

„НАШЛИ” СЕ СИНДИКАТ И МЕНАџМЕНТ „ФИЈАТА”

Уз већу и – тринаеста плата

страна 5.

ЗАПОСЛЕНИ У КЛИНИЧКОМ ЦЕНТРУ МИМО УГОВОРА СА ФОНДОМ

Стари директор напримао, нови отпушта

страна 13.

ФИНАНСИРАЊЕ КРАГУЈЕВАЧКИХ СПОРТСКИХ КЛУБОВА

Ватерполистима од града 50 милиона и – тачка

страна 14.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О СУБВЕНЦИЈАМА У ПОЉОПРИВРЕДИ

Мали сељак и држави тежак

ВОДА ЈЕ ДРАГОЦЕНА

ТРОШИТЕ ЈЕ РАЦИОНАЛНО

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО – СРЕБРО

БАНАТСКО ДВОРИШТЕ – ПЕШАЧКА ЗОНА – КРАГУЈЕВАЦ

SILCA

034/ 33 66 99

ZAMENA STARIH, DOTRAJALIH I OŠTEĆENIH PLASTIKA I TASTERA NA SVIM VRSTAMA AUTO KLJUČEVA I DALJINACA

Reciklaža kertridža i tonera

dobar kertridž mir u kući

Refilm

Karadordeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 64

WOBY HAUS

Dobrodošli majstori!

Корацичка 1, Крагујевац
034/356-722

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Усиео бојкош

Пише Драган Рајичић

Док сам сву своју уштеђевину трпао у цепове спремајући се за пазарни дан, са мог телевизора стигао је занимљив позив на бојкот хипермаркета. Хипермаркеташи су, уверавао ме је мој телевизор, искористили гужву у новој влади у којој се не зна ни ко кога прислушкује да на све артикле озидијају астрономске цене. Тиме су, разуме се, приче управо те владе о нашем бољем животном стандарду већ бућнуле у воду.

- Супер идеја! - узвикнуо сам наглас и веома мотивисан за бојкот изашао из свог стана у коме су ми због неплаћених рачуна тренутно мањкали струја, вода и грејање.

Испред зграде већ се био окупио цео мој комшилук, такође веома мотивисан и са сличном уштеђевином у цепоу. Очигледно је и њих телевизор за који, узгред буди речено, нико не плаћа претплату, нахушкао да у назначеном бојкоту узму максимално учешће.

- Они ће нама да зидају цене! - загаламио је комшија Лаза са петог спрата.

- Руче им се посушиле дабогда! - клела је баба Живка са другог.

- И руке и ноге! - била је још енергичнија њена колегиница са истог спрата.

- Еве им га сад! - урлао је Сима са приземља, показујући, тамо њима, средњи прст.

Њега смо, једногласно, изабрали да се стави на чело наше акције.

Онда смо организовано али и достојанствено, пазећи да нам наша уштеђевина не поиспада из цепова, кренули са сасвим конкретним деловањем. Најпре смо испред првог хипермаркета сви исплазили језик на робу која се изазовно шепурила у излогу.

- Ући ћемо унутра само у случају да почне бесплатна деоба било чега! - заклињали смо се једногласно.

Око другог хипермаркета најпре смо ради урока, обишли три круга, а онда смо, посред њега, исписали графит: „Доле ц”. У ствари, хтели смо да испишемо „Доле цене!”, али за ту целу реченицу нисмо имали довољно спреја. Но, рачунамо опет, и овако смо им показали да са нама потрошачима нема шале.

Код трећег хипермаркета отворили смо флашу домаће љуте да се мало окрепимо и појели по парче гибанице, такође домаће, коју је спремила баба Мара са трећег спрата специјално за ову прилику.

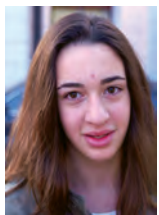
Онда смо од картона из оближњег контејнера заложили ватру да се око ње огрејемо, кад већ то не можемо код куће, и одатле, такорећи са лица места, у присуству бројних новинара, послали у нашу јавност поруку да ми у дотичне маркете више нећемо ући ни под претњом ватреним оружјем. - Додуше, хоћемо - то сам лично нагласио - само у случају ако буде имало нешто за цабе. То би било у складу - појаснио сам радозналим новинарима - и са нашим платежним могућностима и са владином економском политиком.

До четвртог хипермаркета нисмо стигли јер се Сими изненада распала лева ципела. Како смо њега једногласно изабрали за вођу наше акције, није имало смисла да даље идемо без њега. Тако обезглављенима могло би свашта да нам се деси успут, можда чак и то да и ми останемо без обуће, па би онда испало да нам је ћар однео вјаду. Урадили смо доста, показали такорећи целом свету како се ништа не купује и наш бојкот је, сложили смо се сви, у том смислу оправдао сва очекивања.

Означивши и његов формални завршетак, ископили смо преосталу брљу, а онда смо сви, онако цумле, нагрнули назад у Лазину пиљарницу. Ту смо истресли сву своју уштеђевину и за њу пазарили по векну полубелог 'леба. Они бољестојећи узеше, богами, и по две!

АНКЕТА ИМАТЕ ЛИ УТИСАК ДА НЕКО ПРИСЛУШКУЈЕ ВАШЕ ТЕЛЕФОНСКЕ РАЗГОВОРЕ?

М. Ивњишовић

Ивана Спасојевић,
ученица:
- Моје другарице, понекад.

Александар Кулишић,
електротехничар:
- Могуће, прислушкују са свих страна.

Звонко Николић,
пензионер:
- Сумњам на жену, децу, комшије и, наравно, ту је и ЦИА.

Саша Пауковић,
пензионер:
- Ма, ја нисам интересантан.

Владимир Димовић,
економиста:
- Вероватно, док сам био активан у политици.

Драган Борђевић,
музичар:
- Прислушкују кад певам у кафани.

Витош Витошевић,
професор:
- Немам појма.

Драган Павловић,
енергетски техничар:
- Надам се да не!

Светозар Миљковић,
економиста:
- Много сам силан, али није искључено.

ЖИТОПРОДУКТ
Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по произвођачким ценама

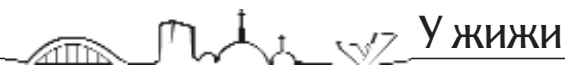
Произвођачке цене, гарантовани квалитет белог, лиснатог, печеног, замрзнутог пецива | Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима: ТЦ Аеродром, Мала пијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

prozori sa imenom i prezimenom

SUNCE

Da li ćete i ove zime grejati ulicu?

suncemarinkovic.com 034/ 330 870

НОВА ОРГАНИЗАЦИЈА ГРАДСКЕ УПРАВЕ

Поздрав с неваљалим шефовима

Уместо досадашњих 11 градских управа убудуће ће постојати само две, а разлог за овако велике промене је, по образложењу градских челника, у томе што начелници управа нису решавали проблеме, већ је њима морало да се бави Градско веће. Проблем, дакле, није био у организацији, већ у кадровима, али је одлучено да се решење тражи кроз другачије устројство управа

Начелници граде градске власти да ће бити промена у организацији градске управе, које су долазиле протеклих недеља, показале су да постоји незадовољство радом ових органа, али није могло да се претпостави да ће доћи до овако радикалног потеза. Конкретна одлука стигла је на седници Скупштине града 9. новембра, када је одборничка већина изгласала укидање девет градских управа, па ће уместо досадашњих 11 убудуће постојати само две, и то Управа за буџет и пореске приходе и Управа за послове локалне самоуправе и опште управе.

Практично, Управа за буџет и пореске приходе задржала је своју самосталност, док ће преосталих

десет од сада бити обједињено у једну управу. Најављујући увођење овако велике промене члан Градског већа Небојша Васиљевић рекао је да се то ради због повећања ефикасности рада и да се предвиђа уштеда у буџету од 10 милиона динара новом организацијом полова управе.

Начелници без одговорности

На самој седници Скупштине града Васиљевић је обелоданио праве разлоге за укидање девет градских управа. Јавили су се, ка-

ко каже, велики проблеми у функционисању управе и то због односа начелника према чиновницима у којима су они показали „болећивост“.

– У управама никога и ни за шта није казнио. Можда сам грубо када ово кажем, али то су чињенице, па је сав посао начелника био у томе да се брину о платним списковима и исплатама плата запослених, док је проблеме из њихове надлежности морало да решава Градско веће. Начелници нису били спремни да прихвате одговорност за одређене акте које доносе управе, каже Васиљевић.

По њему, поента ових промена није у томе да је претходно решење са 11 управа било лоше, већ да се повећа одговорност у раду. Када се примени нова организација видеће се да ли постоји технолошки вишак запослених у управи, рекао је овај члан Градског већа.

Градска опозиција оштро критикује ново решење. Тако Душан Обрадовић, председник Одборничке групе ДС-а, сматра да је неприхватљиво да неко ко се залаже за децентрализацију на нивоу државе, а то је странка Заједно за Шумадију, на локалном нивоу уводи строгу централизацију, тиме што се све своди на одлучивање два три највиша градска функционера који ће преузети све одлуке и одговорности.

– Све ће бити управљано из једног кабинета, а то је склоност коју је показала ова градска власт. Када се помиње одговорност, у овој власти је веома мало смена. Немогуће је да су сви радили феноменално. Изражавам бојазан да ће кроз ове промене у градским управама остати без посла они који нису политички подобни, каже Обрадовић.

Изнуђено решење

Одлуку о укидању управа критиковао је и Горан Ковачевић, председник одборничке групе СНС-а, који је напоменуо да је реформа локалне самоуправе била један од кључних захтева у предизборној кампањи ове странке, али не на овај начин. СНС је за модерну градску управу, али су ове велике промене спроведене без јавне расправе и консултација са опозиционим странкама, замера Ковачевић.

ОДБОРНИЧКА ВЕЋИНА СКУПШТИНЕ ГРАДА ИЗГЛАСАЛА ОДЛУКЕ

– Прерлажем да се за следећу седницу Скупштине припреми извештај о пословању свих предузећа чији је град већински власник. Предлог да се помоћници градоначелника радно ангажују у овако формираним управама ће бити катастрофа, а најави да ће новом организацијом управа град уштедети 10 милиона динара је смешна. Поставља се питање да ли ова одлука има смисла, јер када говорите о лошем функционисању локалне управе треба да се зна да сте били на власти у претходна два мандата, па је сувише касно говорити да то није било добро, каже Ковачевић.

Славица Коминац, заменица председника Скупштине града и одборница СПС-а, каже да је нова организација управа у складу са Законом о локалној самоуправи и са Статутом града. Свођење броја управа на две није новина у српској пракси, јер, како наводи, Скупштина града Београда, на пример, има само једну управу, у оквиру које су разне делатности организоване кроз секретаријате и ниже облике организовања, па ће тако бити и у Крагујевцу. Ни најави да ће помоћници градоначелника бити распоређени у управама није у супротности са законом, каже Коминац, а циљ нове организације је ефикасност и одговорност.

По објашњењу Саше Миленића, председника Скупштине града, код тумачења одлуке о укидању градских управа појавило се доста не разумевања које треба разјаснити.

Прво, закон налаже да начелници две будуће управе буду изабрани на конкурс и неће их именовати Градско веће, како су неки одборници изјавили. Друго, закон, такође одређује број помоћника градоначелника и њихово придодавање градској управи, напомиње Миленић.

– Ми предложено одлуку сматрамо кораком уназад, који не предузимам на нашу дику и понос, већ као неопхоан гест ради отклањања слабости у раду. Укратко, спроводимо мере сабирања пред нарастајућим етатизмом, закључује Миленић.

Одборници опозиционих странака ДС-а и СНС-а критиковали су промене у организацији управа и због тога што се на основу предлога не види на који начин ће у будућем раду тих органа да се утврди евентуално постојање технолошког вишка запослених, који ће бити критеријуми и на основу чега се предвиђа да ће нова организација донети уштеду граду од 10 милиона динара.

На седници градске Скупштине донета је одлука и о увођењу службе интерне ревизије града Крагујевца. Ова служба обављаће послове интерне ревизије (провера трошења средстава града) код директних корисника средстава буџета града, индиректних корисника, јавних предузећа чији је оснивач град, односно првих лица над којима град има контролу над више од 50 посто капитала.

Милош ПАНТИЋ

ДОСАДАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА УПРАВЕ ГРАДА

Десет управа и једна агенција

Организација послова управе која је до сада постојала у граду Крагујевцу ступила је на снагу 2000. године. За време власти СПС-а до 1996. године постојала је само једна управа, а такво стање је задржано и након доласка Коалиције Заједно на власт од 1996. до 2000. године.

Од тада до одлуке Скупштине града од 9. новембра у Скупштини града радило је 11 управа, и то:

1. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА ИМОВИНУ**
начелник Мирјана Вулић, дипломирани правник
2. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ И НАДЗОР**
начелник Славица Ђинђић, дипломирани економиста
3. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ И РАЗВОЈ**
начелник Горан Петровић, дипломирани правник
4. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА ПРИВРЕДУ, СПОРТ И ИНФРАСТРУКТУРУ**
начелник Зоран Кузмановић, дипломирани правник
5. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊУ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**
начелник Бојана Дивац, дипломирани инжењер архитектуре
6. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА ФИНАНСИЈЕ**
начелник Јасна Милојевић, дипломирани економиста
7. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, ИНФОРМИСАЊЕ И КУЛТУРУ**
начелник Лела Макојевић, дипломирани правник
8. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ**
начелник Душан Жупљанић, дипломирани правник
9. **ГРАДСКА УПРАВА ЗА ЗДРАВСТВО, СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И ДРУШТВЕНУ БРИГУ О ДЕЦИ**
начелник Драгица Домановић, дипломирани правник
10. **ГРАДСКА УПРАВА МЕСНУ ЗА САМОУПРАВУ И ОПШТУ УПРАВУ**
начелник Славица Коминац, дипломирани правник
11. **АГЕНЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ, ОБЕЗБЕЂЕЊЕ И ПРУЖАЊЕ УСЛУГА**
начелник Милован Тодоровић, дипломирани економиста

ПРИМЕДБЕ ЛОКАЛНЕ УПРАВЕ НА ЗАКОН О ПОДСТИЦАЈИМА АГРАРУ

Брзо и кусо

У локалној самоуправи истичу да је нацрт закона донет брзо, пре урађеног пописа пољопривредних домаћинстава и стратегије руралног развоја, као и да је веома мало времена остављено за јавну расправу, али се противе укидању права локалним самоуправама да субвенционису произвођаче, по чему је Крагујевац предњачио

У петак, 16. новембра истиче рок за подношење сугестија и примедби на нацрт Закона о субвенцијама пољопривреди. На адресу Министарства пољопривреде stigло је већ доста примедби, како на начин његовог доношења, тако и на конкретне одредбе. Ипак, већина учесника у јавној расправи слаже се да је нацрт Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју добар покушај да се та област најзад системски уреди, али и да је припремљен на брзину и да има много нејасноћа.

Стручњаци су као главне замерке навели то што су ресорном мин-

истру дата велика овлашћења у одређивању критеријума за доделу субвенција, њихове структуре и обима, и што се, према њиховим речима, фаворизују велика приватна пољопривредна предузећа, а не ситна газдинства.

Према речима помоћника градоначелника Крагујевца за пољопривреду др Снежане Живановић Катић, за расправу о нацрту закона одређен је кратак рок.

Овим нацртом изостављена је анализа ефекта досадашњег модела субвенција, као и анализа очекиваног ефекта. Та анализа требало је да покаже шта је у досадашњем моделу субвенција било добро, а шта је то што треба да се промени. Би-

ло би добро када би се знало колико је држава у последњих неколико година дала на основу субвенција, али и која су то подручја која су добила највише новца, каже др Живановић Катић.

Она наглашава да се из одредби предложеног закона јасно види да се акценат баца на развој сточарства, као и да многи подстицаји, као што су премије за млеко, преко директних подстицаја за товна грла управо иду у том правцу.

И то је добро, јер нам је сточни фонд веома осиромашен. Лоше је

НЕДОСТАЈУ СУБВЕНЦИЈЕ ЗА ВОЂАРСТВО

што нема директних субвенција за вођарску производњу, а Шумадија је позната управо по вођарству. Поред тога из закона су изостављене неке алтернативне, веома перспективне гране пољопривреде, што такође није добро, објашњава др Живановић Катић.

■ Нејасноће око општинских подстицаја

У крагујевачкој локалној самоуправи, која је позната и по томе што годинама издваја новац за субвенционисање пољопривредне производње, највише недоумица изазвали су члан 11. и члан 12. нацрта овог закона. Ти чланови дефинишу да органи локалне самоуправе немају право на директна плаћања пољопривредницима, већ само могу да посредују у кредитној подршци, што до сада није био случај.

По овом нацрту локалне самоуправе неће моћи да дају регресе, подстицаје и субвенције и мораће своју аграрну политику да усагласе са законом. Сваки крај и свака регија има неке своје специфичности и то се мора уважавати, а то овај закон не чини. Има општина које ће улагати у сточарство, али Лесковац или Пирот ће пре улагати у повртарство. Овим законом је то онемогућено и то је најблаже речено – не-

логично. Општинама и градовима морало је да буде омогућено да свака сама одреди шта јој је приоритет у пољопривредној производњи и да то развија. Пољопривредници у Шумадији највеће приходе остварују извозом воћа. Са друге стране, Крагујевац ће бити дебело закачен овим законом, јер већ годинама имамо највећи Аграрни буџет. Девета је година како издвајамо новац за аграр и тај буџет је милиона евра годишње. То нису паре Републике, то су наше градске паре. Када невреме и град убију усеве наш сељак не иде у Министарство пољопривреде, него прво дође код нас да тражи да му локална самоуправа надокнади штету, каже Катићева.

Иначе, град је давао субвенције за осигурање усева, сточарство, за набавку локтофриза, музика, пластеника, за новодњавање, за прерађивачке капацитете... Сваке године на стотине пољопривредних домаћинстава је из градске касе добијало субвенције.

Ако се овакав закон усвоји ми у Крагујевцу ћемо имати проблем. Врло је тешко објаснити нашим људима да смо давали девет година, а да сада то немамо право. Сада се пита која је сврха градског Аграрног буџета, шта ћемо ми да радимо са њим. Знам да ћемо финансирати се-

ИЗ НАЦРТА ЗАКОНА

ЧЛАН 11.

Органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Органи из става 1. овог члана не могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике које се односе на директна плаћања из члана 12. овог закона, осим кредитне подршке.

Органи из става 1. овог члана могу да оснивају правна лица за подршку за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Средства за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и користе се у складу са програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја. Програм подршке из става 4. овог члана доноси надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, уз претходну сагласност Министарства.

ЧЛАН 12.

Директна плаћања обухватају: премије, подстицаје за производњу, регресе, кредитну подршку.

Премије су новчани износи који се исплаћују пољопривредним произвођачима за испоручене пољопривредне производе.

Подстицаји за производњу су новчани износи који се исплаћују по јединици мере за посејан усев, вишегодишњи засад, односно стоку одговарајуће врсте.

Регреси су новчани износи који се у одређеном проценту исплаћују за купљену количину инпута за пољопривредну производњу (гориво, ђубриво, семе и друго), услуге осигурања и трошкове складиштења.

Кредитна подршка је врста подстицаја којом се пољопривредним газдинствима омогућава олакшани приступ коришћеног кредита код пословних банака.

ШУМАДИЈСКИ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ О СУБВЕНЦИЈАМА

Министар изнад закона

У парохијском дому у Десимировцу пољопривредници са подручја Крагујевца, Тополе и Раче организовали су самоиницијативно јавну расправу о нацрту Закона о подстицајима и субвенцијама у пољопривреди. На расправу која је одржана у петак, 9. новембра, био је позван је и министар пољопривреде Горан Кнежевић, али ни он, нити било ко из Министарства пољопривреде, иа-

Пољопривредници траже премију за млеко од десет динара и укидање кварталне квоте од 3.000 литара, субвенције при куповини крупне и ситне механизације, већа давања по хектару, а највише им смета што министар има право да мења закон

ко је обећано, није дошао у Десимировца.

Окупљене пољопривреднике са нацртом закона у кратким цртама упознао је ранији народни посланик и председник Одбора за пољопривреду Миладин Мића Живановић из Горњих Јарушица. Према његовим речима, по први пут од демократских промена давања за пољопривреду регулишу се законом, а не владиним уредбама као до сада.

Иако се доноси закон последњу реч има министар пољопривреде. Ако у буџету не буде било довољно пара за сва давања које су предвидели министар има право да давања ограничи, али не на мање од 100 хектара. Није ми јасно како може министар да мења закон. Закон усваја, укида или доноси нови само Скуп-

РАДИША ПАНТИЋ, ЈЕДАН ОД УЧЕСНИКА РАСПРАВЕ

МЛАДИ ЉУДИ, А ВЕЛИКИ ПРОИЗВОЂАЧИ

штина Србије. Зашто се доноси закон ако министар има последњу реч. У образложењу закона пише да он треба да се донесе ради усклађивања нашег законодавства са Европском унијом и нашег придруживања Унији. А, ми знамо да су све земље које су се придруживале ЕУ добијале од 250 до 350 евра по хектару, док ћемо ми да добијемо отприлике у идућој години 100 евра субвенција по хектару. У нацрту закона нигде се не помињу давања када је у питању како крупна, тако и ситна механизација, рекао је Живановић, додајући да су пољопривредници у време министра Саше Драгина добијали 17.000 динара по хектару, али и субвенције за набавку трактора, комбајна и остале мех-

анизације, а сада по новом закону неће имати ни пола од тога.

Живановић је предложио да премија за млеко уместо седам буде најмање десет динара по литру, али и да се укине квота за доделу премије од 3.000 литара квартално.

Исто је млеко и онога ко пре- да 100 литара за три месеца, као и онога ко преда три вагона. Млеко се исто преради у млекарнама и исто се дистрибуира деци и потрошачима у градовима. Зашто да се прави разлика, па онај ко је предао 2.900 литара нема, а онај ко је испоручио 3.001 литар има право на премију? Оваква одредба закона не води повећању производње, а предлагачу закона су пуна уста тога да треба повећати пољоприв-

оске водоводе и артерске бунаре, јер то спада у капиталан програм и то може. За остало једноставно не знам. У великој сам недоумици, прича помоћника градоначелника Крагујевца за пољопривреду.

Иначе, Крагујевац је аграру за 2012. годину наменио 92,5 милиона динара улагања, али је због блокаде рачуна Градских робних резерви реализовано нешто више од половине предвиђених средстава, односно око 50 милиона динара, а крагујевачким пољопривредницима је исплаћено 34,5 милиона динара субвенција.

Рачун крагујевачких робних резерви блокиран је 28. јуна, када се

По предлогу овог закона знају се минимални износи који могу да се добију, али нигде не пише максимални износ. Према речима др Снежане Живановић Катић министар пољопривреде може да ограничи површину за коју се добија субвенција, али не на мање од 100 хектара.

■ Министру превелика овлашћења

- Може, али не мора. То зависи од тога колико има пара. Шта то значи? Мислим да никада већа овлашћења није добио један човек и да никад већа овлашћења нису ишла министру него овим законом. У многим члановима закона када се ради о подстицајима стоји да ће детаљније услове за конкурсацију одредити министар пољопривреде. По мени, то су заиста веома велика овлашћења које добија министар. Поред тога, има још много нејасноћа, тврди др Живановић Катић.

Са друге стране, у крагујевачкој локалној самоуправи сматрају да се поново кроз овај нацрт закона, који ће бити донет по хитном поступку, фаворизују велики пољопривредни произвођачи и да ће они добити највећи део колача. У Крагујевцу истичу да у Србији чак 90 одсто пољопривредних газдинстава спада у категорију малих. Није им јасно и зашто за субвенције и подстицаје могу да конкуришу и правна лица и земљорадничке задруге.

Према последњој информацији из Скупштине града Крагујевца, један од државних секретара у Министарству пољопривреде најавио је да ће у четвртак, дан пред закључење јавне расправе о нацрту овог закона, доћи у Крагујевац и појаснити неке одредбе нацрта.

У локалној самоуправи сматрају да је за то већ касно, јер су на адресу Министарства пољопривреде већ упутили своје сугестије и примедбе.

Милушин БЕВИЋ

„ Др Снежана Живановић Катић: Ако се овакав закон усвоји, ми у Крагујевцу ћемо имати проблем. Врло је тешко објаснити нашим људима да смо давали субвенције девет година, а да сада на то немамо право.

испоставило да град није у могућности да сервисира обавезе према Републичким робним резервама, од којих је за потребе „Енергетике“ преузео мазут у вредности од 105 милиона динара.

За водоснабдевање и уређење селских путева планирано је око 45 милиона динара. У 64 села на територији Крагујевца до сада је, од укупно 78 ископаних артерских бунара, више од 50 комплетно завршено.

вредну производњу. Предлежем да давања по хектару буду 10.000, а за ђубриво, гориво и семе по 6.000 динара, предложио је Миладин Живановић.

Један од предлога био је и да се измени начин исплате премије за млеко. Радиша Пантић сматра да новац за премије треба уплатити на рачун предузећа која се баве откупом млека, које ће тај новац уз исплату основне цене уплатити на рачун пољопривредника.

Шумадијски пољопривредници предложили су да давања за краве буду 30.000, јунак 20.000 и свиње 6.000 динара по грлу. То прошле године у Министарству пољопривреде нису прихватили, али су после протеста сељака и блокаде путева ипак пристали да повећају премије.

Микица Милосављевић затражио је да се, када су краве у питању, за њих плаћа по ушној маркици, а не по ХБ броју, за који пољопривредник треба да плати 200 евра.

- Зар крава која има тај број да је квалитетније млеко од оне која има само маркицу. Ја имам шест крава, а због ХБ броја никада ни-

сам користио субвенције. Нисам хтео да дам 200 евра по грлу и готово. Код нас у крају у коме има десет кућа некада је било од 120 до 150 грла крупне стоке, а сада нема ни 15, рекао је Милосављевић.

Радиша Пантић из села Трнава наложио се да се у закон унесе одредба да се премије и субвенције исплаћују само лицима и пољопривредним газдинствима која се стварно баве пољопривредом, а не као сада.

- Када су избори даје се комерцијалним газдинствима, а када нису онда некомерцијалним. Треба прецизно да се утврди ко се бави пољопривредом и да тај има право на субвенције. Нека држава нађе неки други начин да помогне тим људима, а не преко сељака који живе од пољопривреде, предложио је Пантић и додао да се њему не свиђа реч давање, али нека док имају коме нека дају, јер после може да буде касно.

Иначе, пољопривредницима није било најјасније зашто за субвенције могу да конкуришу и локалне самоуправе, земљорадничке задруге, за које тврде да су углавном приватне и велики пољопривредни комбинати.

М. БЕВИЋ

МИЛАДИН МИЋА ЖИВАНОВИЋ

„НАШЛИ“ СЕ СИНДИКАТ И МЕНАџМЕНТ „ФИЈАТА“

Уз већу и тринаеста плата

После јавних синдикалних седница у обе смене, пословодство „Фијат аутомобили Србија“ пристало да повећа плату за 13 одсто, да исплати 13. плату и запосли нове раднике, како би смањило прековремени рад

Због десеточасовног радног времена, прековременог рада и релативно малих плата, температура у компанији „Фијат аутомобили Србија“ претпрошле и прошле недеље доведена је до белог усјања. Ипак, после само две јавне синдикалне седнице, које су одржане у обе смене, страсти су се смириле.

Представници Самосталног синдиката, јединог репрезентативног у крагујевачкој компанији, и менаџмента „Фијат аутомобили Србија“ потписали су споразум којим су поред плата дефинисани и прековремени рад и десеточасовно радно време.

Менаџмент фирме прихватио је да основица за обрачун зарада буде повећана за 13 одсто, а запосленима ће до краја године бити исплаћен и бонус, односно тринаеста плата. Постигнут је и договор да се у целинама у којима је то могуће, а то су каросерија и лакирница, поново, уместо десеточасовног, уведе осмочасовно радно време, с тим што би радници радили и петком.

Да би се прековремени рад свео на најмању меру пословодство ФАС-а обећало је да ће ускоро запослити још 300 нових радника, посебно у монтажи.

Према речима председника Самосталног синдиката компаније „Фијат аутомобили Србија“ Зорана Михајловића, синдикат је тражио повећање плата од 15 до 20 одсто, али је прихватио да проценат буде нешто мањи.

Иначе, према изворима блиских овој компанији просечна плата „плавих крагни“, односно радника у производњи, износи између 32.000 и 34.000 динара.

Према истим изворима, радницима који су због повећаног обима посла ангажовани да раде прековремено новембарска зарада биће увећана за 25 одсто.

■ Пробијен лед

Због десеточасовног и прековременог рада дуго је тињало незадовољство радника. Неки су, због тога што нису могли да издрже овакав ритам рада, напустили фабрику. Тако је у истом тренутку група радника која је радила на монтажи једног од склопова узела радне књижице и рекла збогом послу у најсавременијој фабрици аутомобила у Европи. Притисак је био превелики.

Синдикат је морао да реагује. Свакодневно су нам долазили радници и жалили се да не могу да издрже да раде по десет сати и да су сваки дан све уморнији. То је за раднике велико оптерећење. Неки медији су објавили да су радници „Фијат аутомобили Србија“ ступили у штрајк, што није било тачно. Одржали смо јавне седнице синдиката у обе смене и разговарали о проблемима. Тада је договорено да ступимо у преговоре са послодавцем и покушамо да пронађемо решење. Људи су заплашени, ово им се први пут догађа, фирма је приватизована. Нема ту више шале, све постаје веома озбиљно. Ипак, лед је пробијен, објашњава Михајловић.

Према информацијама из ФАС, прековремени рад петком у трајању од четири сата организован је због велике потражње новог крагујевачког модела „500Л“ на европском тржишту. Према тим информацијама, већ сада у Италији, Немачкој и Француској има преко 10.000 наручених аутомобила.

У ФАС је потврђено да су представници синдиката и менаџмента разговарали о повећању плата и о могућностима другачије расподеле десеточасовног радног времена, које радницима представља оптерећење.

Иначе, „Фијат“ је у крагујевачкој фабрици први пут у Србији применио систем четвородневне радне недеље са сменама од по десет сати. Радно време у првој смени је од шест до 16, а у другој од 20 до шест сати, од понедељка до четвртка.

- То радно време добро је за послодавца, јер се штеди енергија, али није за раднике. Можда би све дошло на своје место да нема много мануелног рада, јер фабрика још није прорадила пуним капацитетом, још има уходавања, јер неке линије нису у потпуности „затегнуте“, каже Михајловић, додајући да је ритам рада убрзан и да је производња повећана.

О томе када ће према договору синдиката и пословодства радницима бити исплаћен бонус, односно 13. плата, има више верзија. Према једној, она ће највероватније бити исплаћена из два дела до краја ове године, а по другој одједном. Она би по овој другој варијанти била исплаћена 28. децембра и то цела. Према незваничним информацијама, нето износ бонуса је 32.000 динара.

Неименовани али упућени извори тврде да би број запослених у

крагујевачкој фабрици могао ускоро да достигне бројку од 3.000 људи. То значи да ће у фабрици радити око 500 радника више него што је то уговором о стратешком партнерству између „Фијата“ и Републике Србије било дефинисано, што је свакако добра вест.

■ Наши и њихови

Но, и поред тога што је постигнут договор између синдиката и менаџмента и што ће прековремени рад бити сведен на минимум, у фабрици још има дешавања која се директно или индиректно преваљују преко леђа радника, посебно у производњи, а највише у монтажи.

Међу топ менаџментом и првом и другом руководећом линијом у компанији „Фијат аутомобили Србија“ све је мање људи из некадашње „Заставине“ Фабрике аутомобила, а све више кадрова из Италије. Наш извор тврди да због нездраве конкуренције између крагујевачких и италијанских лидера све чешиће долази до дорада на возилима и повећања ручног рада.

О чему се заправо ради?

Има Италијана који, рецимо, руководи другом сменом и који када дође на посао прво пита колико је аутомобила сишло са монтажних трака у првој смени. Када добије одговор, нашетује траку тако да се у смени којом руководи произведе макар три-четри аутомобила више.

Према нашем извору, ти аутомобили, због брзине траке и евентуалних пропуса, захтевају више дораде и више рада.

То, како кажу у ФАС-у, можда и не би био велики проблем да има добре комуникације међу лидерима и топ менаџерима. Али, дешава се да круг највиших руководилаца нема праву информацију шта се заправо збива у производним погонима. Слично је било и код незадовољства радника десеточасовним радним временом и прековременим радом. Те информације уопште нису или су стизале веома ретко до првих људи фабрике, а још ређе до првог човека „Фијата“ Маркионеа.

Синдикални лед је пробијен, споразум је потписан, спласле су тензије и незадовољство радника, посебно „плавих крагни“. Остало, ако негде шкрипи, може још да се дотера. Изгледа и да су Италијани схватили да нема доброг посла и резултата са незадовољним радницима. И то је већ напредак.

М. БЕВИЋ

У СУСРЕТ ИЗБОРИМА У ДЕМОКРАТСКОЈ СТРАНЦИ

Ћилас није склон дељењу власти

Да ли ће будућа Демократска странка почивати на „тријумвирату“ Ћилас-Пајтић-Тадић? Аналитичар Миодраг Радојевић каже да Пајтић неће бити више први међу једнакима, јер претендује на позицију другог човека странке, Тадић ће имати протоколарно место, док се као несумњиви лидер намеће Драган Ћилас

Пише Слободан Цупарић

После вишемесечних расправа, недоумица и забринутости за даљу судбину странке, демократе су коначно упловиле у мирније воде и сада спокојније очекују предстојећу изборну скупштину 25. новембра. Очувано је јединство странке, бар тако сами тврде, избегнуто њено цепање, пошто су и Борис Тадић и Драган Ћилас схватили да би то био најгори сценарио, па је дошло до договора како би се странка сачувала у целини.

Колико оваква ДС може да буде значајан политички фактор у овим временима и алтернатива конзервативним, традиционалистичким и ретроградним политичким снагама у нашој земљи?

Демократска странка је тренутно једина озбиљна опозициона странка у Србији, не само по броју посланика или одборника у скупштини градова и општина, већ и по томе што је искрено приступала реформама, каже за „Крагујевачке“ Душан Обрадовић, председник Градског одбора ДС у центру Шумадије. – Без обзира на унутрашња превирања која су резултирала договором, што је добро, ова странка је показала демократски потенцијал и да је свесна своје позиције и одговорности у овој земљи. Велики број грађана жели јаку ДС – чак и они који не гласају за њу, који су потпуно искрени у жељи да Србија има политички систем какав постоји у цивилизованом свету.

И Мирко Чикирић, први човек Округа одбора СПО у Крагујевцу, верује да је Србији потребна јака ДС, али ДС са другим концептом у односу на ову странку који је био у периоду од 2000. до 2012. године. Јер, ако анализирамо тај период, видећемо да је све оно за шта смо се залагали деведесетих година у великој мери изневерено.

– Ту не мислим само на Демократску, већ на све проевропске странке у том периоду које су у највећој мери девалвирале искрену борбу Српског покрета обнове за бољу европску и модерну Србију.

Политички аналитичар Миодраг Радојевић апострофира да ДС у протеклим пар месеци није развила концепцију деловања као опозиционе странке, јер је још увек у стању постизборног шока. Последња такве ситуације је пад рејтинга, губитак о-

БУДУЋИ ПРВИ И ДРУГИ – ДРАГАН ЋИЛАС И БОЈАН ПАЈТИЋ

громног броја симпатизера, али и оно што је веома важно: изгубила је политички компас. Драматично се променио и њен политички портрет у последњих неколико година.

– У политичкој пракси се удаљила од начела свог програмског деловања, па су је препознавали као странку технократа у служби богатих људи – што је у нескладу с идејом партије левог центра, тврди Миодраг Радојевић. – ДС ће морати да пронађе свој страначки идентитет који је изгубљен у претходном периоду, а сада се с извесношћу зна да је њен нови лидер Драган Ћилас.

Да ли ће ова промена позитивно утицати на јавност – то је непознаница.

Значајна фигура

Досадашњи лидер ДС Борис Тадић, који се неће кандидовати на предстојећој Изборној скупштини за ту позицију, биће кандидат за место почасног председника – што је нова функција коју доносе измене статута. Предвиђено је да се он пита око најважнијих одлука на седници ужег Председништва, а имаће право да подноси иницијативе свим органима. Судећи према ономе што је на „папиру“, његова овлашћења неће бити само протоколарна. Да ли ће то, уистину, бити тако?

– Наравно да ће Борис Тадић и даље бити утицајан у ДС, па ће у сваком случају имати глас који ће се чути, верује Душан Обрадовић. – Конкретније, неће бити искључен из било каквих процеса у странци, биће и кандидат за неке функције у будућности – у извршној власти. Значи, апсолутно се не говори о његовој политичкој пензији. Кад неко има педесет и нешто година, илузорно је причати о његовој политичкој мировини, каже Обрадовић.

И по речима Мирка Чикирића, Борис Тадић је несумњиво значајна фигура у ДС. У два мандата је био председник странке, коју је преузео у моменту њеног најнижег рејтинга између осам и 10 посто.

– Као председник Србије изванредно је обављао ту функцију, али је у великој мери контролисао Владу и

покушао да контролише целокупан живот ДС, потенцира Мирко Чикирић. – А онда, када прихватите све послове, негде и погрешите. Верујем да ће улога Бориса Тадића у ДС и даље бити значајна – не само протоколарна.

Миодраг Радојевић подсећа да је до јуче неприкосновени председник свих грађана остао без обе круне: изгубио је поверење грађана на председничким изборима, страначких функционера које је сам постављао и партијских присталица. Нагодбом са Ћиласом омогућено му је да се часно повуче из још једне трке коју би сигурно изгубио. Алиби за такав потез је у чињеници да је сачувано јединство.

– С друге стране, Тадић ће, по свему судећи, задржати одређену формалну позицију у странци. Функција почасног председника допушта одређени утицај на вођење страначке политике, може бити одскачна даска за поновно враћање на позицију апсолутног лидера, али и нека врста бране против самовоље будућих председника партије. Претпоставка је да ће Тадић вероватно још увек активно бити присутан у политици – без значајнијег утицаја на њене магистралне токове, оцењује Миодраг Радојевић.

Нема реваншизма

Бројни локални одбори, функционери и чланови странке, који су у изборној кампањи били отворено за Тадића, данас се осећају „изданим“, „проданим“ и не одобравају Тадићево одустајање од кандидатуре за лидера странке – многи од њих и због страха од реваншизма. Не би ли једна од тековина центлменског компромиса Тадића и Ћиласа требало да буде осуда и одсуство сваког реваншизма и пребројавања ко је чији?

ПАЈТИЋ ЈЕ ВЕОМА БЛИЗАК ЋИЛАСУ: МИОДРАГ РАДОЈЕВИЋ

– Уверен сам да је ДС нашла најбоље решење и за себе и за Србију, мисли Мирко Чикирић. – Јер, снажна, организована и европска ДС увек је потребна овој земљи. Наравно да ће људи који су били на Тадићевој страни страховати од реваншизма, а како ће се, пре свих, Ћилас и Пајтић опходити према њима, остаје да видимо у данима који долазе.

Миодраг Радојевић сматра да се од новог председника ДС очекује да представи нови тим у којем би се у првом плану појавила и нека мање позната лица, док би појединци изгубили функцију.

– Неминовно је да ће кадровских промена бити – и то по хоризонтално и вертикално. Остаје да се види у ком ће се обиму то спровести и да ли ће се урадити по одређеним критеријумима, резултатима на изборима, као што је било наговештено – или по политичкој подобности. Јер, извесне диференцијације кадрова на „тадићевце“ и „ћиласовце“ било је и пре него што је дошло до њиховог отвореног сукоба. Ћилас је у више наврата тражио кадровске промене незадовољан радом појединих страначких функционера.

Душан Обрадовић тврди да нема ни говора о реваншизму, да ће Борис Тадић и даље бити део ДС – што и јесте била идеја Ћиласа и Пајтића. Конкретније, направљен је договор из којег произилази да неће бити реваншизма, да ниједан градски одбор у Србији не треба да се осећа уплашеним и незаштићеним.

– Једнакост, сви смо део једне велике породице у којој има несугласица – као у свакој породици, вели Душан Обрадовић. – Али, мора се успоставити једна норма која говори о томе да су резултати ти који одлучују ко ће водити неки градски одбор. Ми у Крагујевцу били смо на Ћиласовој страни, што не значи да можемо бити опуштени, да ћемо имати „тату“, већ да ћемо имати директнију комуникацију с одређеним бројем функционера. Исто тако ће бити и са градским одборима који су подржали Тадића. Одговорно тврдим, као члан Председни-

штва ДС, да нећу подржати било какав реваншизам.

Пајтић – други човек

Јасно је, према проценама појединих аналитичара, да демократе планирају да странка, бар за сада, почива на тријумвирату Ћиласа, Тадића и Бојана Пајтића. Има и мишљења да се Пајтић може сматрати јединим несумњивим победником целе гужве у ДС, да као будући заменик председника странке постаје одлучујући играч у врху демократа?

– Пајтић је показао да има апсолутну подршку војвођанских демократа, што га чини незаобилазним фактором у одлучивању у странци, тврди Миодраг Радојевић. – Он је веома близак Ћиласу, и по политичком менталитету и по стилу. Након расплета и избора новог председника, и Пајтићева позиција у хијерархији ДС неће бити више иста. Неће он бити први међу једнакима, јер је јасно да сада више није у истом односу са другим потпредседницима, тако да претендује да позицију другог човека.

Што се тиче опаске да ће странка функционисати по принципу тријумвирата, Радојевић сумња у такву могућност – будући да Драган Ћилас, по природи, није склон дељењу власти. Та прича о тријумвирату могла би, према његовим речима, у јавности да буде примљена и као сторија о подели унутар саме странке – што не би било добро за неки њен нови изборни резултат.

– Дефинитивно, Бојан Пајтић иза себе има резултате, јер је у питању одличан политичар, школован човек и неко ко је драгоцен кадар, категоричан је Душан Обрадовић. – Ми у Шумадији не знамо довољно о његовом раду, начину размишљања... Чињеница је да Бојан Пајтић управо то

и жели да промени, жели да више не буде само покрајински политичар. Његова амбиција је већа – и то је потпуно легитимно, то треба гажити у ДС. Уколико се неко плаши Бојана Пајтића у овој странци, онда је он у проблему, онда хоће једну затворену Демократску странку.

Мирко Чикирић потенцира да је ДС најбоље резултате постигла

у Војводини и то је оно што Бојану Пајтићу даје за право да се осећа важним. Заправо, он и јесте важан у будућим односима у овој странци. Али, Чикирић мисли да је истински победник свега овога Драган Ћилас, да ће он имати одлучујућу улогу у ДС, а после њега, по утицају, следе Пајтић, па тек онда Тадић.

Горан Јешић, војвођански кадар и функционер ДС, минулих дана рекао је да републичка влада лоше ради и наноси велику штету јер нема конзистентне политике; не зна се да ли је за улазак у Европску унију или води политику затварања, попут оне коју смо имали деведесетих година. Нема сумње да то може зазвучати као охрабрујући позив и подршка новим лидеру Драгану Ћиласу да мотивише чланство, да се странка ангажује у опозицији, да спречи даљи пад рејтинга и „кривуљу“ усмери ка врху и да се захвали онима који су били пасивни и штетни за углед странке. Млади и амбициозни људи су ти који су кадри да крену „петом брзином“ и да ову за сада губитничку странку поврате из политичког гљива у који је запала.

ПОТРЕБНА ЈЕ ЈАКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА: МИРКО ЧИКИРИЋ

РЕВАНШИЗМА НЕЋЕ БИТИ: ДУШАН ОБРАДОВИЋ

ШУМАДИЈА САЈАМ КРАГУЈЕВАЦ

Градска туристичка организација
КРАГУЈЕВАЦ

4. Међународни сајам туризма & сеоског туризма

22-24. новембар 2012. године

УЗ ПОДРШКУ:

ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ
за Ваше добро!

ПРОГРАМ САЈМА

Четвртак, 22. новембар 2012.

12.00 Свечаност отварање Сајма (бина у хали)

стручни програм

- 11.00 **Млади за туризам** - презентација Речника за сеоске домаћине (и радионица) - Медија центар на Сајму
 14.00 Министарство финансија и привреде, Сектор за туризам: **Рецептивни туризам за туристичке организације** - презентација
 уводничар: **Ивана Аврамов**, саветник у МФП, Сектор за туризам - Медија центар на Сајму
 15.30 Седница Групаације за рурални туризам - Удружење за туризам и угоститељство, Привредна комора Србије - Медија центар на Сајму
 15.00 Водичка тура за новинаре - панорамско разгледање града

забавни део

- целодневно представљање "Трговинско угоститељске школе" из Крагујевца, штанд ГТО "Крагујевац"
 13.00 Презентација сеоских домаћина Крагујевца и презентација угоститељског објекта "Библиотека код Милутина", штанд ГТО "Крагујевац"
 17.00 ТО Алексинац - презентација - Модна ревија, народна радиност - бина у хали

Тетак, 23. новембар 2012.

стручни програм

- 09.00 - 19.00 Стручни скуп о руралном туризму и одрживом развоју, Бизнис иновациони центар (стара Заставина амбуланта)
 10.00 Заседање Радне групе за рурални туризам, Министарство финансија и привреде - Медија центар на Сајму
 11.00 - 13.00 Водичка тура за излагаче

забавни део

- 10.00 Такмичење у припреми рибље чорбе - плато испред хале
 14.00 Презентација удружења жена "Сељанчица" из Новог Милановца, штанд ГТО "Крагујевац"
 13:45 Проглашење победника у кувању рибље чорбе - бина у хали
 15.00 Презентација ТО Младеновац, наступ КУД-а и хора - бина у хали
 16.30 Наступ КУД "Свилен конац", Багремар - бина у хали

Субота, 24. новембар 2012.

забавни део

- 10.00 Презентација ловног туризма - Медија центар на Сајму
 11.00 - 13.30 Обилазак "Плаза центра" за излагаче и додела "Плазиног" признања
 за најоригиналнији штанд
 10.00 Такмичење у припреми ловачког гулаша - плато испред Сајма
 12.00 "Шумадијска чајанка" - такмичење у кувању вруће ракије
 15.00 Свечаност затварања Сајма - додела признања Сајма
 уручење награда победницима на "Шумадијској чајанци" и Такмичењу у припреми ловачког гулаша - бина у хали

кување
РИБЛЈЕ ЧОРБЕ
 23. новембар 2012. године од 10.00

кување
ЛОВАЧКОГ ГУЛАША
 24. новембар 2012. године од 10.00

шумадија
СУМАДИЈСКА
чајанка
 такмичење и припрему вруће ракије
 24. новембар 2012. године од 12.00

ЗА ПОСЕТИОЦЕ УЛАЗ **БЕСПЛАТАН**

ПРОМОЦИЈА ПРОЈЕКТА „ИМЕНОВАТИ ТО РАТОМ”

Позив ратним ветеранима на уједињење

Акција ратних ветерана и учесника антиратних протеста трајаће до октобра наредне године, са циљем да се подигне глас за остваривање борачких права, али и да се најзад пробуди свест јавности да је Србија учествовала у свим ратовима деведесетих, из којих су само криминалци и тајкуни изашли пуних џепова

Поводом обележавања Међународног дана примирја у Првом светском рату, Центар за културну деконтаминацију из Београда и НВО „Миленијум” из Крагујевца организовали су почетком недеље код споменика Радомиру Путнику промоцију пројекта на тему грађанског и социјалног статуса људи са ратним искуством. Циљ пројекта је успостављање сарадње између ратних и антиратних ветерана и повећање грађанског и социјалног учешћа људи који су искусили рат на својој кожи, кроз изградњу репрезентативних институција, али и подизање опште свести о учешћу Србије у ратовима на Балкану.

Иван Краљ из Центра за културну деконтаминацију, по професији психолог, некадашњи добровољац у рату у Хрватској, указао је о овом приликом на чињеницу да је у порно оповргавање од стране досадашњих власти да је Србија званично учествовала у ратовима у Хрватској и БиХ, довело до тога да ветерани из тих ратова немају готово никаква права, те да су заборављени и остављени сами себи, једнако као и они који су били пацифистички настројени.

Крагујевац је једно од пет места у Србији, уз Ниш, Ужице, Пожегу и Лесковац, где ћемо покушати да

низом округлих столова и јавних трибина покренемо разна питања која се тичу учесника ратова и учесника антиратних протеста. Иако је реч о две групације на различитим половима, и једни и други сагласни су око главне ствари, а то је да Србија јесте учествовала у ратовима, без обзира што је званично признато само бомбардовање 1999. као учешће у рату. Али, Србија је учествовала и у Босни и у Хрватској и ја, као добровољац на српској страни, могу да сведочим о томе, наводи Краљ.

Он додаје да је Србија, не признајући те ратове, остала у мраку тако што се не може извршити ни периодизација тих учешћа, нити шта се и у ком временском року дешавало на ратном простору бивше СФРЈ од 1991. до 1995. године. Зато смо сведочи у садашњости различитих, невероватних појава које се у нормалном и цивилизованом грађанском друштву не би могле дешавати, почевши од приватизација и разних криминалних радњи које свој корен имају управо у поменутих ратовима.

С једне стране, вођен је рат за територије, а са друге, не толико приметан рат за државну имовину која је подељена и распарчана од стране криминалаца и тајкуна. На тај начин, сви ратови деведесетих били су погодно покриће да се изврше свакаква криминална дела, а да сви ми који смо и учествовали у рату или протестовали против њега данас постанемо губитници.

ИВАН КРАЉ ИЗ ЦЕНТРА ЗА КУЛТУРНУ ДЕКОНТАМИНАЦИЈУ

УЧЕСНИЦИ ПРВОГ ДОГОВОРА ИСПРЕД СПОМЕНИКА РАДОМИРУ ПУТНИКУ

Своје ратно искуство, прожето горчином, Краљ је стекао на ратишту у Хрватској као деветнаестогодишњи добровољац након одслуженог војног рока, одакле је и пореклом. Међутим, све оно што је видео и доживео, као и послератна сазнања утицали су на његово данашње антиратно опредељење.

Све оно што смо могли да дознамо након тих ратова показало нам је да су сви оружани сукоби били дириговани из политичких врхова и да су наши лидери међу собом одржали бројне састанке и успостављали договоре, начинивши све раднике и сељаци Србије, Хрватске и Босне пораженом страном. Људе који су имали своја имања и радна места од којих су много боље живели него што је то сада случај, када готово сви крпимо крај с крајем. И не само то, већ су сви они доведени у стање да не подижу глас ни по питању оних ствари које су толико очигледне.

Пројекат ће, иначе, трајати до октобра 2013. године, а НВО „Ми-

ленијум” једна је од локалних организација које ће координирати рад свих војних и цивилних удружења у поменутих пет градова, заинтересованих за проблеме са којима се суочавају ратни и антиратни ветерани. Један од главних њихових циљева, између осталог, биће и јачање веза између ових, релативно разједињених удружења како би заједничким напудом њихов глас био снажнији и утицајнији.

У Крагујевцу је много случајева оних који су присилно или самостално одлуком били непосредни учесници ратних сукоба, али и избеглих и расељених лица, међутим у исто време и радника који су након ратова такође платили цену. Наиме, велики је број оних који су по повратку из рата остали без радних места и практично су прерасли у социјалну категорију којој треба помоћ, истиче Владимир Пауновић из НВО „Миленијум”.

Он наводи да су на подручју града овим пројектом повезивања обу-

хваћена готово сва удружења - ратних и војних инвалида, војних бескућника, избеглих и расељених лица. Сем њих, позвани су и представници цивилног сектора и медији да се у акцију укључе.

Предлог је да се сви они повежу на основу неколико тема, примера ради, у случају Закона о повезивању борачког и радног стажа, затим повезивања ових несрећних људи ради видљивости у друштву и разбијања стереотипа да су сви отишли из уско интересних разлога. Најзад, ту су и неки конкретни потези попут отварања спомен-собе или економског оснаживања свих њих који су у тешкој ситуацији.

Акција је, сем од стране локалних грађанских организација, подржана и од стране Европске комисије, а сви који су заинтересовани са територије Крагујевца да се у њу укључе могу се обратити НВО „Миленијум”, где ће добити све потребне информације о пројекту и будућим дешавањима.

Н.С.

ГРАДСКЕ НАГРАДЕ ЗА НАЈБОЉЕ СРЕДЊОШКОЛЦЕ И СТУДЕНТЕ

Једна реч мења све

Стипендија из Фонда „Др Драгослав Срејовић” убудуће ће се звати награда, како би најбољи студенти и средњошколци, који добијају републичку стипендију, убудуће могли да рачунају и на помоћ града

Из Фонда „Др Драгослав Срејовић” годинама су стипендирани најбољи крагујевачки средњошколци и студенти. Ове године је, међутим, тридесетак студената, упркос високој просечној оцени оствареној на студијама, остало без ове стипендије. Наиме, након завршетка конкурса који је град расписао у Градску управу стигло је писмо из „Универзал банке”, којим је практично онемогућено студентима који добијају државну стипендију да уједно остваре право и на градску. Како се то не би поновило и на наредном конкурс одборници Скупштине града су на последњој седници донели одлуку да се уместо стипендије из Фонда „Др Драгослав Срејовић” убудуће додељује награда најбољим ђацима и студентима.

Преименовањем стипендије у награду практично смо желели да избегнемо ситуацију која нам се дого-

РАНИИ ДОБИТНИЦИ СТИПЕНДИЈА ФОНДА „ДРАГОСЛАВ СРЕЈОВИЋ”

дила приликом расписивања последњег конкурса, пошто сматрамо да нема ничег лошег у томе да најбоље средњошколце и студенте помажу и град и држава. Законом о ученичком и студентском стандарду, наиме, забрањено је да студент или ученик који добија стипендију из републичких фондова истовремено добија и стипендију из буџета града. Ми смо због тога прошле године дошли у непријатну ситуацију, пошто нам је након закључења конкурса стигао допис из „Универзал банке”, заједно са списком корисника студентских и ученичких кредита и

стипендија, као и стипендије из Фондације за развој научног и уметничког подмлатка Републике Србије, и молбом да се, у складу са Законом о ученичком и студентском стандарду, изврши контрола одобрених стипендија и кредита. Накнадно смо морали да сазовемо састанак са децом и родитељима како бисмо им предочили проблем и тридесетак студената је на послетку одустало од градске стипендије, каже Драгослав Милошевић, члан Градског већа задужен за образовање.

Сматрајући да је то неправда према најуспешнијим младим Крагујевчанима чланови Градског већа, а затим и одборници Скупштине града, сагласили су се да се стипендија преименује у награду. Практично, заменом само једне речи створила се могућност да најбоље ђаци помажу истовремено и град и држава.

У питању је само формална промена, пошто ће критеријуми за доделу новчане награде остати исти као и претходних година. Она ће се додељивати најбољим ученицима и студентима основних, мастер и докторских студија. Услов за ученике средњих школа је одличан успех (5,00) као и освојено неко од прва три места на републичким и међународним такмичењима. За студенте и постдипломце неопходна је просечна оцена већа од 9,5. Износ новчане награде ће, такође, остати исти. Средњошколци ће месечно добијати 6.000 динара, студенти 10.000, а докторанти хиљаду динара више. Конкурс за доделу награде из Фонда „Др Драгослав Срејовић”

биће расписан крајем новембра, објашњава Милошевић.

За готово деценију колико град помаже најбоље ученике и студенте из локалног буџета је за фонд издвојено око 40 милиона динара, а право на стипендију до сада је остварило 1.200 младих Крагујевчана. Лане је

стипендије из Фонда „Академик Драгослав Срејовић” добило 14 ученика средњих школа, 112 студената дипломских академских студија и пет студената докторских академских студија. Ове године, захваљујући одлуци града, биће их свакако више.

М. ОБРЕНОВИЋ

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 – 15 сати

Благајна у центру:
7 – 18 сати – радним данима
7 – 13 сати – суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:

Кнић 510 – 197

Рача 751 – 262

Баточина 842 – 311

Лапово 853 – 710

ЕД Електрошумадија
Крагујевац

Централа 307 – 200

Дежурна служба 335 – 195

Прикључци 307 – 368

Пријава стања и рекламације

307 – 233 и 307 – 234

Бесплатан телефонски број
за пријаву крађе струје 0800/360-330

ЗАПОСЛЕНИ У КЦ „КРАГУЈЕВАЦ“ МИМО УГОВОРА СА ФОНДОМ

Стари директор напримао, нови отпушта

Како је за време претходног директора број запослених мимо уговора са Фондом здравства достигао цифру од 226 радника, нови директор др Небојша Арсенијевић принуђен је да их отпусти јер нема одакле да им даје плате. Пацијенти неће бити угрожени јер је углавном реч о немедицинском особљу

Пише Јаворка Станојевић

Да пара у здравственој каси нема довољно није никаква вест, баш као ни информација да, због беспарице и лоше кадровске политике која брани запошљавање младих лекара, стопираних специјализација и одласка врхунских стручњака у иностранство, здравствене установе болују од хроничног недостатка високог стручног медицинског кадра.

То што нису могли да запошљавају лекаре и да их шаљу на специјализације није, међутим, спречило здравствене центре да, следећи потребе али и диктате партијског ухлебљавања, запошљавају техничаре, помоћне раднике и административне службенике.

Проблем је што Фонд здравствене заштите даје плате само за уговорен број радника, па је армија новозапослених пала на плећа презадужених здравствених центара. Колико је ова појава узела маха најбоље говори податак да је сваки пети радник у здравству ангажован мимо уговора са РФЗО-м, јер иако ова институције обезбеђује новац за исплату 105.000 људи, на списку запослених у здравственом систему се налази 125.000 радника.

Њихово ангажовање исполовано је под формом плаћања властитим средствима. Пошто приходи који се, захваљујући пруженим услугама, сливају у касу здравствених установа нису били довољни да се исплате прекобројни, на њихове плате је често одлазио новац намењен плаћању лекова, санитарског материјала, али и паре које су наменски уплаћиване за подмиривање рачуна за струју, грејање и исхрану пацијената.

Ово је један од разлога због кога су се многи здравствени центри нашли у незавидној финансијској ситуацији која је отишла дотле да су се неки суочили и са блокадом рачуна.

Рекордер задужености

У неславном друштву болница и здравствених центара који су се више пута суочили са блокадом рачуна из Зрењанина, Грачанице, Тополе, Бора, Књажевца и Житорађе нашао се и Клинички центар Крагујевац. Рекордер по задужености међу српским клиничким центрима КЦ Крагујевац је у позицији да, због домаћинског пословања, доведе у питање набавку лекова и пружање услуга пацијентима из читавог региона. Делом се ту нашао и због, по многим, претераног запошљавања које је вршено по процени и одобрењу сада већ бившег директора.

Ко их је довео, а ко кумовао њиховом привезивању за болничке јасле, могло би да буде важно само када би власт стварно остала доследна најавама да ће испитати одговорност директора који су, неусклађивањем кадровске политике и финансијских могућности, угрозили пословање институција које су им поверене.

У случају Клиничког центра Крагујевац трагово не треба тражити далеко, јер бројке показују да у КЦ тренутно има више од 226 радника чије плате не обезбеђује

држава. Пошто је у јануару 2010. године КЦ из својих средстава плаћао 49 запослених, а у фебруару, када је у директорску фотељу сео професор др Слободан Обрадовић 58, јасно је уз чији благослов је број од 2.160 запослених које плаћа РФЗО увећан за 10 процената. Овим бројкама треба додати и између 40 и 50 радника којима је у међувремену истекао уговор, али и уважити чињеницу да се међу њима налазе замене радника који су на дужем боловању. Истовремено не треба сметнути са ума никада тачно идентификован број ангажованих преко омладинске, односно синдикалне задруге, који се формално никада нису водили као радници КЦ-а, али чије је плате, које месе-

НЕМОРАЛНО ЈЕ ДА НЕКО РАДИ, А ДА НЕ БУДЕ ПЛАЋЕН:
ДР НЕБОЈША АРСЕНИЈЕВИЋ

цима касне, Клинички центар требало сам да заради. Сви они у ову институцију су дошли без конкурса уз благослов директора, па би бивши први човек КЦ-а који је бар привремено ухлебио између 200 и 300 људи свакако морао да објасни због чега се толико прерачунао. Оно што такође тражи објашњење је питање по чијим препорукама и на основу којих квалитета су у КЦ довођени људи и ко је плаћао рачуне такве широкогрудости.

Неко би, такође, требало да се позабави и чињеницом да, упркос катастрофалним финансијским билансима, запошљавања нису заустављена, него су, напротив, интензивирани. Пошто је мало вероватно да ће се ико озбиљно позабавити овим дилемама, а још мање да ће кривци бити кажњени, ви-

шак радника, међу којима је велики број оних који су потребни, али не могу бити плаћени, још један је врућ кромпир који је завршио у рукама новопостављеног директора КЦ-а Небојше Арсенијевића.

Како му је маневарски простор за усклађивање реалних могућности и објективних потреба лимитиран новцем који, посредством Фонда, стиже из сиромашне здравствене касе, није му преостало ништа друго осим да почне да се ослобађа баласта који гуши нормално функционисање установе чије кормило је преузео.

- Иако нам, реално, већина тих људи треба, на жалост, немамо одакле да их плаћамо, па они месецима нису примали плате, или су их добијали на свака три, четири

месеца. Пошто сматрам да је неморално да неко ради, а да за то не буде плаћен, и зато што мислим да заиста није у реду да од двоје људи који раде исти посао један добије плату, а други не, принуђен сам да се захвалим онима којима истичу уговори. Проблем је што у овом тренутку нисмо у стању ни да им исплатимо оно што су зарадили, па људи који су заиста поштено радили одлазе уз обећање да ћемо им, када будемо у могућности, платити оно што им дугујемо. Највише што можемо да им понудимо је обећање да ћемо их, ако дођу боља времена, позвати да се врате, каже директор КЦ-а.

Мада ће се одлазак радника које КЦ не може да плаћа осетити у свим деловима ове институције, пацијенти неће бити угрожени јер се махом ради о помоћном особљу и мањем броју техничара и радника у администрацији. Међу прекобројницима се неће наћи ни један лекар пошто се за њих није нашло места ни у ери повећаног запошљавања подстакнутог нереалним ослањањем на сопствене изворе прихода.

Небојша Арсенијевић, наиме, објашњава да се лекари који су добијали прилику да раде у Клиничком центру могу на прсте набројати, иако за потреба за њима, како каже „вришти“.

Још већи проблем представљају последице привремене забране специјализације. Због овог потеза који Арсеније-

НЕМЕДИЦИНСКОГ ОСОБЉА МНОГО ВИШЕ ОД ЕВРОПСКИХ СТАНДАРДА

вић назива злочиним, КЦ-у ће за пет година, услед одласка у пензију, недостајати 29, а за деценију 62 специјалиста. Ако се зна да школовање једног траје најмање пет година директора КЦ-а, који признаје да постоји мањак помоћног особља, много више брине питање како ће се, када за то дође време, премостити мањак осам специјалиста интерне медицине, седам општих хирурга, по шест педијатара и неуропсихијатара, пет гинеколога и толико, у целој земљи дефицитарних, анесетезиолога. Због тога доста енергије троши на налажење начина да се младим људима пружи шанса да се усавршавају.

Аларм због специјалиста

Да ли су његови претходници могли да учине више на овом плану не жели да коментарише, баш као ни спекулације да је већина прекобројних у КЦ стигла по основу партијске подобности.

Нити знам, нити ме интересује ко је и како ове људе довео, али знам да не могу да им обезбедим плату и да је то једини разлог због кога не могу да их задржим, објашњава Арсенијевић.

Пошто је функцију преузео као човек кога није препоручила партијска него стручна биографија, садашњи вршилац дужности директора КЦ Крагујевац може да о-

стане имун на уобичајену праксу страначког кадрована. Свесни да им такви покушаји неће проћи страначки кадровници и не покушавају да ухлебе своје људе у институцији чије руковођење је преузео. Арсенијевић, међутим, признаје да на његова врата свакодневно куцају људи којима је посао потребан.

- Долазе ми изванредни бивши студенти, изузетни дипломци струковних студија, медицински техничари са одличним препорукама, јер знају да у мени могу наћи човека који разуме и цени знање и стручност. На моју велику жалост, због законских и финансијских ограничења, иако знам колико би КЦ добио њиховим доласком, нисам у могућности да их примим. Надам се, ипак, да ће се времена поправити и да неће проћи много пре него што на дневни ред дође питање запошљавања стручног кадра без кога ни наша установа, ни здравствени систем, неће моћи ваљано да функционишу, каже наш саговорник.

Да би се овом питању озбиљно приступило најпре треба решити проблем велике заступљености немедицинског особља. Јер, док у европски здравствени системи просечно имају 15 одсто немедицинског кадра, код нас на ову категорију отпада више од 28 процената запослених у здравству. У крагујевачком у КЦ-у, који броји 2.386 запослених, има их 675. То је дупло мање од броја медицинских техничара који овде раде (1.210), али знатно више од 475 лекара.

Ово је још један разлог да се, без обзира што је посао свакоме потребан, кроз густо сито просеједи кадар који је последњих пар година препунио највећу здравствену институцију овог дела Србије.

ДОМ ЗДРАВЉА

Мимо уговора 15 радника

Према речима представнице за медије Дома здравља Крагујевац др Гордане Дамјановић, ова институција мимо уговора са РФЗО-а тренутно запошљава петнаестак радника. Реч је, како каже, о радницима који су ангажовани ради попуње места која су упражњена одласком лекара опште медицине на специјализације, или дужим боловањима стално запослених.

- Пошто Фонд не дозвољава да се у случају специјализације или дужег боловања примају радници на одређено време, принуђени смо да попуњу тих радних места сами финансирамо новцем који сами зарађујемо издавањем лекарских уверења у Служби медицине рада, каже др Дамјановић.

У овој установи тврде да се захваљујући домаћинском пословању крагујевачки Дом здравља никада није нашао на списку установа чији рачуни су били у блокади и да плате запослених мимо уговора стижу на време.

ПОПУЊАВАМО МЕСТА УПРАЖЊЕНА ЗБОГ СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА:
ДР ГОРДАНА ДАМЈАНОВИЋ

садашњи вршилац дужности директора КЦ Крагујевац може да о-

БАТИНА (НИ)ЈЕ ИЗ РАЈА ИЗАШЛА

Сваки трећи родитељ туче дете

Истраживање УНИЦЕФ-а показало је да 37 одсто родитеља у Србији примењује физичко кажњавање деце, а да 84 одсто анкетираних основаца и средњошколаца сматра да се младима на штетно понашање може указати и без батина. То је и став већине стручњака, који препоручују широку лепезу других васпитних мера

Пише Марија Обреновић

Батина је из раја изашла. Тучите децу док су мала. Тучи дете док не разбије крчаг. Оваквих изрека у народној традицији има на претек, зато и није чудо да се по која ћушка или ударац по задњици једноставно сматра уобичајеним начином васпитања деце. Најновије истраживање УНИЦЕФ-а показало је да 37 одсто родитеља у Србији примењује физичко кажњавање деце као вид спречавања нежељеног понашања.

- Добијао сам батине од оца и мајке за сваку глупост коју направим, па шта ми фали, реченица је која се често може чути.

Међутим, све чешће се поставља питање треба ли у држави у којој се ударање одрасле особе сматра нападом, а ударање животиње окрутношћу, само деца да остану незаштићена од телесних казни. Телесно кажњавање, кажу стручњаци, има само тренутни ефекат, а да дугорочно контраефекат, јер сем што физички повређује, не садржи објашњење због чега је одређено понашање било неприхватљиво.

Млади против телесног кажњавања

Да физичко кажњавање није ни добро ни ефикасно сматрају и младићи и девојке, учесници истраживања које је недавно спровео Панел младих саветника заштитника грађана. Чланови Панела су анкетирали укупно

812 ученика седмог и осмог разреда основних школа и средњошколаца из 16 градова у Србији. Резултати су показали да деца имају негативан став према физичком кажњавању и да добро препознају механизам функционисања, недовољну ефикасност, као и штетне и опасне последице од примене телесних казни у васпитању.

Да се деци може указивати на штетно понашање и без батина сматра 84 одсто анкетираних, а само два одсто мање тврди да се батинама може повредити тело и личност детета. Чак две трећине младих свесно је да се физичким кажњавањем деца уче страху, а не разумевању, а 61 одсто препознаје да деца која трпе физичко насиље од стране родитеља и сама лакше посежу за физичким обрачунавањем.

Половина анкетираних уочила је да деца која добијају батине немају самопоуздање. Више од половине каже да би учинило све само да не добију батине. Велики број деце показује емпатију и саосећају када друго дете трпи батине – 75 одсто изјављује да осећа жаљење над децом коју туку родитељи. Зато 82 испитаних тврди да ће, када сами буду родитељи, настојати да не туку своју децу када погреше.

Да би деца требало да буду једнако заштићена као и одрасли од физичког и сваког другог понижавајућег кажњавања сматра 77 испитаних деце и младих. Већином (61 одсто) се слажу и да треба да имају подједнаку заштиту од физичког кажњавања у кући, као што то имају у школи, док се само петина са тим не слаже уопште или у мањој мери.

Родитељ треба речима да објасни детету шта је прихватљиво, а шта није, сматра 90 одсто анкетираних основаца и средњошколаца и похвалама и пажњом да подстичу дете на добро понашање. Да би на њих лично више ефекта имало када би им родитељи објашњавали зашто нешто не треба урадити него кад би их истукли тврди 82 одсто деце, а два процената више истиче важност личног примера родитеља у васпитању.

Занимљиво је, међутим, да се као и у друштву, тако и међу децом преносе стереотипи, предрасуде и традиционални митови о теле-

УДАРАЦ РОДИТЕЉА СЛАБИ И САМОПОУЗДАЊЕ ДЕТЕТА

МИНИ АНКЕТА

Да ли је оправдано да родитељ удари дете?

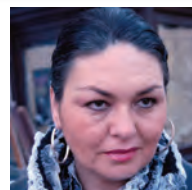
Иван Бркић, отац једног детета:

- Децу ни у ком случају не треба ударати. То је губљење ауторитета родитеља. Не постоји ситуација у којој је ударање детета оправдано.

Маријана Баклижа, мајка одрасле ћерке:

- У неким случајевима оправдано је да родитељ реагује тако, нарочито ако је у питању опасност по дете, на пример, уколико истрчи на улици.

Мирјана Пејовић, мајка једне девојчице:

- То је врло компликовано питање. Родитељ је понекад приморан да регује на тај начин. Наравно, не мислим на грубо пребијање, али некада дете једноставно морате да ударите по задњици, јер ништа друго не помаже. Дете мора да зна да постоје границе и да има страх од казне.

Бранкица Павићевић, нема децу:

- Нисам ни за какве репресивне мере. Сваки проблем треба решити разговором. Детету треба јасно објаснити зашто нешто не треба да ради. Мада, вероватно има ситуација када је родитељ мора да реагује шлепком по гузи, али ипак разговор је пре свега.

сним казнама као ефикасном васпитном средством. Истраживање је показало да деца и млади имају подељена мишљења о томе да ли је физичко кажњавање неопходан и неизбежан метод васпитавања, али ипак претежу њихови негативни ставови према батинама. Тако готово половина (47 одсто) сматра да не треба повремени физички кажњавати дете у циљу бољег васпитања, али се зато 34 одсто са овом тврдњом не слаже. При том, 39 одсто младих спремно је да потврди да понекад само батина помаже, а 34 одсто да је у питању средство које прецизно дефинише шта се сме и не сме радити. Додуше, за око 10 одсто је већи проценат оних који се са овим тврдњама никако не слажу.

Охрабрујуће је, међутим, што наспрот увреженом мишљењу да је физичко кажњавање ефикаснија мера дисциплиновања мале деце, половина младих апсолутно негира овакве тврдње, док се само 28 одсто са њима слаже. Да физичко кажњавање деце утиче да постану јаче и чвршће личности сматра 29 одсто младих, док

се 47 процената никако не слаже са оваквим начином размишљања.

Само деца нису заштићена

Ипак, не охрабрује податак да готово половина (44 одсто) младих, упркос свему, мисли да неваљала деца треба да добијају батине од својих родитеља. Психолози и социолози Центра за социјални рад „Солидарност“, стручњаци који се у својој пракси сусрећу са најтежим случајевима насиља над децом, никако се не би сложили са овом тврдњом. Граница између физичког кажњавања и насиља над дететом је, по речима Ване Бркић, психолога у Служби за заштиту деце и младих, врло танка.

- Физичко кажњавање, уколико се учестало примењује, постаје све мање ефикасно. Најчешће се дешава да постепено прелази у све грубље повређивање детета и прераста у злостављање. Свако телесно кажњавање је свесно наносење бола детету и нарушавање његовог права. Физичком кажњавању најчешће претходи немоћ и бес родитеља и представља пречицу да се ситуација тренутно разреши. Међутим, оваква казна само тренутно сузбија нежељено понашање. На пример, ако се дете игра опасним предметима или покушава да дође до утикача, а родитељ без било каквог објашњења посегне за телесном казном, то не гарантује да оно неће исто поновити када се одрасли удаље. Много је боље уклонити опасне предмете, заштити утикаче и тако спречити нежељено понашање, него истући дете. На жалост, код нас је уврежено мишљење да су телесне казне поготово прикладне за малу децу, што је нонсенс, јер су најмлађи уједно и најосетљивији, каже Вана Бркић.

Ударац по задњици или ћушка, по речима наше саговорнице, не мора да произведе физичке последице, али свакако производи емоционалне. Апатија, ментални бег, психосоматске сметње, напетост, анксиозност, тикови, агресивност и аутоагресивност честе су последице грубог физичког кажњавања деце.

Да праксу телесних казни потпуно треба искоренити сматра и Љиљана Ђорђевић, социјални радник и руководица Службе за децу и младе у Центру за социјални рад „Солидарност“.

- Породични закон изричито каже да је насиље у породици забрањено. Овом забраном обухваћени су подједнако и деца и сви чланови породице. Насиље у породици је кривично дело и по Кривичном закону. Међутим, невероватно је да иако су од телесних казни заштићени законом и починиоци најтежих кривичних дела, када су у питању деца то није случај. Конвенција о правима детета, чији је потписник и наша држава, забрањује физичко кажњавање деце од стране родитеља, али такве одредбе у нашем закону нема. Оваква забрана постоји у 26 европских земаља, каже Љиљана Ђорђевић.

Преднацртом закона о правима детета, који је промовисан крајем прошле године, било је предвиђено да се и из породице „протера“ сваки облик физичког кажњавања деце. Међутим, око ове одредбе ломила су се копља и у стручној јавности, па је судбина закона још увек неизвесна.

Има других начина

И од појединих психолога се, такође, може чути да је телесно кажњавање рационалан поступак којим се детету, које одбија да одустане од опасног или агресивног понашања, са неколико удараца по

Вана Бркић: Физичко кажњавање, уколико се учестало примењује, постаје све мање ефикасно. Најчешће се дешава да постепено прелази у све грубље повређивање детета и прерасте у злостављање

гузи наноси бол, без изазивања повреда. У питању је поступак резервисан за посебне ситуације у којима, по оцени родитеља, други поступци нису довољно ефикасни, на пример, када је дете мало и није у стању да схвати последице својих поступака а у питању су опасне ситуације.

Милијада Живић-Илић, психолог у Основној школи „Радоје Домановић“, не слаже се са овим мишљењем.

Чак и када дете себе доводи у опасну ситуацију постоје други начини који не укључују телесно кажњавање. Мала деца не размеју објашњења, али и те како схватају невербалне сигнале које им родитељи шаљу. И мало дете ће схватити да у нечему грешу уколико му се родитељ унесе у лице са љутитим изразом. Мере физичког ограничавања, склањања детета из опасне ситуације, раздвајање уколико се деца туку, могу се применити, али се телесног кажњавања треба клонити, сматра Милијада Живић Илић.

Родитељи су често склони да „изгубе живце“ уколико дете почне да хистериса, када је упорно у својим захтевима, поготово на јавном месту. По речима наше саговорнице, за овакве ситуације најбољи лек је игнорисање. Када дете види да његова упорност нема ефекта, престаће са таквим понаша-

Милијада Живић Илић: Мала деца не размеју објашњења, али и те како схватају невербалне сигнале које им родитељи шаљу. И мало дете ће схватити да у нечему грешу уколико му се родитељ унесе у лице са љутитим изразом

њем. Истина је, међутим, да за то треба много такта и стрпљења.

Најбољи васпитни метод је: строго, али топло. Родитељ треба да буде чврст у ставу, али одмерен у начину на који ће се према детету опходити. Најважнија ствар у изрицању било какве мере је однос између родитеља и детета. Свако дете воли своје родитеље и тежи да буде прихваћено и вољено. Детету се никако не сме слати порука да га родитељ не воли или не прихвата када ради нешто што одрасли сматрају неприхватљивим. Ипак, чињеница је да је казна увек непријатна за дете. Она може да се састоји у ускраћивању привилегија. На пример, уколико не жели да покупи играчке родитељ ће му дати могућност да бира - или ћеш покупити играчке или ћу то учинити ја, али два дана нећеш тим играчкама моћи да се играш. Ускраћивање џепарца, излазака, такође су привилегије које је могуће укинути. Сваки родитељ зна шта је његовом детету важна привилегија и то се може користити као начин дисциплиновања, објашњава наша саговорница.

Ипак, многим родитељима је и даље једноставније да ситуацију реше по кратком поступку - ударцем. Охрабрује, ипак, чињеница да их је све мање. У истраживању које је УНИЦЕФ спровео 2005. године више од половине родитеља потврђивало је да туче своју децу, данас је тај број ипак мањи за трећину.

ОТЕЖАН РАД ЗАВОДА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ

Недостаје за плате, *што* се залихе материјала

Због све тежег финансијског стања у Заводу за стоматологију угрожена је набавка стоматолошког материјала. За сада нема застоја у пружању услуга пацијентима, мада се прегледи заказују на дуже време него раније. Уместо једну седмицу, овог тренутка на преглед се чека, отприлике, месец дана.

Завод има 161 запосленог, а плате за њих 130 финансира држава за обављање послова по основу обавезног осигурања. За преосталих 31 средства за зараде, у износу од око два милиона динара, Завод мора да обезбеди из сопствених прихода. Криза и раст цена стоматолошког материјала, чак неколико пута од почетка године, учинили су своје. Ова установа сада има проблем да истовремено обезбеди паре за недостајуће плате и материјал који је потребан за пружање услуга. У руководству истичу да је неопходно што пре наћи начин да се Завод растерећи финансирања зарада за део запослених. Они би требало да се правно уведу у систем финансирања као и осталих 130, тим пре што је кадровским планом Министарства здравља за ову годину призната потреба за бројем запослених који су и ангажовани.

Директор Завода за стоматологију Ранко Голијанин и представници два репрезентативна синдиката сагласни су да је одговорност искључиво на Министарству здравља, које је изненада, од јула, увећало овај нови „режим“ плаћања, а и да хоће град, који је званично оснивач Завода и именује руководство, из градске касе не може исплаћивати зараде нити обезбеђивати материјал. Према овлашћенима може улагати у, на пример, кречење, и уопште одржавање објекта, набавку опреме.

Међутим, постоји и другачије мишљење. Неки запослени, наиме, сматрају да њихова установа, чак и са важећим ценама услуга које су знатно ниже него у приватним ординацијама, може бити профитабилан, односно да је део проблема и лоше руковођење Заводом.

Криви Министарство и РЗЗО

Директор Завода за стоматологију Ранко Голијанин објашњава да, заправо, деле судбину свих стоматолошких установа у Србији.

ПЛАТЕ ЗА СВЕ И НОРМАЛНИ УСЛОВИ РАДА: СИНДИКАЛЦИ ДЕЈАН ВУЧКОВИЋ И ДРАГАНА ВАСИЉЕВИЋ

ПРОБЛЕМИ У ФУНКЦИОНИСАЊУ ЗАВОДА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ

Завод за стоматологију има 161 запосленог, али држава финансира плате за њих 130. За преосталих 31 средства за зараде, у износу од око два милиона динара, Завод мора да обезбеди из сопствених прихода, што из дана у дан отежава пословање и набавку материјала

Тешко је већ две године, слаб је прилив средстава из РЗЗО-а, али изненадни рез је направљен од јула ове године. Плате такзованих уговорених радника, на основу предатих фактура, плаћа Фонд, у овом тренутку то је око 11 милиона динара. Остало је нејасно како створити плате за још 30 људи. За плате такзованих неугворених радника, који су, да чудо буде веће, такође запослени на неодређено време, потребно нам је два милиона динара. Исплата тих плата је наша законска обавеза. Тих два милиона ми бисмо утрошили за све оно што је потребно овој кући, за набавку материјала, али не можемо дозволити да људи не примају плате.

Ово што се дешава је у изричитој надлежности Министарства здравља и РЗЗО. Једноставно су пресекали, без објашњења, кажу да нам је довољно 130 запослених, али не кажу шта да радимо са осталим људима који већ пет и више година раде у Заводу. Не могу довести уредбу и рећи не признајемо 30 људи, то је противзаконито, ако их не признају морају својим социјални програм, потребно је да обезбеди средства и кажу руководству - одредите ко је вишак, објашњава Голијанин.

Он тврди да је за време његовог мандата, за отприлике две и по године, запослио тек једну докторку и техничара, а овог тренутка од 31 „прекобројног“ тек четворо је ангажовано на одређено време. Истиче и да је Министарство здравља кадровским планом за 2012. годину у крагујевачком Заводу за стоматологију предвидело чак 166 запослених. Ова установа има и 17 истурених ординација по целом граду, у амбулантама, школама, обдаништима - не могу их затворити.

Апсурд је и, између осталог, што су у РЗЗО-у, неком својом

математиком, дошли до податка да нам је за материјал месечно потребно 560.000 динара, а нама је, заправо, потребно од један и по до два милиона динара које улажемо у материјал да бисмо оправдали оних 11 милиона динара за плате. Највећи проблем је што последња четири месеца нисмо добили ни динара за материјал, ни поменутих 560.000 динара, кажу нисмо стопостотно оправдали фактуре. Тврдимо да то нико у Србији није успео, категоријан је директор Голијанин.

Све указује на лошу рачуницу Министарства здравља и РЗЗО-а. На пример, за вађење зуба признају износ од 322,80 динара, чиме се плаћа лекар, сестра, анестетик, игла, шприц, струја, вода... Иначе, у Заводу пацијенти, који нису на листи уговорених услуга плаћају 700 динара, а директор подсећа да је и та цена ниска, јер су оне, поређења ради, у приватним ординацијама у распону од 1.500 до 2.500 динара.

Такав низ апсурда је довео до тога да је тренутни дуг ове установе према добављачима преко шест милиона динара, залихе материјала готово да и не постоје. Криза се из дана у дан продубљује, а представници репрезентативних синдиката су готово на истој таласној дужини као и директор. Упутиће апел Министарству, а Драгана Васиљевић из „Слоге“ додаје да је апсурдно што РЗЗО не признаје плате, између осталог ни за лекаре чију је специјализацију одобрило Министарство здравља. Специјализанти, логично, немају фактуре којима би оправдали своје плате и налазе се на новом списку - неугворених радника.

Ипак, Дејан Вучковић из Основног синдиката Завода тврди да је директор обавезан да обезбеди плате и за једне и за друге запослене и да мора пронаћи начин да обезбеди материјал.

Међутим, има у Заводу и радника који за део проблема и стање у коме се нашао Завод за стоматологију делом окривљују и директора Ранка Голијанина, коме приписују недовољну бригу, самовољу и непоштовања права радника. Не желе да им објавимо имена, пошто их је страх да се већ сутрадан могу наћи на другом послу - неугворених радника. Они тврде да је обављање стоматолошке делатности исплативо, чак и са ценама знатно нижим него у приватним ординацијама. Кажу да то могу да потврде и месечни финансијски извештаји по лекару, где зависно од одсека поједини зарађују и више стотина хиљада динара, као и позитивно пословање претходног менаџмента Завода.

Ни директор није безгрешан

Директор Голијанин са својим менаџментом прави списак лекара који ће ући у ових 131, по њему знаним критеријумима, наводно, стављено је особље са највећим примањима да би се од Фонда извукло што више пара, али су ти критеријуми јако променљиви. Ко данас није на том списку може се наћи убудуће, и обрнуто. Све је одрађено паушално, без потписивања било каквог анекса уговора о раду, где би се прецизирао начин исплата зарада, кажу незадовољни радници.

Они тврде да директор запошљава на одређено стоматологе, сестре и немедицинско особље, чиме се велики део новца одлива на њихове плате, а одбија предлог да отпусти запослене на одређено, чиме би бар делом олакшао финансијску кризу у којој се налази Завод. Кажу и да се деле стимулације и до-

ДИРЕКТОР РАНКО ГОЛИЈАНИН КРИВИ НАДЛЕЖНЕ: ДРЖАВНЕ ОРГАНЕ

даци појединцима, док се добављачима материјала, сервисерима опреме и трошкови за комуналије не плаћају месецима. Зато у магацину Завода нема више материјала, лекари раде са старим залихама које су на измаку, заказивање пацијената је пролонгирано, безбедност на радном месту је угрожена, с обзиром да се алкохол дели на кашичицу, а дезинфицијенаса са готово да нема, на хирургији се се рукавице и материјал за шивење вишекратно стерилишу.

Неки запослени у овој установи мисле и да директор Голијанин покушава да искористи чињеницу да је стоматолошка служба у целој Србији у кризи, због нерешених питања од стране Министарства здравља и РЗЗО-а, како би оправдао своје грешке, покушавајући да убеди јавност како се у огромне дугове упало преко ноћи, а проблеми су почели много раније. Спорна је, кажу они, и директорова самовоља у доношењу многих кључних одлука које су се, потом, испоставиле као потпуно погрешне, и довеле Завод у незавидну ситуацију.

Александар ЈОКИЋЕВИЋ

БОЛНА ИСПОВЕСТ ОЦА УБИЈЕНОГ САШЕ ЛЕКИЋА

Тражи праву истину о смрти сина

Драган Лекић само хоће задовољење правде за смрт јединца Саше Лекића, који је, под још увек нерасветљеним околностима, убијен у дворишту школе „Живадинке Дивац”. Брине га што је пре подизања оптужнице главноосумњичени пуштен на слободу, иако није пракса да се за овако опасно кривично дело неко након само три месеца проведених у притвору нађе на слободи

Прича о смрти тридесетогодишњег Саше Лекића, који је свирепо претучен 28. јула ове године, у свитању, у дворишту школе „Живадинка Дивац” у Станову и тако остављен да умре је, мање-више, јавности позната. Али, оно што је уследило у међувремену, у процесном смислу, ову причу вратило је на њен почетак.

Те трагичне јулске ноћи Саша је био унакажен од батина и умро би на лицу места да галама и повици који су допирали из школског дворишта нису пренули из сна једног господина, који је кроз прозор видео да се нешто чудно догађа и изашао испред своје куће. Приметио је и како неко непомично лежи поред чесме у школском дворишту и алармирао полицију и Хитну помоћ. На жалост, после три дана, младић је од повреда издахнуо у Клиничком центру. Главни осумњичени за његову смрт, Марко Бркић (26) из Крагујевца, одмах је ухапшен, али се од 8. новембра налази на слободи, упркос чињеници да ни оптужница још увек није подигнута против њега. У Вишем суду нам је речено да су саслушани сви сведоци и још се чекају налази вештака, а да су се давањем изјаве последњег сведока створили услови да се Бркић пусти на слободу.

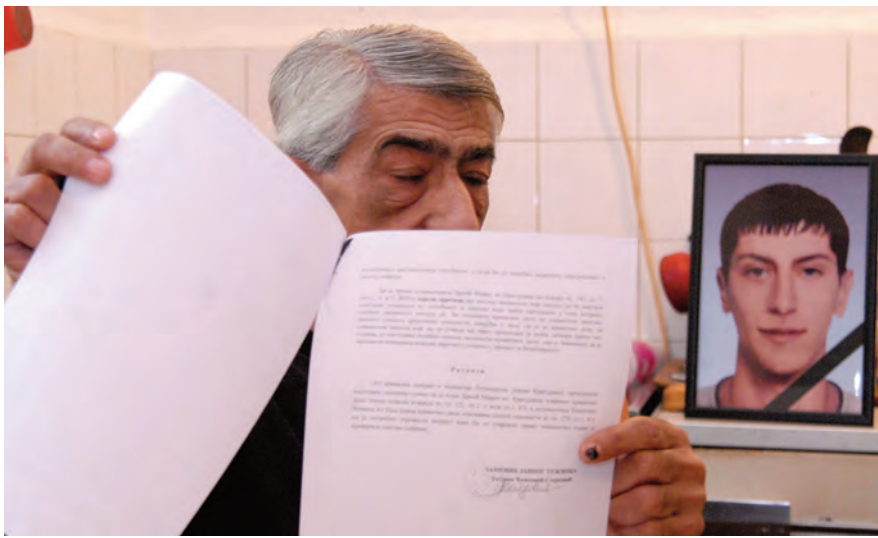
■ Муке и страхови Сашиног оца

Тај момент додатно је дотукао Сашиног оца Драгана Лекића, који верује да ту нису чиста посла и стрепи од могућности да Бркић побегне из земље, с обзиром да је рођен у Хрватској и можда има и двојно држављанство. Зато је у свом

скромном дому заказао конференцију за новинаре. Али, то није једина мука са којом лежи и буди се сваког јутра Сашин отац. Њега још више мучи недоумица ко је и чиме до смрти пребио његовог сина, убеђен је да је више њих тупим предметима ударило Сашу по глави и телу док му нису изменили лични опис до те мере да није могао ни да га препозна када је отишао да га посети у Ургентни центар. Свака повреда била је смртоносна и не верује да је могла бити нанета руком. Иако је Бркић одговорно преузео на себе, Сашин отац сумња да га није једини злостављао, а онајмање рукама и ногама, него тупим предметима. Бркић, иначе, никада раније није био осуђиван.

Неки сведоци су потврдили да је било још десетак особа у школском дворишту када се све то догађало, али да су се заједно са Бркићем разбежали према потоку када су приметили полицију. Њега сада

занима само правда за сина и истина и ништа друго. Кућа му се каже ионако затворила, јер је Саша био јединац, а супруга умрла док је Саша био у војсци 2003. године, од када живе сами. Придружио се кривичном гоњењу и изјаснио да тражи одштету, упркос телефонској претњи да не сме да подноси кривичну пријаву против Бркића. Ко стоји иза тог претећег упозорења још увек не зна. Он тврди да је пређено и Немањи Коматини, који је осумњичен за изазивање опште опасности, јер је његов пас те ноћи док су се тукли ујео Марка Бркића за палац и руку. Драгану је пренео да су му претили да

не сме да сведочи против Бркића, али не и ко.

Уочи смрти Саша је највећи део времена провео с оцем. Носили су тепихе на прање, а потом ишли заједно да их преузму. Увече му је дошло друштво.

Нисам био у соби док је био са комшијом Немањом Коматином и са још два друга које нисам познавао. Око један сат су изашли из куће, шта се после дешавало не знам. Тек ујутру у пола седам комшија Немања ми је рекао да је Саша повређен. Отишао сам у болницу, докторка ме пита да ли је то мој син, а ја сам рекао да не знам, толико је био унакажен. Препознао сам га тек по оживљку на колелу, који је имао од операције менискуса, прича неутешни отац Драган, додајући да су Саша сутрадан отворили лобању због два огромна хематома. Поживео је свега пет дана од момента повређивања, није се будио из коме.

Подаци до којих је он дошао кажу да се туча одиграла у два чина. Друштву у коме се налазио и његов син око пола четири пришао је Бркић и провоцирао све од реда, у жељи да се с неким потуче. Све је почело тако што је Бркић покушао да шутне Немањиног пса дресираног за одбрану и Сашу, који се измакао. Марко Бркић је пао, па устао и опсовао, разменили су међусобно неколико удараца, а другови су их развадили. Саша је тада нестао из школског дворишта. Где је отишао нико, кажу, није знао, као ни када се поново вратио у школско двориште. Од човека који је звао полицију сазнао је да је док је Саша лежао на бетону најмање десеторо њих било

около, али су, чим су угледали полицију, сви побегли. Сада нико или не сме или неће да да изјаву да су ту били и други у том моменту. Бркић је изјавио да га је тучао поново код чесме све док није престао да даје отпор.

■ Важна му само истина

Драган Лекић на увид ставља све записнике из суда и каже да Бркић много тога негира, али да је ипак признао убиство, с тим што наводи да је Саша њега напао и ударао. Он ту није био и не зна тачно, а по прича осталих сведока, то ипак није било тако. Сви Сашини другови кажу да се његов син није познавао са Бркићем, а и њему то није било у знању.

Сутра ујутру, после инцидента напомиње Лекић, Марко Бркић је долазио у њихову улицу, звао Немању да изађе и претио да ће њега да пребије због пса који га је ујео. Нико од Бркићеве породице, иначе, није се интересовао, нити долазио у дом Лекића да изјави саучешће. Ни на сахрану нико се од њих није појавио. Хтео је он да оде код њих, али

проблеме и да је имао доста туча иза себе, да је и те вечери, пре него што је Сашу тучао, био на турниру у малом фудбалу у Пчелицама и да је избачен из шатора због изгреда, што му је лично рекао Звонко, власник који га је избацио:

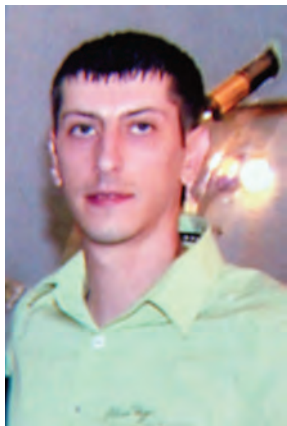
Тражим само да се сазна истина како је убијен мој син. Ја знам како је убијен, имам судске ствари пред собом, и хоћу да неко за то одговара. Пише да је убијен тупим предметима, а не рукама и ногама, како је Бркић изјавио. Тражим адекватну казну за злочин. Не кажем, можда је и мој син донекле био крив, не знам право стање, нисам био ту, али сви причају да је Бркић чим је ушао на капију школског дворишта тражио кавгу, с ким ће да се бије и редом је провоцирао, чак имамо доказ и да је судију вређао на суду и свашта причао.

Њега највише брине да Бркић не побегне из земље, јер није дошло до пресуде, а неке информације тог типа допрле су до њега.

Требало је да његов јединац почне да ради у „Фијату” као прецизни механичар. Већ је био потписао уговор с њима и 1. августа требало је да се јави на посао, а он је умро већ наредног јутра.

Кад год оде на гробље Драган, тежак срчани болесник, дијабетичар на инсулину, просто се разболио због стреса. На дан када су постављали споменик на гробу његовог сина у мало није умро. Прилегао је да одмори, али није могао сатима да се помери. Дошла је једна од четири мачке и упорно га гребала и боцкала не би ли га пробудила. Једва се прибрао и дошао себи. Сада су му мачке једино друштво.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

САША ЛЕКИЋ БИО ЈЕ УНАКАЖЕН ОД БАТИНА

ОТАЦ ДРАГАН ИМА МНОГО СУМЊИ О СМРТИ СВОГ ЈЕДИНЦА

ПОЛИЦИЈА

Кривичне пријаве за насилне навијаче

Крагујевачка полиција је Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу поднела кривичну пријаву против Игора Д. (32) и Милана В. (26) из Крагујевца, због постојања основа сумње да су се насилнички понашали на спортској приредби, односно да су на западној трибини стадиона „Чика Дача” 16. септембра, пре почетка одигравања првенствене фудбалске утакмице ФК „Раднички 1923” – ФК „Црвена Звезда”, учествовали у тучи навијача ова два клуба.

Против 19 навијача из Београда, Чачка и Старе Пазове, који су пре почетка утакмице, у Улици Александра Првог Карађорђевића вређали грађане, бацали столице и ломили флаше, полиција је поднела прекршајне пријаве због нарушавања јавног реда и мира.

У сарадњи са колегама из Београда, крагујевачка полиција и даље ради на идентификацији осталих учесника о

вих нереда. Против њих ће такође бити поднете одговарајуће пријаве.

Троје тешко повређених код Рогота

У саобраћајној незгоди, у којој је 12. новембра, у месту Рогот код Баточине, дошло до судара аутобуса и путничког возила, повређено је пет особа, од којих су три задобиле тешке телесне повреде.

Управљајући „фолксваген голфом”, Томица М. (41) из Лапова, приликом скретања са пута Крагујевац – Баточина према Лапову, није пропустио возила која су наилазила из правца ауто пута Београд – Ниш, па је на њега налетео аутобус деспотвачких регистарских ознака.

Томица М. и путници у возилу, деца старости 13 и 11 година, задобили су тешке телесне повреде, док су Слађана М. (36) и Нада М. (74), сви из Лапова, лакше повређени. Оба детета за-

држана су на лечењу у Клиничком центру у Крагујевцу.

Против Томице М. биће поднета кривична пријава, због постојања основа сумње да је извршио кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја.

Ухапшени крадљивци кондиторских производа

Александра Ј. (26) и Јовицу С. (33) из Крагујевца криминалистички полицијци спровели су 8. новембра истражном судији Основног суда због постојања основа сумње да су починили три тешке и једну разбојничку крађу.

Претпоставља се да су они, у протеклих месец дана, у Станову, Дреновцу и Драгобраћу, обили четири трговинске радње, из којих су односили цигарете, сухомеснате и кондиторске производе, другу робу као и новац од

пазара. Приликом одношења плена из једне продавнице, Александар Ј., делимично маскиран, ножем је запретио чувару који је наишао у том тренутку. Укупна вредност одузете робе из трговинских радњи је око милион динара. Украдену робу сакривали су у непосредној близини тих објеката. По њу су се, ангажујући такси превознике, враћали наредног дана.

Полиција је део украдене робе пронашла и вратила власницима.

После свађе с власником запалио Бифе Манго

Истражном судији Основног суда у Крагујевцу спроведен је Миломир В. (33) из Аранђеловца, због постојања сумње да је, 7. новембра, око три сата, у Улици Илије Гарашанина у том граду упалио киоск „Бифе Манго”, који је у потпуности изгорео. Киоск је полио бензином који је купио на оближњој бензинској станици, а након то-

га на њега бацио запаљену папирну марамицу.

Миломир В. је одлучио да се на овај начин освети власнику „Бифе Манго”, јер се исте вечери са њим и још неколико особа потучао испред оближњег угоститељског објекта.

У пожару је, поред техничких уређаја, изгорела већа количина цигарета, кондиторских производа и пића. Причињена је материјална штета од око 1.250.000 динара.

Крали јутиће по Крагујевцу

Владан М. (38) и Марко М. (20) из Горњег Милановца приведени су 7. новембра истражном судији Основног суда због постојања основа сумње да су починили три кривична дела неовлашћено коришћење туђег возила.

Све указује да су њих двојица током ове године са територије крагујевачке општине украли три „Југа”,

ЗИМСКА СЛУЖБА ПРЕЛАЗИ ПОД ОКРИЉЕ „ЧИСТОЋЕ“

РЕОРГАНИЗАЦИЈА ЈАВНО-КОМУНАЛНИХ ПРЕДУЗЕЋА

Из Нискоградње у Чистоћу и Паркинџ сервис

Пошто је рачун „Нискоградње“ у блокади, Градско веће је оформило комисију која треба да предложи трајно решење за ово предузеће, а до тада одлучено је да се зимска служба привремено повери „Чистоћи“, док ће сектор вертикалне и хоризонталне сигнализације преузети „Паркинџ сервис“

Након што је прошлог петка на седници Скупштине града, између осталих предлога, изгласано и проширење делатности „Чистоће“ у смеру који очигледно залази у дојучерашњи сектор „Нискоградње“, напослетку је све постало јасно. Зимска служба која званично стартује 15. новембра поверена је „Чистоћи“.

То је у уторак, 13. новембра, на редовној конференцији за новинаре потврдио члан Градског већа за информатике и развој Небојша Васиљевић, уз напомену да је овај посао од „Нискоградње“ за сада преузет привремено, као и да је на предлог Градског већа оформљена комисија која ће дати одговоре хоће ли привремено поверавање постати трајно.

Другим речима, као што је смањено броја градских управа са 11 на две направљен први корак у реорганизацији, која ће можда, напослетку, открити и вишак запослених у згради Скупштине града, градска власт има намеру да реорганизује и рационализује јавно-комунална предузећа.

Иако се управо због проблема са ликвидношћу „Нискоградње“, који трају дуже време, „рез“ нагађао, остаје нејасно зашто је тек који дан пре обелодањивања ове „тајне“ одржана смотра зимске службе, где се тврдило да су екипе ЈКП „Нискоградња“ спремне за предстојеће зимско одржавање око 500 километара градских саобраћајница и око 350 километара сеоских путева.

Набављено је 1.500 тона соли и исто толико агрегата и у потпуности су спремљена возила, машине и механизација за чишћење снега, а очекивања су била да ће се потребне количине горива обезбедити управо до 15. новембра, када званично са радом и почиње зимска служба.

Члан градског већа Васиљевић, међутим, одговара да „Нискоградња“ због блокаде рачуна и не би могла да набави гориво, чиме би зимска служба била доведена у питање.

Пошто је рачун „Нискоградње“ у блокади Градско веће је повукло два потеза. Оформљена је комисија која има задатак да предложи трајно решење за ово предузеће, а опет, у оквиру законских овлашћења, одлучено је да се зимска служба, за сада, привремено повери „Чистоћи“. Дакле, ова служба ће функционисати. Изнећу и свој лични став када је реч о „Нискоградњи“. У поступку реорганизације и рационализације комуналне привреде под окриљем града треба очувати комуналну делатност, док све оно што је додатно - инвестициона делатност, познатија у народу као путоградња, сматрам да треба да изађе на тржиште. Нека се приватници боре за посао на територији целе Србије, категоричан је Васиљевић.

Да ли је дошао крај „Нискоградњи“? Подсетимо, готово две године боре се са ликвидношћу, рачун предузећа је често у блокади, мада се прича да овог тренутка од града потражују преко 300 милиона динара за изведене радове. Такође, отворено се говорило о огромном вишку запослених и да је од 250 људи можда и око стотину радника прекобројно. Често се у јавности, без задршке, могло чути и да је током 2011. године у ово предузеће примљено 50 нових радника. Због потребе послати неосновано, питање је, али нико није сносио одговорност.

Недавно, током петодневног штрајка у „Нискоградњи“ наглашавано је

АПЕЛ „ЧИСТОЋЕ“

Не одлажите жар у контејнере

Из ЈКП „Чистоћа“ подсећају грађане да у контејнере намењене одлагању смећа не одлажу крупни отпад, поготово не врућ пепео, жар и друге запаљиве материјале који могу изазвати пожар и угрозити безбедност, а са друге стране трајно оштетити контејнер.

Иначе, у саопштењу достављеном медијима се наводи да ће то јавно предузеће набавити још 300 нових контејнера којима ће пре зиме заменити старе и оштећене.

Такође, у сусрет зими радници „Чистоће“ на одређеним пунктовима у граду већ постављају контејнере жуте боје за одлагање индустријске соли, како би у случају снега, ниских температура и поледнице могли одмах да реагују.

да око стотинак радника не може зарадити плате за још око 150 запослених, најављивани су „програми“ ширења делатности, оснивање асфалтне базе, кресање трошкова. Било како било, рачун је у блокади због износа од 136 милиона динара.

Васиљевић, додуше невољно, јер каже да је у Градском већу је задужен за инвестиције и развој, а не за комуналну делатност, објашњава:

„Стање у „Нискоградњи“ са постојећим бројем запослених је недрживо, месечни губици су шест - седам милиона динара. Део делатности, хоризонталну и вертикалну сигнализацију, преузеће „Паркинџ сервис“ и врло брзо по Новој години, односно, по изради елабората, требало би да имамо одговор да ли је решење са „Чистоћом“ и „Паркинџ сервисом“ трајно и шта ће бити са осталим запосленима који нису прешли у поменута два предузећа. Да ли преостали део „Нискоградње“ излази на тржиште, под којим условима и на који начин, наводи Васиљевић.

Хоће ли се сличан модел применити и на нека друга јавно-комунална предузећа, која грцају у дуговима? Васиљевић одговара заговорно, подсећајући да је и Јавно предузеће Спортски центар „Младост“ недавно реорганизовано. Он је уверен да ће, након потеза који је повукао град, поверавањем угоститељске делатности „Шумадија сајму“ и упућивањем дела запослених у „Зеленило“ и „Чистоћу“, до пролећа наредне године „Младост“ постати стабилна фирма.

Став града је да се плате морају зарадити, да је неопходно обезбедити развој предузећа. Не може град, односно, буџет града обезбедити све, наглашава Васиљевић.

А. ЈОКИЋЕВИЋ

ЈАВНО СТАМБЕНО ПРЕДУЗЕЋЕ «КРАГУЈЕВАЦ»
ОБЈАВЉУЈЕ

О Г Л А С

О ДАВАЊУ У ЗАКУП СТАНОВА
на одређено време до 3 године

- Браће Петковић бр.13, површина 30,00 м²

Почетна месечна цена за станове износи 261,00 дин/м².

Закупац сноси и трошкове осигурања.

Понуде се достављају у затвореној коверти са знаком «Понуда за закуп стана» и то искључиво препорученом поштом на адресу ЈСП «Крагујевац», Николе Пашића бр.2.

Понуда треба да садржи:

- име и презиме,
- адресу,
- број телефона за контакт,
- податак о занимању, делатност,
- висина закупнине по м²
- број закупнина које се нуде унапред.

Физичко лице које се јавља на оглас за стан доставља писмену изјаву и доказ да не поседује стан на подручју града Крагујевца.

Изабрани понуђач је дужан да пре закључивања уговора о закупу уплати закупнину за број месеци који је навео у понуди а најмање за два месеца унапред.

Станови који се оглашавају користе закупци и биће усељиви по њиховом иселењу.

Рок за подношење пријава је 8 дана од дана објављивања.

OLYMPIC TRAVEL
www.olympic.rs

**UZ POPUSTE ZA RANI BUKING,
POVODOM OTVARANJA POSLOVNIICE U BEOGRADU,
ODOBRAMO DODATNIH 10% POPUSTA
NA SVE NAŠE ARANŽMANE**

NOVOGODIŠNJI ARANŽMANI

- * BRISLE I STARI FLAMANSKI GRADOVI.....31.dec - 5 dana
- * ATINA.....30.dec - 6 dana
- * MILANO.....30.dec - 4 dana
- * KOPENHAGEN I DVORCI SEVERNOG SJAELANDA...30.dec - 5 dana
- * HELSINKI, VARSAVA I TALIN.....30.dec - 6 dana

Dnevne vožnje, izleti i ulaznice uključeni:

- * GRAC 30.dec – 4 dana
- * IDILIČNA ŠVAJCARSKA bus /avion 27.dec – 8 dana
- * IDILIČNA ŠVAJCARSKA (Hotel Hilton u Ćirihu) avion / bus 30.dec – 9 dana

VELIKE EVROPSKE TURE 2013.

- NEMAČKA-LUKSEMBURG-BELGIJA-HOLANDIJA-AUSTRIJA.....polazak 23.april - 13 dana
- ŠVAJCARSKA-LIHTENŠTAJN-DVORCI BAVARSKE.....polazak 25.april - 10 dana
- ITALIJA-ŠVAJCARSKA-FRANCUSKA-NEMAČKA-AUSTRIJA-MADJARSKA.....polazak 24.mart - 11 dana
- AUSTRIJA-NEMAČKA-ČEŠKA-SLOVAČKA.....polazak 17.mart - 10 dana

NOVOGODIŠNJI I ZIMSKI ARANŽMANI : RANI BUKING 10 – 15 % POPUSTA

- *KOPANIK: hoteli Anđela i Grand
- *JAHORINA: hoteli Bistrica, Board, Vučko i Termag
- *KRANJSKA GORA: hoteli Špič, Alpina, Prisank, Kompas, Larix, apt Vitranc
- *MARIBORSKO POHORJE: hoteli Bellevue, Habakuk, Areh, Martin, Videc, Arena, Bolfenk
- *ROGLA: hoteli Planja, Rogla, Brinje
- *GOLTE: hotel Golte
- *BOVEC: hoteli Alp i Kanin
- *BUGARSKA: BANSKO I Borovec
- ITALIJA, AUSTRIJA, FRANCUSKA: veliki izbor hotela

NAJBOLJE IZ SLOVENIJE:

- *TERME : Olimia, Rogaška Slatina, Ptuj, Moravske Toplice, Radenci, Laško, Zreče, Topolšica i Čatež
- *Bled i Bohinj
- *Portorož, Koper, Piran i Strunjan

Beograd, Makedonska 30, lokal 4 i 5,
Tel: +381/11/655 50 30 ; Tel/fax +381/11/ 337 30 54
Kragujevac, Karadjordjeva broj 20, lokal broj 5,
Tel: +381/34/ 61 70 600 ; Tel/fax: +381/34/ 332 422, 332 45
E mail: info@olympic.rs web:www.olympic.rs,
Licenca OTP broj 18 od 04.04.2012. godine

новије производње. Они су у Крагујевцу долазили аутом Владана М. и након обијања и крађе, преко сеоских путева, грабили пут Горњег Милановца.

У полицијском саопштењу се наводи да је било тешко ући им у траг, с обзиром на чињеницу да се Владан М. у време крађе возила налазио на издржавању затворске казне. Он је дозвољени викенд користио за крађу аутомобила по Крагујевцу.

Приликом крађе у јуну ове године, у селу Бечевца код Кнића у украденом возилу нестало им је гориво, па су га њих двојица одшлепали до Милановца. Ту их је сачекао Иван Ш. из Пожеге, који је претходно наручио крађу возила ове марке и типа. Након сипања горива, украденим „југом“ удаљио се према Пожеги. Против Ивана Ш. (38) поднета је такође кривична пријава, због сумње да је починио кривично дело прикривање.

Полиција је, иначе, ово возило пронашла и вратила власнику, а интензивно ради на проналажењу преостала два украдена „југа“.

ФИНАНСИРАЊЕ КРАГУЈЕВАЧКИХ СПОРТСКИХ КЛУБОВА (1)

Ватерполо клубу од града 50 милиона и – тачка

Експресно стварање Ватерполо клуба „Раднички“ са тимом који има светски реноме иницирано је и потпомогнуто, потврђују и неки наши саговорници, и од стране државног политичког врха, а јавност је, осим спортских резултата новог „дрим тима“, опседнута и питањем - ко ће све то платити? Пословна тајна су вредности појединачних уговора играча, а зна се да град ове године за клуб издваја 50 милиона динара, додатна средства очекују се од спонзора

Пише Никола Стефановић

Да не идемо далеко у прошлост крагујевачког спорта, у другој половини деведесетих година боксерски клуб „Раднички“ био је једина крагујевачка спортска звезда на небу тадашње СРЈ. Ривалитет са београдским „Радничким“ ушао је у антологију, а наши „фајтери“ на челу са чувеним Поповићем, Марковићем, Гајовићем и другим славним именима досегли су врх, ношени хуком са крцатих трибина хале „Језеро“, на којима су редовно седели и градски челници. Пар година касније, бокс је пао у сенку пред налетом фудбалског клуба „Раднички“ и поновним пласманом у елитни ранг.

После краћег затишја и просечних спортских достигнућа, Крагујевац се окренуо одбојци. И, опет, пред препуним трибинама једине праве спортске дворане у граду, овога пута одбојкашки клуб „Раднички“ омитио се титулом државног првака. И опет је то учинио праћен аплаузом градског политичког врха. У међувремену, некако паралелно са одбојком, у граду се стицајем околности обрео, а затим и одомаћио, и кошаркашки клуб, данас учесник регионалне лиге. Упоредо су напредовали и рукометаши и рукометашице, кошаркашице и одбојкашице. Није прошло много, фудбалски клуб „Раднички“ наново је постао предмет жеља. Поновни пласман у прву лигу и почетна еуфорија последњих месеци спласнули су заједно са резултатима.

УСКРОРО ЋЕ НА ЗАТВОРЕНОМ БАЗЕНУ БИТИ МЕСТА ЗА ХИЉАДУ ПОСЕТИЛАЦА

У таквој атмосфери рођена је нова перјаница крагујевачког спорта, ватерполо клуб, наравно, под именом „Раднички“, одмах освојивши и јавност и градске, али и републичке политичаре.

Данас је Крагујевац целокупној српској спортској јавности познат као град ватерпола – спорта потпуно нетрадиционалног и непостојећег на овим просторима до пре само неколико месеци.

■ Још само на Балкану

Повлачење најпознатијег италијанског финансијера ватерпола Габријелеа Волпија из овог спорта и практично распад чувеног „Про река“ оставио је бројне светске водете без адекватног ангажмана. Многи клубови повукли су такође финансијску црту и, иако и до тада финансијски недовољно исплатив у односу на друге спортове, клупски ватерполо се, сасвим сигурно, нашао у највећој кризи до сада. Ионако сужен на европски простор и тек неколико јаких лига, у овом тренутку може се рећи да најјачи европски клубови наступају на подручју Балканског полуострва, у Хрватској, Црној Гори и Србији, док је чак и у Мађарској ситуација веома лоша. Штавише, несвакидашњим форми-

рањем „Радничког“ српска лига лако би могла понети епитет, ако не најквалитетније европске, аутоматски и светске, оно бар једне од три најбоље, с обзиром да на осталим континентима правих лига и нема.

У таквим околностима нека чувена имена, у немогућности да пронађу адекватан и уносан ангажман, окончала су своје каријере, попут мађарског аса Тамаша Кашаша или хрватског интернационалца Данијела Премуша, који се, иако у најбољим играчким годинама, одлучио за одлазак из ватерпола и посвећивање – студијама на факултету.

Ако се има у виду да је одустајањем богатих спонзора ватерполо изгубио снажне лобистичке групе и да овај спорт нема ни своју кровну организацију, већ делује под покровитељством међународних пливачких федерација (ФИНА и ЛЕН), гласови о могућности да ватерполо буде избрисан и са списка олимпијских спортова свакако добијају на поузданости. Оно што је сасвим извесно, у садашњости није финансијски исплатив.

У потрази за новим клубом наша су се и наша два прослављена аса, Вања Удовичић и Филип Филиповић. И ако је веровати речима министра финансија Млађана Динкића на свечаној промоцији ВК „Радничког“ у

новом руху, све је почело позивом упућеним њему од стране Удовичића и предлогом да се направи један клуб светског реномеа. Идеја је готово у трептају ока прерасла у реалност, а светски ватерполо крем преко ноћи се преселио у Крагујевац. Међутим, сам настанак и процес рађања ватерполо клуба неодољиво подсећа на нека прошла времена и клубове који су оснивани политичким декретом.

Потпредседник ВК „Раднички“ Борис Радивојевић, иначе директор Спортског центра „Парк“, на питање ко је иницирао стварање једног овако великог клуба и довођење, готово преко ноћи, чувених светских имена, одговорио је донекле неодређено.

– У принципу и јесте се све десило преко ноћи. Колико је мени познато, ми смо и последњи оформили тим за Прву лигу, најкасније смо ушли у ту причу. Направљен је неки мини пројекат развоја ватерпола у Србији који је предочен министрима, они су се сложили са тим, видели су неки потенцијал и прихватили су.

Ко је био најзаслужнији за овакав развој догађаја можда је најбоље на промоцији описао сам градоначелник Крагујевца Верољуб Стевановић речима „да није било Млађана Динкића, ја се не бих одлучио до краја да уђем у овај пројекат“.

Недуго по свечаном пуштању у рад отвореног базена, тачније 8. марта, одржана је Оснивачка скупштина клуба, а из Агенције за привредне регистре 25. априла стигла је потврда да је регистрован нови ватерполо клуб у Крагујевцу. Тим је почео од најнижег ранга и прескочио једну степену, а за њега су наступали углавном домаћи играчи. Другу препреку на путу ка елити није прелазило, већ је по доласку познатих имена, што српских што иностраних, „у интересу ватерпола“, како је то објашњено од стране Ватерполо савеза Србије, обезбедио пласман у прву А лигу.

Одмах затим, „Раднички“ је без икаквих квалификација стигао и до Купа Европе (некадашњег ЛЕН купа). Иако је вероватно сваком ко иоле прати спорт то у први мах било чудно, већ поменуто стање клупског ватерпола у Европи допринело је да се у том такмичењу практично нађу они који желе и имају средства да у њему учествују. Сви сем домаћих играча из Крагујевца, од којих више ниједног нема у новој екипи.

■ Од „Фијата“ неколико аутомобила

Суштински, готово сваки детаљ о генези крагујевачког „дрим тима“ био је познат и нескривен. Све сем податка о томе колико овакав „пројекат“ кошта и ко ће га платити.

Из Управе за привреду и спорт, на чијем је челу Зоран Кузмановић, добили смо податак да је ребалансом буџета међу клубове од „изузетног значаја за град“ уврштен и ватерполо клуб „Раднички“, а по том основу припало му је 15 милиона динара. При том, извршене су и још три једнократне уплате у укупном износу од два милиона динара, при чему је та сума предвиђена за последња четири месеца 2012. године, а с обзиром да у време када је овај разговор вођен још није било значајних спонзорских имена, то је у почетним месецима целокупно финансирање клуба на себе преузео град. Сем тога, ако се има у виду да

ПЛАНИРА СЕ ПОКРИВАЊЕ ОТВОРЕНОГ ОЛИМПИЈСКОГ БАЗЕНА И ФОРМИРАЊЕ ЈОШ ЈЕДНОГ ВАТЕРПОЛО КЛУБА

ПОТПРЕДСЕДНИК КЛУБА БОРИС РАДИВОЈЕВИЋ

нису све једнократне уплате уведене у званичан списак, постоји могућност да није реч о коначној цифри.

До сада се у спонзорисање ВК „Раднички“ укључило неколико познатих фирми, али се велика „појачања“ још увек чекају, па је и потпредседник клуба Борис Радивојевић резервисан по том питању.

Са Атомском бањом у Трпчи код Чачка потписан је уговор који се једним делом односи на рехабилитацију и боравак играча, а делом и на финансијску помоћ. Нашем тиму се придружила и „Алфа плам“ из Врања, а о осталим потенцијалним спонзорима не бисмо још увек да лицитирамо, истиче Радивојевић и додаје да је главни циљ да се довођењем што већег броја спонзора максимално растерети град.

Једно од оних имена које се најчешће помиње и чији се долазак очекује је „Телеком“, компанија која већ спонзорише кошаркашки клуб „Раднички“ и чији је почасни председник министар финансија Млађан Динкић. Мада већ неко време круже приче да ће се у целу причу озбиљније укључити и „Фијат“, за сада, по Радивојевићевим речима, има незваничних договора да аутомобилски гигант дарује ватерполо клубу на коришћење неколико возила „500Л“, али не и финансијску подршку. Њима још треба придодати као првог званичног спонзора и клационице „Мозарт“, фирму која спонзорише и клуб америчког фудбала „Дивљи вепрови“.

Сем досадашњег изостанка битних финансијера, у очи пада чињеница да иако се клуб увелико такмичи, како на европској, тако и на домаћој сцени, ни управа није до краја формирана. На званичном сајту ВК „Раднички“ могу се наћи подаци и фотографије о готово свим дешавањима у клубу, док је једино страница посвећена менаџменту још увек „у изради“.

Петар Миликић, који је до септембра обављао функцију председника Управног одбора, у јединој званичној изјави за портал „Шумадијепрес“ 20. септембра навео је да је „комплетно руководство ВК „Раднички“ ван строја и да су дали отказе на своје функције“.

„Не осећам се довољно способним да водим тако јаку екипу. То више није клуб у „Б“ лиги, то је сада озбиљна прича у коју ми нисмо желели да се мешамо, јер ми нисмо у овом послу велики менаџери. Мислили смо да можемо да напредујемо и растемо заједно са клубом, али после овакве одлуке схватили смо да нисмо довољно способни да водимо овакав тим који не знам ко је довео. Мислим да је градска управа одлучила да треба да имамо такву екипу“, навео је Миликић за „Шумадијепрес“.

По речима Бориса Радивојевића, клуб има Председништво, што је неопходно за функционисање, а пошто у Крагујевцу нема људи са потребним искуством у овако великим клубовима, на место председника УО у септембру је именован Урош Богдановић, који је то искуство стицао у УО кошаркашког клуба „Црвена Звезда“. Но, на званичном сајту Агенције за привредне регистре још увек се као заступник клуба води Петар Миликић, који је сада на челу Скупштине клуба.

Што се тиче чланова Управног одбора, Радивојевић истиче да се са избором чека због спонзора којима ће припасти одређен број места. Па, ипак, иако је постављен још у септембру, практично први пут Богдановић је јавно иступио приликом потписивања спонзорског уговора

са „Алфа пламом“ у другој половини октобра.

■ Уговори вредни више од 50 милиона

С обзиром да је светска јавност упозната колика је годишња, месечна или недељна плата најбољих светских спортиста, чини се да не постоји разлог да се то не зна и у случају најбољих светских ватерполиста, у које свакако спадају Удовичић, Филиповић, Злоковић или Бурић. Ипак, на то питање за „Крагујевачке“ нико није желео да одговори. Пошто званичних података нема, не само у крагујевачкој, већ целокупној спортској јавности која прати ватерполо, барата се цифрама „рекла-казала“, почев од 35.000 до сто хиљада евра по години за најзвучнија појачања појединачно.

– Није то питање за мене, нити желим да се „истрчавам“ и говорим о томе „преко реда“, то морате питати председника УО господина Уроша Богдановића, а слажем се да није спорно да ти подаци буду свима познати, наводи Радивојевић.

Од службе за односе са јавношћу ВК „Раднички“ добио смо молбу да питања пошаљемо путем и-мејла, да ће она бити прослеђена господину Богдановићу, те да ће мо одговоре добити истим путем у року од неколико дана. И поред тога што су наступиле паузе у домену пословне тајне између ватерполиста и ВК „Раднички“, при чему услед обавеза националних тимова у Светској лиги, ни након десет дана одговора на питања о висини уговора предвиђеном годишњем буџету клуба и да ли ВК „Раднички“ плаћа закуп базена или то чини град, као у случају других клубова од „изузетног значаја“, нисмо добили. Но, зато смо добили упутство да се обратимо секретару Градског већа Златку Милићу, јер је у питању „градски клуб“.

Од господина Милића добили смо накнадно објашњење да је он испред града задужен за „праћење“ ВК „Раднички“, тј. контролу трошења новца који град даје клубу.

– Пројекат ватерполо клуба је пројекат града Крагујевца и Ватерполо савеза Србије. Највећи део новца за финансирање ватерполо клуба потиче из градског буџета и износи пет милиона динара месечно, десет месеци. Дакле укупно 50 милиона. Та финансијска конструкција још није затворена и највероватније ћемо наредних недеља проверити колики су остали приходи од спонзора, с обзиром да укупна вредност уговора ватерполиста превазилази вредност ових давања из буџета града. Потребно је можда још толико средстава, можда мало мање, да се та конструкција затвори.

Гро овог новца који град издваја користи се, сем за организацију такмичења, плаћање судија, опре-

ТРЕНУТНО ВОДЕЋИ ТИМ У ПРВОЈ ЛИГИ СРБИЈЕ

му и за финансирање потреба ватерполиста и то за трошкове станова, исхране и плате, која се даје у два дела, једног на који се плаћају редовни порези и доприноси и другог који се даје на име накнаде за наступање у ватерполо клубу, за тзв. трансфер, а који се другачије оперује у односу на обичне плате. Међутим, када је реч о вредности појединачних уговора ватерполиста, Милић каже:

– Уговори играча су различити, то је оно што могу да кажем, али је то у домену пословне тајне између ватерполиста и ВК „Раднички“, при чему су ти подаци свакако доступни свим надлежним органима који то желе да преконтролишу. Но, таква врста уговора се не објављује у јавности. Пословна тајна је у оном домену што не желим нити имам овлашћења, ни ја, као верујем нити било ко други, да дајем информације конкретно за појединачне ватерполисте. Када „Звезда“ и „Партизан“ изађу са подацима о уговорима својих играча, можемо и сами да кажемо колико зарађују наши ватерполисти.

По Милићевим речима, све везано за ватерполо клуб још увек је у повоју и с обзиром да добар део новца још није обезбеђен, чека се на потписивање главних спонзорских уговора. Такође, постоји нада да ће и сам ватерполо клуб изнаћи одређене приходе, попут чланарина у школи ватерполо коју тренутно похађа око 400 деце узраста до шестнаест година.

Међутим, овде ваља напоменути интересантну чињеницу да је донедавно у Крагујевцу, пре формирања ВК „Раднички“, већ постојала школа ватерполо клуба „Пират“. Након готово пет година потуцања по базенима по околним градовима и тешких услова за рад и паузе од новембра 2011. године, како тврде поједини родитељи чија се деца баве овим спортом, након пуштања у рад затвореног базена, постојала је иницијатива да школа ватерполо у клубу „Пират“ поново заживи, али до тога није дошло, а готово сва деца листом су прешла у ВК „Раднички“.

СПОНЗОРСТВО „ФИЈАТА“ ЗА САДА ЋЕ БИТИ У АУТОМОБИЛИМА

Сем тога, постоји могућност, наводи Милић, да СЦ „Парк“ и ВК „Раднички“ склопе спонзорски уговор по коме ће Ватерполо клуб плаћати закуп базена за тренинге по нижој цени. При том, у спонзорство се укључила и „Ласта“, па град неће покривати трошкове путовања, што иначе чини у случају других елитних крагујевачких тимова.

Уколико се догоди да се „очекивани“ спонзори предомисле, па прилив тих средстава буде мањи него што је планирано, да ли ће град преузети на себе и тај додатни трошак, уз већ издвојених готово пола милиона евра, питамо Златка Милића.

– Град је издвојио максимум који може да издвоји и неће преузети на себе и остала средства у случају да не буде довољно спонзора. Нисам ја тај који одлучује, али знајући како се планира буџет за 2013. годину, то је то и више ни динара не може да добије, не само ватерполо клуб, већ било који други клуб. Може, наравно, да се деси нешто непредвиђено, као што смо морали да мењемо одлуку када је формиран ватерполо клуб у једном новом облику, али за редовне трошкове, то је тај новац, истиче Милић.

■ Следеће године – оснивање новог клуба

Кад је реч о осталим изворима финансирања, приход који још треба поменути је и онај од продатих улазница, који сада, с обзиром на капацитет од око 400 места, и није превише велики, али припада ватерполо клубу. Но, стање ће се, по најновијим информацијама, побољшати, ако се има увиду постављање додатних, монтажних трибина чиме ће се попут слетку број места попети на око хиљаду.

Новост о којој се мало зна, а у плану је за наредну годину, наводи Борис Радивојевић у својству и директора СЦ „Парк“ и потпредседника ВК „Раднички“, тиче се покривања отвореног, олимпиј-

ског базена балоном, чиме ће се створити простор за издавање већег броја термина, али и оснивање још једног ватерполо клуба. Тај други, нови клуб, представљаће „испоставу“ Ватерполо клуба „Раднички“ по угледу на неке друге клубове, попут „Војводине“ или „Партизана“. Прерачун је, каже Радивојевић, већ урађен, а реализација се очекује после зиме. Тек усвајањем градског буџета за наредну годину сазнаће се да ли је Крагујевац добио још један клуб који ће се финансирати из градске касе.

Како год, ако се има у виду судбина бокс или одбојкашког клуба „Раднички“, који су након пар година популарности лако пали или падају у заборав, скепса је и више него оправдана. Боксерски клуб данас просечно прати пар стотина гледалаца. Последњу одбојкашку утакмицу коју је као домаћин одиграо „Раднички“ посматрало је исто толико посетилаца. Свих оних политичара који су некада били незаобилазни декор више нема у првим редовима. Спортска публика се и са „Чика Даче“ лагано повлачи, па је фудбалски клуб „Раднички“, који се свега годину дана раније налазио у врху по посећености, на последње две утакмице бодрило тек нешто више од хиљаду гледалаца у просеку.

На све ово додатно упозорава „лабудова песма“ ватерполо клуба „Бечеј“, који је пре 12 година постао шампион Европе у ватерполу. Свага две године касније на клуб је стављен катанац. У периоду пре 2000. градић од 25.000 становника на међи Бачке и Баната имао је десет прволигашких клубова у различитим спортовима, а у плану је била градња још једног базена који би се покрио балоном. Са политичким променама 2000. бајка о „престоници спорта“ распршила се попут балона од сапунице. Наравно да такву судбину не желимо нашем ватерполу клубу.

У наредном броју:

КОЛИКО ЈЕ КОМ КЛУБУ И ПО КОМ ОСНОВУ ПРИПАО ДЕО „ГРАДСКОГ СПОРТСКОГ КОЛАЧА“ ВРЕДНОГ 2,5 МИЛИОНА ЕВРА

ГРАД ЈЕ ИЗДВОЈИО МАКСИМУМ КОЈИ МОЖЕ: ЗЛАТКО МИЛИЋ

СПОНЗОРСКИ УГОВОР ПОТПИСАН СА АТОМСКОМ БАЊОМ ТРПЧА

УКРАТКО

Архитектура
Крагујевца

У Народној библиотеци „Вук Караџић“ отворена је изложба „Архитектура Крагујевца у другој половини 20. века“. Изложба има за циљ афирмацију града кроз презентацију значајних архитектонских достигнућа, која у времену изградње, а и данас, представљају сам врх архитектонских домета на локалном, државном, али и интернационалном плану, као и указивање на приступе пројектовању који су омогућили да ови објекти трају и буду препознатљиви кроз време. На изложби су представљени најзначајнији објекти подигнути у Крагујевцу који су грађени за потребе спорта, здравства, образовања, али и становања. Организатор ове поставке је Инжењерска комора Србије – регионални центар Крагујевац.

„Записи
о потоцу“

Прва промоција књиге ван Крагујевца Дарка Баруцића „Записи о потоцу“ биће одржана у Београду, у Удружењу Крагујевчана.

Дарко Баруцић рођен је 1972. године у Крагујевцу, а први роман „О ватри и ноћи“ објавио је у издању београдске издавачке куће „Филип Вишњић комерц“, са којим је 2008. године ушао у ужи избор за НИН-ову награду за роман године. Роман „Записи о потоцу“ објавио је овдашњи СКЦ. То је прича која прати судбине тројице браће, а Баруцић, кроз три писма, причава тросрукоту ратне и поратне катаклизме (1991-94), не изгубљене, већ безнадежне генерације.

Пејелуја и
Тројиниш

На редовном репертоару Позоришта за децу у суботу, 17. новембра, у 12 часова, заказана је представа „Пејелуга“, Текст и режију за овај луткарски комад потписује Живомир Јоковић, а креација лутака дело је Небојше Јоковића. У среду, 21. новембра, од 18 часова на репертоару је комад „Пут по свету на тротинету“, по тексту Годе Николетића, у режији Милица Јовановића.

Туцићев Метак

У галерији СКЦ-а, у петак, 16. новембра, у 19 часова, биће представљена нова књига новосадског писца Синише Туцића под називом „Метак“. Реч је о младом песнику (1978), који је до сада објавио три збирке поезије „Бетонска кома“ (1996), „Крвава сиса“ (2001) и „Нове домовине“ (2007). Један је од приређивача зборника нове новосадске поезије „Нешто је у игри“ (2008).

Током деведесетих деловао је у оквиру уметничке групе „Магнет“, која је позната по томе што се у својим уметничким перформансима ангажовала против тадашњег режима. Бави се сценским извођењем и поетским перформансима. Живи и ради у Новом Саду.

ДВЕ ПОСТАВКЕ ИВАНА РАДОВИЋА (1894-1973)

Слике и радови на папиру

Прва изложба биће посвећена Радовићевим сликама и обухватаће радове настале од раних двадесетих до педесетих година прошлог века, а другу чини изложба радова на папиру. Изложба у галерији „Рима“ је прво крагујевачко представљање овог знаменитог српског сликара

Годишњи изложбени програм за ову годину галерија „Рима“ завршава двома изложбама које су посвећене једном уметнику, сликару Ивану Радовићу (1894-1973), без кога се не може замислити српска модерна уметност. Прва изложба биће посвећена Радовићевим сликама и обухватаће радове настале од раних двадесетих до педесетих година прошлог века, са посебним акцентом на његовој најзначајнијој сликарској фази, такзваном „наивистичком“ периоду.

Поставка ће бити отворена у понедељак, 19. новембра, у 18 часова, том приликом о Радовићу ће говорити управница Спомен-збирке Павла Бељанског у Новом Саду, др Јасна Јованов, која је и аутор текста у каталогу.

Изложба ће бити отворена до 29. новембра да би већ последњег дана овог месеца била отворена и друга – изложба радова на папиру. Познато је да је Иван Радовић био један од наших најбољих цртача и да се само у легату његове супруге Олге Радовић у Галерији САНУ налази 1.400 његових радова на папиру, а да је укупан број знатно већи. Поставка у галерији „Рима“ обухватаће цртеже настале у најранијем стваралачком периоду, још током студија (1917-1920), али и изванредне радове који су настали током двадесетих и тридесетих година.

Галерија „Рима“ ће за ову прилику објавити обимнији каталог који ће пратити обе

изложбе као јединствену целину. Поред стручне студије др Јасне Јованов, публикација ће на шездесет страна обухватати и репродукције преко педесет Радовићевих дела.

Последња изложба која је у организацији Музеја савремене уметности у Београду, када је 2008/2009, као део пројекта „Музеј у покрету“, обишла Ваљево, Нови Сад и Врњачку Бању. Изложба у галерији „Рима“ је прво крагујевачко представљање овог знаменитог српског сликара.

Иван Радовић је рођен у Вршцу, а након завршене Учитељске школе у Сомбору студирао је сликарство на академијама у Будимпешти и Прагу. Након школовања неколико година живи у Сомбору, а затим се 1927. сели у Београд. У престоници постепено стиче све већи друштвени углед и то захваљујући његовим успесима у спорту. Радовић је једини наш сликар који је био државни првак у тенису (1929) као и репрезентативац, учесник „Дејвис купа“. Међутим, и поред његовог градског угледа, Радовићево сликарство ће до краја његовог живота остати верно сеоским призорима његове родне Војводине. Предавао је сликарство на академском течају Уметничке школе у Београду, писао ликовне критике и често учествовао у жирану важних изложби. Био је члан

О РАДОВИЋЕВОМ СЛИКАРСТВУ

„СЛИКАР И МОДЕЛ“,
1925. ГОДИНА, УЉЕ НА ПЛАТНУ

БАЛЕТ У „СИНЕПЛЕКСУ“

Холандски плесни театар

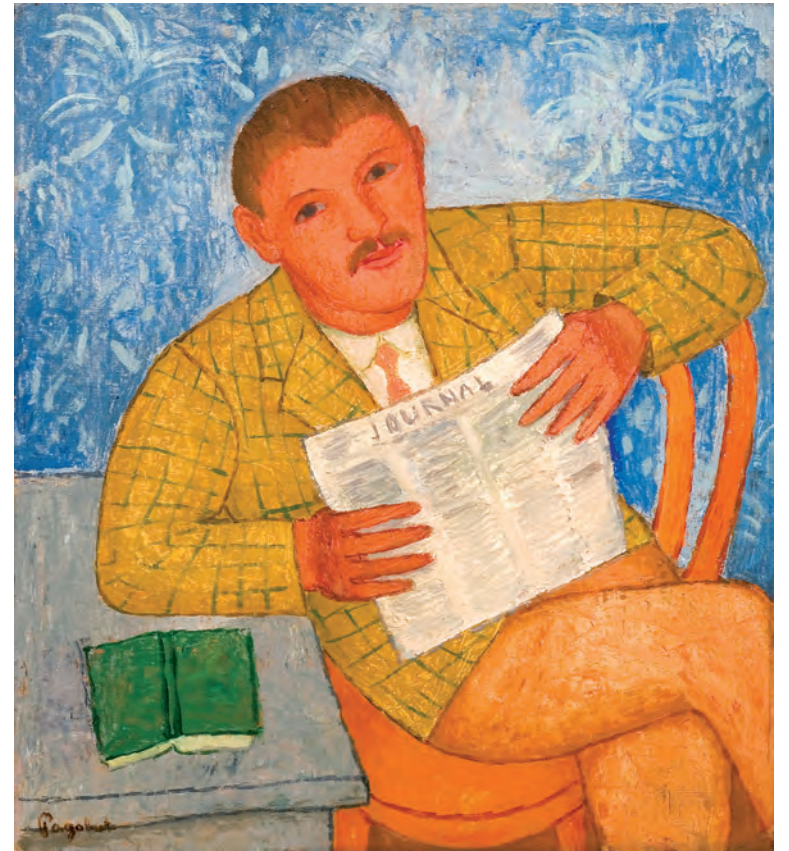
Након опера и познатих светских тенора и сопрана, на великом платну биоскопа „Синеплекс“, у четвртак, 15. новембра, на репертоару ће се наћи и пренос једног балета. Реч је о атрактивном модерном балету чувеног холандског плесног театра „Недерландс данс Театар“.

У првом преносу уживо крагујевачка публика моћи ће да погледа „Вече са Килијаном, Ингером и Валерским“.

Светски познат кореограф Јири Килијан је извор инспирације многим. Више од тридесет година је уметнички директор и кореограф НДТ-а и један је од најважнијих оснивача ове плесне компаније. Током ове вечери, видећете два балета: чувени „Блек енд вајт“ серијал, као и нове радове генерације која је дошла после Килијана, придруженог кореографа у НДТ-у, Јохана Ингера, и играча и кореографа Медија Валерског. За усавршавање вештина ових плесача заслужан је управо Килијан, најпознатији чешки кореограф.

„Синеплекс“ најављује овај балет речима да је по многим ово најбоља савремена плесна компанија 21. века, која сценографијом и играчима зауставља дах и чине да застанемо и да се запитамо да ли је могуће видети нешто боље и интелигентније на позоришној сцени. Комади које нам доносе причају о различитим облицима љубави, чудесној моћи и покретачкој снази, али болном тренутку када љубав постаје вечност. Критика бележи да је реч о визуелно очаравајућем театру.

Почетак преноса уживо заказан је за 20 часова.

„ЖУРНАЛИСТ“, 1928-30, 56X48ЦМ

Српске академије наука и уметности, добитник најзначајнијих награда попут Златне палете УЛУСА, Политичке награде и Награде

АВНОЈ-а, носилац Ордена Св. Саве и Ордена белгијског краља. Сахрањен је у Алеји великана на Новом гробљу у Београду.

Наивистичка фаза

Радовићев допринос нашем сликарству је вишеструк и разнородан будући да се ради о уметнику који је стасавао и на класичним академским поукама, али и на тенденцијама које су у време његовог школовања у Будимпешти и Прагу биле напредне и авангардне. Он је један од ретких сликара који се почетком двадесетих година озбиљније бавио истраживањем форми у духу футуризма, кубизма и конструктивизма, тако да његови цртежи и акварели, уз Шумановићева дела, представљају врхунац кубизма у Србији. Са друге стране, оставио је ремек-дела на поукама класичних мајстора која су оплемењена приступом из нове перспективе кубиз-

ма и конструктивног сликарства. Ипак, Радовићев највећи допринос српском сликарству лежи у његовој такозваној „наивистичкој“ фази, по којој је јединствен у читавој српској уметности. Иако академски образован, Радовић је многобројне призоре из сеоског живота, али и поједине епизоде из градског окружења, настојао да прикаже не само кроз одабир анегдотских ситуација већ и кроз наивистички ликовни третман који је непосредан, духовит и једноставан, баш као што је и живот какав је и он сам волео.

Невена МАРТИНОВИЋ,
историјарка уметности,
кустиос галерије „Рима“

„СМРТ ЧОВЕКА НА БАЛКАНУ“ ЈЕ ЦРНА ЈЕ КОМЕДИЈА О БАЛКАНСКОМ МЕНТАЛИТЕТУ

ФИЛМСКА ПРЕМИЈЕРА
Црна
комедија

Крагујевача премијера филма „Смрт човека на Балкану“ одржаће се вечерас, 15. новембра, у биоскопу „Синеплекс“ у 20 часова. Након успешне фестивалске турнеје, домаћи филм вишеструко награђиваног редитеља и сценаристе Мирослава Момчиловића имаће ексклузивну премијеру, којој ће присуствовати филмска екипа, а свечана премијера заказана је за сутрадан у београдском „Сава центру“.

„Смрт човека на Балкану“ је црна је комедија о балканском менталитету. Повод за трагикомични развој догађаја у филму је самоубиство усамљеног композитора пред веб камером свог рачунара. Привучени звуком пуцња у стан долазе његове комшије, које проводе време у стану, чекујући да стигну хитна помоћ и полиција. Све време их снима камера, а да они тога нису ни свесни.

Док чекају прекраћују време тако што пију, једу и играју шах. Евоцирају успомене на покојника, сажалевају га, дижу у небеса његову музику, иако све време не могу да се сете његовог имена. Догађаји попримају други ток након што схвате да је камера на рачунару укључена и да их све време снима. Полако откривамо личност покојника, као и једну ширу, сатиричну слику нашег друштва.

Филм „Смрт човека на Балкану“ је протеклог лета освојио чак 19 награда. Светску премијеру је имао на престижном интернационалном филмском фестивалу у Карловим Варима, где је добио награду за најбољи независни филм.

НОВЕ КЊИГЕ

Иза завесе одсуства

„Гробови Олимпа”,
песме Жаклине Лугавац

Пише Радован Шаренац

После готово петнаестогодишње „стваралачке тишине”, Жаклина Лугавац (1980) се овог месеца представила другом књигом песама „Гробови Олимпа”. Иначе, песникиња је, као шеснаестогодишњакиња, за своју прву збирку песама „Лавиринти трајања” добила и прву награду и постала најмлађи лауреат „Лимских вечери поезије” у Прибоју. Стога, ово дуго „креативно одсуство” изазива жал, поготово ако се поменуте књиге упореде.

Збирка је сачињена од осам целина, а циклус по којем је добила име је само први међу једнаким. Тематски опсеги ове књиге су најширег могућег усмерења – ка универзалном, али кроз крајње интимистичку визуру. Најуспешнији од ових поетских гоблена су духовне, неретко духовите, луцидне минијатуре о егзистенцијалним узлетима, поср-

нућима и контраверзама, наслањама катаклизмичног; али и аутентично трагање кроз недоумице идентитета, сопствене тајновитости и телесност, симболику полности и женствености. Медитативно у овим стиховима је често у корелацији са емотивно-психолошким што на смисаоном плану производи семантичке набоје, ребусе и згуснутости, који, с друге стране, проузрокују „разрешења” у надсвесном или ирационалном. Послушајмо:

*Хладно ошкучава саш
Ушроба крин рађа
Ейишафе досадашњих надања*

*Уздахе
Немушћа олуја
Завија у жецаје*

*Будим се љезрено
Ноћ је моје светило
(Пулсирање)*

Наравно да су „Гробови Олимпа” продужена метафора за намножена унутрашња гробља, свељудска и, истовремено, најинтимнија – гробови

испод „Врхунаца незнања”, како то вели Сиоран. (...) Хук ветрова / Враћа ме обали // Стапа у круг / Вишена / Месечевих мена // Постхумни живот / Не бледи / У распршеним капима / Лудила (песма „Кругови”).

Сведеним, кратким стихом, испресецаним ритмичним ударима – паузама, лапидарност се повећава до мере кад испевано тежи да пређе у немушти језик. А поетски језик Жаклине Лугавац је амбивалентан и у зависности од одабране тематике креће се од архаично-религиозног до савременог, ослобођеног украса, неметафоричног, готово колоквијалног.

Аллес ин аллем, књига о којој говоримо је превасходно књига личног искуства, интимни бедекер потраге по „историском, митском, митолошком, духовном и социоантрополошком бићу и његовој савремености и природи”, како то каже у поговору Зоран Богнар.

Хвале вредни су и радови сликара Зорана Игњатовића који су и те како допринели визуелном идентитету ове књиге.

ЗАЈЕЧАРСКИ ФЕСТИВАЛ

Зоранов брк
Миодрагу
Пејковићу

По, традицији, одмах после представе „Један човек, двојица газда”, друге такмичарске вечери на 21. фестивалу „Зоранови дани”, награда за глумца вечери „Зоранов брк” додељен је Миодрагу Пејковићу за улогу Френсиса у представи „Један човек, двојица газда”, са којом је крагујевачки Књажевско-српски театар наступио на овом фестивалу у недељу, 11. новембра. Представу је по тексту Ричарда Бина режирао Небојша Брадић.

Први, овогодишњи фестивалски „Зоранов брк” додељен је претходне вечери, у суботу, 10. новембра глумцу Ивану Бекјареву за улогу у представи „Путујуће позориште Шопаловићи” театарској кући града домаћина Позоришту Тимочке Крајине „Зоран Радмиловић”.

У конкуренцији за награде ове смотре, наступиће још и театри из:

МИОДРАГ ПЕЈКОВИЋ

Зајечара, Вировитице, Земуна и Београда („Звездара” и „Атеље 212”). У жирију смотре су Божидар Ђуровић, Миљивоје Млађеновић и Милан Цаци Михаиловић, док је селектор фестивала Милан Лане Гувовић.

После учешћа на зајечарском фестивалу, ансамбл представе „Један човек, двојица газда”, у недељу 18. новембра, „поновиће” своје изузетно успешно прошломесечно гостовање на Великој сцени Београдског драмског позоришта.

ИЗЛОЖБА ИВАНА АРСЕНИЈЕВИЋА

Град као инспирација

Крагујевачки фотограф Иван Арсенијевић представио је нову серију фотографија у Великој галерији Културног центра „Град” у Београду. Поставка носи назив „Some cities” (Неки градови), а ово је његова трећа изложба у овој години. Пре београдске публице његове радове видела је публика у Панчеву и Пожеги.

Арсенијевић бележи нему градску сценографију, пуне раскрнице, подземне пролазе, излоге, и открива лепоту у кулисама модерних градова. У каталогу изложбе Маида Груден записала је да фотографско деловање овог уметника проналази плодотворно полазиште и исходите у вишеструким релацијама кроз које он испитује, доживљава и промишља град као комплексни феномен.

Од пројекта „Људи из барака”, преко фотографија обухваћених

НОВИ В.Д. ДИРЕКТОРА КРАГУЈЕВАЧКОГ ПОЗОРИШТА

Војо Лучић на челу
Театра

На последњој седници градске владе изабран је нови вршилац дужности директора крагујевачког Књажевско-српског театра, уместо досадашњег глумца Мирка Бабића. То је Војо Лучић, менаџер у уметности.

Глумца Мирка Бабића, првак ансамбла драме, постављен је на место в. д. директора крајем октобра прошле године са мандатом од шест месеци, који му је касније продужен на још пола године.

Магистар Војо Лучић (1972) је Крагујевчанима познат највише кроз вишегодишње руковођење Удружењем грађана за социјални развој „Сунце”, основаном још 1994. године када је из Сарајева дошао у Крагујевац.

Завршио је Академију лепих уметности у Београду. Дипломирао је на Факултету драмских уметности у Београду, темом „Функционални механизми за примену партиципативног мониторинга и евалуације у култури” и стекао звање магистра наука у области продукције драмских уметности и медија. Аутор је два приручника „Корак до одрживости пројеката” и „Менаџерске вештине”.

ВОЈО ЛУЧИЋ, НОВИ
В.Д. ДИРЕКТОРА

НОВИ БРОЈ РЕВИЈЕ „ЈОАКИМ”

Фестивал и премијере

Из штампе је изашло ново издање крагујевачке позоришне ревије „Јоаким” (јул – октобар; број 61-62) која на насловној страни доноси текст о управу завршеном 7. међународном позоришном фестивалу „Јоакиминтерфесту” и две премијере Књажевско-српског театра – „До голе коже” и „Моје бивше, моји бивши”.

У новом „Јоакиму” објављени су и текстови „Од Битефа до Позорја” Горана Цветковића, осврт на улоге овдашњих глумаца у новим филмовима, прича о немачком редитељу Пјер Валтеру Полишу, али и ексклузивни уводник Небојше Брадића, уметничког директора крагујевачког позоришта „Живо позориште”, као и текст о одјецима крагујевачког фестивала. Нови „Јоаким” преноси и критику Јосипа Стрије објављену на сајту „kritika.hr” – „Кад један мисли друкчије” поводом гостовања у Вировитици са представом „12 гневних људи”.

Ново издање извештава о гостовањима крагујевачких представа на фестивалима и позоришним ревијама и смотрама, доноси текстове, извештаје и репортаже о свим актуелним дешавањима из свакодневног живота и рада ангажованих у крагујевачком Књажевско-српском театру.

„АЛНАРИ” НАГРАЂУЈЕ

Мала црна
бележница

Два најбржа читаоца „Крагујевачких” биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов издавачке куће „Алнари”. Потребно је да у петак, 16. новембра, позовете 034 333 111, после 10 часова и добићете роман „Тажна бележница Фриде Кало”, аутора Франсиска Хагенбека. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан” у Рода центру.

Након несреће у којој је скоро изгубила живот, Фрида Кало склопила је пакт са Смрћу: добиће још једну шансу да живи, али заузврат ће морати једном годишње да припреми Смрти најразноврсније посланице, како би показала да се сећа договора. Од тог тренутка, Фрида ће сваку гозбу припремљену за Дан мртвих записивати у своју малу црну бележницу, коју ће пажљиво скривати од свих осталих. Међутим, убрзо договорени ритуал постаје једина стабилна ствар у њеном хаотичном животу, испуњеном страственим усхићењем и неиздрживом агонијом. Фрида упознаје човека који ће јој отворити врата у нови свет и открити право значење љубави, али који ће и обележити почетак њене коначне смрти. Заједно ће уживати у стваралачком заносу и заједно очајавати због судбине која их је издала.

Фрида воли и жуди са горућом страшћу, али она живи позајмљене дане – њено болно и намучено тело никад јој не дозвољава да заборави да је Смрт ту, да све више и више стеже њено срце – све до коначног, неминуовног сусрета.

„ВЕЧЕРИ СМЕХА”

Избор најсмешнијег
снимка
са интернета

Последњи догађај у оквиру програма „Вечери смеха” биће избор најсмешнијег снимка са интернета. Већ стандардно место одржавања је галерија Арт-кафе, СКЦ-а, у четвртак 15. новембра, са почетком у 20 часова. У избор за програм вечери улазе аматерски и снимци из домаћих медија.

Биће приказано укупно 30 најсмешнијих снимака у обе категорије, а на самој вечери посетиоцима ће између видео клипова бити у прилици и да чује интересантне информације везане за ове видео радове.

Публика ће током вечери упоредо са гледањем снимка моћи да гласа за своје фаворите, а после прегледаних снимака следи свечано проглашење пет најбољих.

Оваквим и сличним програмима организатори, невладина организација „Видо”, сматрају да ће подстакнути учешће младих у креирању и реализацији културних догађаја и утицати на разноврсност оваквих дешавања у граду кроз промоцију и употребу нових медија. Пројекат се спроводи под покровитељством Министарства омладине и спорта, у оквиру спровођења циљева дефинисаних националном стратегијом за младе, а улаз је слободан.

„SOME CITIES”,
ИВАНА АРСЕНИЈЕВИЋА

Иван Арсенијевић рођен је 1972. године у Крагујевцу, а дипломирао је на Академији уметности БК у Београду, одсек фотографија у класи професора Милана Алексића. Тренутно је на постдипломским студијама на Факултету

организационих наука у Београду, смер Односи с јавношћу и мултимедијалне комуникације. Запослен је на месту уредника ликовног програма Студентског културног центра.

Учествовао је на бројним групним изложбама у земљи и иностранству, а издвајају се самосталне изложбе у уметничка галерија овдашњег Народног музеја, београдској галерији „Артгет”, „Француској кући” у Крајеву, културним центрима Новог Сада и Панчева.

МЛАДИ РЕСНИЧКИ ЧУВАРИ БАШТИНЕ

Студењак из старе школе

Учешће села Ресник на Шумадијским зимским играма иницирало је оснивање КУД-а „Студењак”, у чијим редовима данас, у три категорије (млађа и старија група и први тим), игра више од 60 младих Ресничана. Иако раде у прилично неусловном здању старе школе не клону духом, већ покушавају да дотерају овај простор и пуном паром припремају се за нове наступе

Шумадијске зимске игре, на којима последњих година учествују сва села из околине Крагујевца, за сада су оставиле барем један трајан легат. Реч је о недавно основаном КУД-у „Студењак” из оближњег Ресника, које већ сада у различитим старосним категоријама окуља преко 60 младих заљубљеника у фолклор, изворну народну песму и игру и нашу музичку баштину.

Већ неколико година припремао сам мештане Ресника старијег узраста за учешће на зимским играма и тако је све почело, каже наш први саговорник Иван Филиповић (23), студент математике на крагујевачком ПМФ-у, тренутно кореограф млађе фолклорне групе и председник друштва „Студењак”.

Он је пореклом из Ресника, баба му живи у том селу, а већ је 11 година активан играч у крагујевачком „Абрашевићу”, где данас наступа за први тим којим руководи Живојин Миљковић Пашко. Не желећи да све заслуге за успехе на играма припадну њему, Иван центлменски истиче да је велику помоћ приликом припрема сељана за наступе имао у сво-

ОЧУВАЊЕ БАШТИНЕ – „КАЧЕРАЦ” ОКО ДРЕВНОГ ЈАСЕНА

КОРЕОГРАФ И ПРЕДСЕДНИК ДРУШТВА ИВАН ФИЛИПОВИЋ И КОРЕПЕТИТОР ЈОВАНЧЕ МАШИЋ

јој рођеној тетки Лепосави Лели Стевановић, просветном раднику у школи „Вук Караџић” и, такође, дугогодишњем члану „Абрашевића”.

Ако се за Филиповића може рећи да је „коренима” везан за Ресник и „Студењак”, само љубав према игри и фолклору привукли су у ово друштво корепетитора Јованчета Машаћа (25) из Фоче (члана тамо-

шњег КУД-а „Вила”), такође студента математике, и двадесетогодишњег машинца, кореографа првог тима фолклора Николу Панџића, који је у тренутку када водимо разговор оправдано одсутан због наступа у Палестини.

После низа успешних наступа наших сељана на зимским играма дошао сам на идеју да би Ресник могао да добије прави фолклорни ансамбл, а не да се људи само повремено окупљају због учешћа на некој манифестацији. О томе сам поразговарао са тадашњом ресничком локалном одборницом у Скупштини града Весном Ђорић Буровић, којој се идеја допала и она нас је подржала у свему и по потреби, када смо год негде наступали, била је наш званични представник, прича Иван.

■ Баш аутентичан назив

Помоћ и подршку у сваком тренутку имали су и од земљака Милана Прокића, данас првотимца фолклора и председавајућег Скупштине друштва који је истовремено био и кум новоснованог друштва.

Определили смо се за име „Студењак” по истоименом сеоском извору, јер смо желели да се друштво зове по нечему баш нашем, аутентично ресничком, а не да му дамо неко име „опште место”, попут „младост” или „радост”, како се куд-ови најчешће називају, истиче Иван не без поноса.

Почели су у сеоској школи априла прошле године, а друштво је и званично регистровано овог пролећа. Од окупљања и проба у школи су одустали крајем прошле године.

Дошло је до размимоилажења са директором. Он је желео да нам повећа намете за салу, што би много поскупело чланарину. Сматрали смо да деца не треба да плаћају окупљање у сопственој школи и пресе-

лели смо се прошле зиме у зграду старе школе, наставља наш саговорник.

Зграда која је до недавно била сеоска библиотека, а још увек је амбуланта, делује прилично неусловно за било какав рад, а камоли проба фолклора. „Студењаци” не цене тако и не клону духом.

Срећујемо просторије које се нису користиле барем четири деценије. Прозоре смо већ застаклили и префарбали, макар да се не посмрзавамо и да нас не „бије” промаја. Сада морамо да поправимо напрсле зидове, али и да дотерамо плафон који може да нам се стровали на главу сваког момента, набраја до а ђ и н с к и млађани Иван Филиповић, додајући оптимистички да је зато „под баш супер” за ову намену – к’о нов.

Пробе одржавају два пута недељно, најчешће средом и викендом, а чланарина, коју нису хтели да „подижу”, износи 500 динара, односно 400 ако су из исте породице два детета. Подељени су у три узрастне категорије: млађу (деца од првог до четвртог разреда) и старију (од петог до осмог) групу, као и први тим који сачињавају ђаци средњих школа, студенти и запослени од 17 до 37 год-

ДАНИЈЕЛА ВАСИЉЕВИЋ И КРИСТИНА ЂОРЂЕВИЋ

ина. Укупно их је преко 60. Друштво „Студењак” има и своје истурено одељење у Десимировцу које у младим узрастима има већ преко 40 чланова.

Постоји идеја да покренемо и групу ветерана, али смо моје колеге и ја за сада заузели факултетским обавезама и надамо се да ће ова категорија заживети већ следећег фебруара, јер заиста има доста заинтересованих, каже Филиповић, а окупљени малишани потврђују његову причу додајућу у глас: „И мој тата хоће да игра”, „И моја мама”...

■ Око јасена, к’о што је негда било

За сада су сви чланови „Студењак” баш из Ресника, али врата првог тима су за све отворена. Млађа група је већ увежбала сплетове дечијих игара из Србије и Груже, старија кореографије „Шумадија”, „Лесковац” и „Ниш” (у припреми „Врање” и „Левач”), док се први тим може подичити изведбама „Шумадије” (за велике), „Нишаве” и специфичног кола које играју само девојке – „Гравског”.

За сада се, сем већ помињаних игара, могу похвалити успешним и запаженим наступима – мини турнејом по Фочи, али и наступом на овдашњем ПМФ-у (поново су на репертоару око Нове године), Книћу, Кутлову и Шљивовцу, са којима негују пријатељско-побратимске односе.

Млађа група почиње да се загрева у просторији некадашње Библиотеке. Одјекује Иванов глас: „Десна, лева, је’н, два, три” и Јованчетова хармоника.

Деца увежбавају кораке уз стихове: „Ја посејам лубенице”, „Ај Јело, Јелена”, колада и бесмртни „Мораваци”. У паузи разговарамо са неким од малих фолклораца.

Александар Драгутиновић (8), Лазар Лазаревић (9) и Анђела Радивојевић (9) кажу да су их фолклору привукли лепота игре, али и друже-

АЛЕКСАНДАР ДРАГУТИНОВИЋ, МИЛИЦА ЂОРЂЕВИЋ, ЛАЗАР ЛАЗАРЕВИЋ (седе) И АНЂЕЛА РАДИВОЈЕВИЋ (чучи)

ње са вршњацима. Александар је у друштву већ годину дана, а Лазар и Анђела већ прави „ветерани” са двогодишњим играчким стажом. Од кореографија преферирају шумадијско коло „Качерац” и „Играле се делије”.

Њихове колеге по игри из старије групе Милица Ђорђевић (12), ученица шестог разреда, њена вршњакиња Данијела Васиљевић и пола године млађа Кристина Ђорђевић у „Студењаку” су од самих почетака, а и оне истичу маштовитост и бајковитост наших прелепих изворних игара, као и дружење током проба и наступа. Од игара су им омиљене наше, баш овдашње из Шумадије, али и „Левач” и „Лесковац”.

За потребе фотографисања обе групе играју око старог јасена у некадашњем школском дворишту баш издвајани „Качерац” и, наравно, „Мораваци”. Необична, митска слика кола које се вије око записа, као што су некада и њихови преци чинили. Право, дечије симпатично очување традиције и музичке баштине.

Наставља се проба старије групе. Одјекује: „Крушка, јабука, шљива”, па „Врање”, „Ај, од кад сам се родио, нисам коло водио, водићу га до веч”, а ми додајемо – и не само до веч, а следеће среде, него још много, много година.

Зоран МИШИЋ

НАСТУПИ ПРВОГ ТИМА „СТУДЕЊАКА” У ГРУЖИ И РАМАЋИ

ШУМАДИЈСКЕ ПРИЧЕ

Властимир Јаџличкић

Ласта

МРАЗ је - дисциплина. Не може више „како хоћеш“, почиње „што се мора“. Пробај, изађи гололеђ на голомразицу. Недељу дана ће те жигати испод крста. Тако непознати Бог кажњава непослушну врсту. Сунце је од септембра - царска милост. Драгоценост која нам је летос ишла на живце и терала нас да се, свако мало, подмијемо испод брадатог пазуха, или да под чесму потуримо оћелаву тинтару. Новембарско сунце: чудо над чудима, поуздан знак да ватра још служи људима. И то она недохватна, с неба које само што се не обруши. Кад преко дана огреје, из подрума нахрупе, као негодуюћни, незаустављиви мириси, које би, можда, праведније било звати воњем. Најљућа су пластична бурад с киселим купусом. Иако уредно затворена, набу начин да упозоре на своје постојање, нарочито са оне стране куће, где се подрум и налази. С те стране сунце упржи зидове: оно и мами воњ из бурета. Кисели купус је љут јер му је унутра хладно, јер је усолен, јер је одозго притиснут, преко укрштених дашчица, пагански немилосним каменом. Тај камен се досетио какве је гранитне стене део и - притиска ли, притиска. Не можеш му умаћи и зато, из тмине подрума, шири воњ не би ли допро до сунца. Далеко је сунце.

Не треба сваљивати сву кривицу на кисео купус, ту је и туршија. Она такође, како сељани кажу, *угара*. У ствари, не удара туршија, колико есенција. Кисели краставићи, зелени парадајз, карфиол и жуте паприке пливају у тој мочи, онако како их је моја Сена оставила. Око киселог купуса редуюм ја, пластична бурад су повелика, ваља се попети на трношку, пресамитити, ређати главнице, ваља са пута или из реке донети потези камен, напакон наћи ваљану меру за расо. То је мушки посао, као печење ракије, или свињокољ.

Буре с ракијом је у другом делу подрума, расо треба да је близу, лечи мамурлук. Сена је мајстор за туршију и цепкане паприке. Има рецепт за пресолац од покојне мајке, ова је била помало врачарица (гасила је угљевље да примири урокљивим погледом учрвену децу). Врачарице су најбоље куварике - ако треба неког да отрујеш, само се обрати. Не, озбиљно: њене чорбе, паприкаши, динстана меса, кифлице, палачинке - све је то прсте да полижеш. Кад јој крофне или колачи пођу од руке обавезно зове комшинице, да се похвали. Телефони се често кваре, губи се сигнал за мобилни, па се често користи старински начин позивања - колико те грло носи. Од тих њених слаткиша више ценим киселе и љуте производе. Често из венчића чупнем љуту папричицу и грицкам наштину. Ваља наћи меру, да не сагориш једњак.

Туршија и цепкане паприке су мој незаменљив оброк. Већина их једе као салату, а ја могу на њима да живим. Ако још има сланине или пржених јаја (а што их не би било, зарадили смо ја и Сена за толико!) - све петом о тур, одмах питам пошто Крагујевац.

Пушница је испод неколико сада празних помоћних зграда (не исплати се држати пилеж, па сам је прошле године потаманио). Месна-та потрбушина, изуђен бут и рибићи, одозго ушушкани ребрима - соли се дан и ноћ у црвеној пластичној кадици за сушење. У плавој - канура прасећих црева од посека. Су-тра ћу их окачити, за димљење. Син

је обећао да ће с дечицом, мојим учућима, доћи наксутра, како рече, *на дејустацију*. Ужелео сам их се. Наши стари су ложили тихе дуге ватре: суво месо испадне тврђе од ђона. То је зато што месо нису имали где да чувају - пушнице и тавани су били фрижидери ондашњице, па се месо пресушивало. Сећам се да је деда суво месо чекићем преко наковања мекшао, не би ли га сажвакао у фебруару. Не - ваља га сећи на дебље уде - две-три ватре и - скидати са ченгле, да се једе рујно-свеже, меко-укусно. Претек - у хартијане фишке, па у замрзивач.

Свако друто-треће јутро извадиш по удо: пет-шест нарезаних кришки с преврелим сиром, или пушном погачом - држе тело бодрим читав дан. Коракнеш из куће и - одмах ти се пева, из гласа: *Бил' се, мала, смилувала, са мном зиму зимовала! Ложи вајру, нек шйорей љуцкеша, лејша зима од свакоја леша!* Тако ја, пензионерски: како ће остали свет - на вољу му, не обаметам. Изађем у двориште, кад се набућем, протегнем се као мачак на пригревици и - гледам преко плота да ли се Цими наспавао. Синоћ је дошао, нисам чуо кад - видим, цип је паркиран испред викендице. Ено, бунован, маше с прага. Да га боље видим смета сунце: удара, с јутра, право у зенице: љуто, хоће да заслепи. Срећом, још нема снега: тад би белина навалила са земље и с неба, тешко да бих, не зажмирих ли, сачувао вид.

ХЛАДНО је, ни две ракије не могу да нас угреју. Покушавамо с трећом.

Цими изговара имена америчких држава као презимена фудбалера неке чувене фудбалске репрезентације: Флорида, Џорџија, Мериленд, Каролина, Вирџинија, Алабама, Кентаки, Мисисипи, Арканзас, Луизијана, Оклахома, Тексас! Наоружао се узалудним знањем. Његово двориште одјекује песмом америчке рок-групе Guns and Roses: *Sweet child o' mine*. Песму пева женски глас, у друкчијој, једнако снажној, верзији као што је и изворна.

- ...зато волим јужњачки амерички рок... - једва га чујем.

- Ови су, колико ја знам, са Запада, са друге обале - велим. - Биће, из Лос Анђелеса.

- Ту верзију пева Шерил Кроу. Она је, не заборави, са Мисисипија. А момци и девојке са Мисисипија и из Луизијане су - сјајни Ср-

би. Јеси ли гледао „Јужњачку утеху“?

Гледао сам „Јужњачку утеху“. Наравно да сам гледао „Јужњачку утеху“. Ко није гледао „Јужњачку утеху“ - нек дигне два прста и нек се покрије ушима. Није ствар у „Јужњачкој утеху“, ни у јужњачком року. Цими зна светске каубојске прилике, навија, ваљда, за нас, али - појма нема где је Рас, а кад се заупца и кад је стани-пани - чека да прође, да види ко ће да победи.

- Да сам ја председник и да сам имао прилике да сретнем секретарку најмоћније земље света, ја бих јој рекао да ћемо проблем са Шиптарима решити мирољубиво, онако како је она решила свој брачни. Зар је важно, после толико година, ко је коме попушио?

Тако он решава ствари: *american way* - зар је важно, било па прошло, ко је коме. Он, богме, свима и свакоме, већ тридесет и кусур година. Има и ко то ради њему - од две секретарице - по дете. Једно је, изгледа, признао, после суђења. Још је дрматор: сексуални активитет се код нас веома цени, а зар је и право било да дечици (која га, сам ми се поверио, и не виђају) одузимају алиментацију. Мислим да има троје, али ни са једним дететом (сад су то већ, мора бити, одрасли људи) - не говори. Некада ниси био човек ако не пређеш Албанију пешке, а данас ниси човек ако не повалиш секретарицу. За време ратова - ратовао није. Непрестано је, како се то каже, *на положеју* - не војном, разуме се. За њега сељани кажу - *шај зна за шћа живи*. Мени се, међутим, чини да зна све остало. А због чега живи - не зна.

Са прозора извирује женско лице. Цими на викенд ретко долази сам.

- Добро јутро, Станка - довикујем том лицу које не видим добро, због сунца.

Лице се брзо склања иза завесе. Музика из куће се, изненада, утишава.

- Није то Станка, то је Бранка - каже Цими поверљиво.

ОБИЛАЗИМО викендицу и запажамо, на симсу, птице. Ноћас је било мрза, али данас је огрејало и чудно је што су скуњене. Са симса се цеде капље јутрошњих леденица. Оне се до пола сливају, од пола се изнова мрзну и праве оштрике. Кров је због њих постао разјапљено ждрело згрбљене звери са вампирским чељустима и очњацима. Ако се разљути, прогутаће кућу. Птице се не боје таквог исхода: скуњиле су се на крову, као да су слетеле прочачкати те зубе. Сваки час плашно извирују несмиреним главичорцима. И тада спазим сенку: махнита, полудла, пролете по замрзнутој земљи, као бријачем. Та брзина нас тера да уздржимо и поглед подигнемо у висини. Птице на симсу крова се узнемирено огласише. У висини - шестари тачка. Птице завлаче главичорке у перје.

- Врпачи су једино безбрижни - каже Цими. - Соко тражи крупнији плен.

- Голубове?

- Голубове, гугутке, грлице.

- Ја их тешко разликујем.

- Само се чине истим. А кад пропевају - гугутка гугуте, голуб гуче, грлица гуче. Ни они који вребају одозго нису исти. Једно је соко, друго кобац, а треће лешинар.

- Зар код нас лешинари нису истребљени?

- Политика вештачког намножавања. Заштићена врста.

Гледам сивкастог голућана који нас с крова држи на оку, сваки час вртећи главом. Изгледа као да може да је заокрене - пуним кругом, око сопствене шије.

- Нема разлога да му се завиди - каже Цими. - С крилима, али пацов.

- Чекај - питам - Зар грлица није селица?

- Оној као да су одузели пасош - рече Цими злурадо. - Зато се и каже: усрао се ко грлица.

- Због чега ти живиш, Цими - питам.

ИЗЛАЗЕЋИ из Цимијеве викендице, на путу спазим - бела лоптица. Није лоптица, нешто скврчено. Пало по земљи јесенског лишћа које ју је наћубрило и сад се споро кисели, мрви, претвара у хранљив хумус. Величанствена је то ствар: пасти у пра-

во време, не окаснити на сопствен погреб. Знати отићи, пустити се низ смртоносни ветар промене. Али, ко има снаге за то? Ко не тражи дан више? Слаби смо, ето у чему је ствар. Разгрнем ногом лишће и траву.

Исковрнула се. Нису јој одузели пасош - просто је заостала за јатом. Како је само предано пала: ножице подигла, обе увис, као мале чакљице с грабљама канџица. Одоздо бела, одозго у црном фраку. Има нешто монашко у мртвој ласи. Лежаће ту, згрчена, охладнела, заостала, грејана синоћним мразом, док је не пронађе нека мачка или пацов. Можда је отхранила своје птиће и ови су одлетели уместо ње. Сада ће послужити сврси: згрејаће нечије охладнело тело, собом, смрзнутом, да се то гладно тело не смрзне. Или ће се разложити до атома, на тлу које је заволела толико да је усхтела с њим смрт стећи. Зашто је остала овде? Њено јато је сада далеко. Осетила је нешто прикивајуће и срушила се. Можда су је изопштили, а она пронашла други прихват, у топлини смрти.

Гурнух је ногом у оближњи зимзелени густиш. Не треба да је виде овакву, на голоме путу. Нека мисле да је сада далеко, на топлим југу.

МИРИСИ су се променили: Скоро исто, а није. Кад кисео купус сместиш у експрес-лонац, он просто полуди од среће и, уместо киселину, почиње да лучи призивне мирисе, омаму свих чула. Још кад додаш сушене сланинице и ребара...

Такве су Сенине кулинарске мајсторије. У соби пуцкета ватра са шпорета. Бацам поглед на сандук, поред - има ли довољно огревних цепки? Ватра јарца, али је жар врелији: експрес-лонац се пуши од задовољства, шип на њему пишти као удаљена локомотива.

- Можеш да позовеш Цимија и ону његову Ану на ручак - каже Сена.

То значи да је подварак испао - не може боље.

- Није то Ана - рекох.

- Како оно беше - Станка?

Па, мислим се, није ни Станка. Скоро исто, а није. Голуб гуче, грлица гуче. Разуме се, позваћу их на ручак. Сенин подварак је - прсте да полижеш. И туршија. Грехота не пробати.

- Тај никога да се смири - каже Сена. - Изгледа, не зна колико му је година - и гадљиво руком показује према успаваном телевизору на коме чипка виси као ноћна капица. - Само их гледам: што су старији, жене им све млађе. Каква је то врста?

Заштићена, мислим се. Па, ипак, мислим да се не бих са њим мењао. А оној ласи сам скоро позавидео.

ВИТЕЗОВИ РЕДА ЗМАЈА
ДЕСЕТ МИЛЕНИЈУМА СКРИВЕНЕ ТРАДИЦИЈЕ ЕВРОАЗИЈЕ (24)

Браћа хрватског змаја (2)

Одбор Браћа хрватског Змаја (БХЗ) огранка у Дубровнику 1927. године представљали су: др Звонимир Бјеловучић, мештар председник, Петар Словинић, секретар, др Нико Копривица, подпредседник, др Нико Кисић, благајник и одборници Стијепо Бјеловучић, Нико Бјеловучић, др Јосип Поседал (конзерватор, школски надзорник), др Вицко Свилокос (професор права Поморске академије), Миха Кисић и Ђуро Рашица (књижевник).

Дубровачка испостава је добила нове змајеве на Скупштини 1930. године: дон Ђуро Крчак, Влахо Фортунчић, Петар Влашић, Антон Лиополи, сликар Иво Скатоли, др Јосип Поседал, Иво Кунчевић, Јуро Веремента, Иво Фабрис, др Урбан Галија, Томислав Мацан, Анте Гњеч, фра др Богољуб Велнић Драшки змај, Јосип Баљкас змај Крешиминова града, Ђуро Кречко, змај Св. Михајла на Лападу.

Дубровник је била једина испостава Дружбе БХЗ ван Загреба, а пошто је имало неколико змајева и у Сплиту, Беловучић је настојао да се и ту формира огранак. У Сплиту су змајеви били дон Фране Булић, Јосип Југ, инжењер Далматинске бановине и др Рихард Лерх, чиновник поште.

■ Највише 15 одликовања

Када је краљ Александар први Карађорђевић због велике политичке кризе суспендовао Устав и распустио Скупштину 1929. године, престало је са радом и друштво Браће хрватског Змаја.

Браћа хрватског Змаја дали су у уметничкој радионици у Загребу да се изради 300 комада „обичних“ знакова и 30 сребрних са емајлом и преузели на дан свог заштитника 1923. године. БХЗ у години 1925. ради и даље у седам секција које су имале свог прочелника, секретара и седам чланова: Хисторијско-филолошка (Емилијан Ласовски); Правно социјална (Јосип Побор); Филозофско-педагошка (Стјепан Широла); Теолошко-каријативна (Владимир Кердић); Природословно-медицинска (др Фрањо Фаит); Секција за књигу и умијеће (Милутин Мавер); Трговачко-индустријска (Лацко Криж).

Поводом хиљадугодишњице Хрватске основан је и јубиларни спомен-знак Златног Змаја, односно Орден браће хрватског Змаја који је додељиван само најзаслужнијим члановима. Привремени Статут јубиларног спомен знака је усвојен 1927. године, допуњен је 1928. а коначан је донет 23. априла 1938. Њиме је регулисан његов изглед, начин ношења, додељивање, права и дужности одликованих. Број поседника овог одликовања је ограничен на 15 у који је укључен и вели-

ГРАД ОЗАЉ НАД КУПОМ

ки мештар. Дакле, није могло бити више од 15 живих носилаца. Трајни власник одликовања је БХЗ, а то је значило да је одликовани дужан да га врати приликом иступања из друштва, а у случају смрти морао је бити враћен од стране наследника. Диплома која се издавала одликованом је остала у његово трајно власништво или његове родбине. Добитници одликовања, а у периоду 1926-1940. године било их је 23, сачињавали су „часни капитул Златног Змаја“, који је бирао свог канцелара, процептора и комендатора.

Три члана БХЗ добили су одликовања на белој врпци 1926. године: Емилиј Лазовски Брлошки и Озаљски (велики мештар од оснивања до 8. колхоза 1935.), др Велимир Дежелић Клокочки (заменик великог мештра од 1926. до 8. колхоза 1935., Аеропагита

1940.; умро 7. вељаче 1941.) и Стјепан Широла Јадрански (мештар протонотар, Аеропагита, заменик мештра забаве; умро 9. рујна 1926, одликован посмртно; његов знак бр. 3. није више ником додељиван а за то нема објашњења). Сва тројица су имали титулу „пра-змаја“ као оснивачи друштва.

Празмајем је називано првих шест утемељивача, а придружен им је седми, Радован Парташ Лудбрешки. У исто време је још седам браће одликовано јубиларним спомен-знаком на црној врпци: др Дане Грубер Сењски (мештар забаве од 1908., умро 21. ожујка 1927.), Тошо Лесић Тушканечки (заменик мештра забаве од 1908., Аеропагита, почасни члан од 1922.), др Рудолф Хорват Копривнички (заменик мештра књиге од 1908., 1935-1936. управљао друштвом заступајући великог мештра; и-

ступео из БХЗ, 1937. године), Иван Сурма Великотаборски (мештар благајник 1911., умро 12. липња 1932.), Милутин Мајер Св. Хеленски (мештар књиге и умећа од 1925., велики мештар 1926-1941., Аеропагита од 18. 11. 1941.), Стјепан Плацер (заменик мештра протонотара, умро 12. рујна 1933.), др Јурица Кумичић Сисолски (од 1921. мештар благајник, иступео из друштва с Рудолфом Хорватом, 1937. године, али се вратио 1943.).

■ Ланац изузетне уметничке вредности

Спомен знаком на црвеној траци одликовани су 1927-1933. године: Јосип Бужан Сисачки (сликар, мештар књиге и умећа, почасни члан и Аеропагит, иступео из друштва 1935.), Никола Церјак Каптолски ИИ (редовни члан, Аеропагит од 1928., умро 13. ожујка 1943.), Леон Каурић Бановачки (протонотар 1926-1936., мештар књиге и умећа од 1936., иступео 1937.), Ђуро Прејац Раткајски (редован члан од 1922., мештар забаве, умро 1936.), Отон Мундер Брдовачки (касније Озаљградски, мештар економом 1925-1941., мајордом Озаља.), Аурел Колендар Дизмушки (редован члан од 1927., кооптиран за заменика мештра капелан, Аеропагит, умро 22. сечња 1941.), Антон Рес Репинечки (ред-

ован члан од 1928., почасни од 1934.).

Орден БХЗ није додељиван од 1938. године, а онда су одликовани орденем на црвеној траци: Милан пл. Праунспергер Подлиповачки (утемељивач, редован члан 1934., Аеропагит и почасни члан од 1940., члан мештарског збора од 1935., заменик великог мештра 1936-1940.), Јосип Побор Винодолски (члан мештарског реда од 1936. године до смрти 18. септембра 1939.), др Едо Ловрић Цриквенички (заменик мештра књиге и умећа 1936-1940, заменик великог мештра 1940-1941, Аеропагит.), Маријан Ружевић Микановачки (мештар забаве 1936-1941.), Виктор Моخر Св. Андрејски (мештар протонотар 1936-1941., Аеропагита од 1941.), др Вицко Свилокос Лападски (председник огранка у Дубровнику од 1932., а касније, изгледа, иступео из друштва.).

Јубиларни спомен-знак Златног Змаја је врло квалитетан и леп рад фирме Винсента Мајера из Беча. Знак је ливен од сребра и позлаћен. Змај је приказан са скупљеним крилима, чељусти су затворене али је реп и даље обавијен око врата. Око је од стаклене имитације смаргда. Димензије змаја су 33 x 42 мм. Због пријема већег броја чланова друштву су недостајали знаци из 1923. године, тако да је наручена нова количина код вајара Иве Кердића, а који ће се разликовати од старих. Старији знак је опонашао Жигмундов Орден Змаја, а нови је направљен тако да змај телом и репом обухвата хрватски грб у облику штита са црвено-белом шаховницом у емаљу.

Велики мештар носио је око врата велике ланце о којима је виши орден. Ланац је рађен од позлаћене бронзе. Састоји се од 24 пара укрштених рогова обиља међусобно спојених каричицама. На дну ланца је била овална аграф за коју је фиксиран бронзани емајлирани змај. Испод аграфе виси на карици још један змај налик на Орден Златног Змаја из 1925. године. Овај ланац је носио први велики мештар Емилијан Лазовски. Поручен је нови ланац за великог мештра 1939-1940. године, који се потпуно разликује од претходног, а рад је вајара Иве Кердића, змаја од Каменитих врата. Нови ланац се састоји од 10 међусобно повезаних штитова с грбовима: Херцеговине, Истре, Босне, Славоније, Хрватске, Далмације, Крајине, Дубровника, Мештурја и Св. Ђорђа. На овај начин је БХЗ јасно ставио до знања да је креатор и заступник агресивне и мегаломанске великохрватске идеје. На крају ланца виси змај обешен о бело емајлирану врпцу с геслом PRO ARIS / ET FOCIS / DEO PROPITIO. Овај змај је налик на Орден Змаја БХЗ, али је од њега већи. Ланац је израђен сав од сребра а делови су разнобојно емајлирани и позлаћени. Димензије су му 49 x 55 мм. Ланац се чувао у кутији постављеној баршуном. Овај ланац је изузетан рад и представља „врхунски домет на пољу примењене уметности“. Оба ланца се чувају у Хисторијском музеју Хрватске.

СРЕБРНИ ОРДЕН ДРУЖБЕ ХРВАТског ЗМАЈА

megabelt®

TRAYAL
TIGAR
BFGoodrich
CHELIN

GUME Putnički i teretni program
Poljomehanizacija
Motocikli i bicikli

REMENJA klasično klinasto, nazubljeno, polu-v PJ/PH,
transportno, sintetičko, zupčasto,
varijatorsko, okruglo, extremultusi...

Auto delovi
Auto kozmetika

Mala Vaga, Kneza Mihaila 106, Telefon 325 236

САТИРА

Код нас је криминал правилно распоређен. Има га на свим нивоима!

Раче БЕРГОВИЋ

Карикатура: Горан МИЛЕНКОВИЋ

Оно што смо ставили под тепих, вратило нам се на летећем ћилиму!

Нико МИХАЛКОВИЋ

ДВЕ ГОДИНЕ БЕЗ ЊИХ

Акселсандар Матијашевић (1946 - 2010.)

- Наши домети су несагледиви. Бездану се не види дно.
- Народ ће се брзо осветити. Чим изађе из коме.
- У власти нема клептомана. Тамо се не краде на ситно.
- Није да ништа не верујем политичарима. Верујем кад једни за друге кажу да су лопови.
- Дајемо им сто дана власти, па колико захвате.
- Посланике треба пензионисати одмах после избора. Док нас не зајашу.
- Ја сам за поделу власти. Ти мени, ја теби.
- Волим политику. Лажеш, а нико ти ништа не може.
- У мојој кући се једе свакодневно, па и ноћу. Мислим на мољце.
- Мафијашу у затвору имају право гласа, а на слободи и да буду бирани.

Ива Мажуранић (1953 - 2010.)

- Снабдевање у протекла три месеца било је боље него икада, јер народ нема паре.
- Улицом пролази хладњача пуна меса. Ко се то игра најтананијим осећањима гладних?
- Нису се још стекли сви услови за повратак избеглица. Њихове куће још горе.
- Наша одбрана се поиграва у свом шеснаестерцу. Београдском пашалуку!
- Још нисмо у стању да примамо нове раднике. Још нисмо истерали старе!
- Не долази у обзир брисање мртвих из бирачких спискова! Они су волели живот.
- Одрастао сам у музичкој породици. Сви су устајали када се интонира химна.
- Добро је што зграде Скупштине и телевизије имају по два улаза. То омогућава смену власти.

Аларм

Најприје се укључио један аларм на паркираном аутомобилу. Послије други, па трећи... Ускоро, био је то концерт који је, по разноврсности звукова, надмашио онај који би, евентуално, заједно приредиле све бањалучке вране у јануару, мачке у фебруару, свраке у марту, врапци у априлу, голубови у мају...

Власници су силазили са спрадова и брже-боље откључавали врата својих аутомобила и искључивали аларме. Али узалуд. Стајали су зачуђено поред својих љубимаца.

Један са десетог спрата помислио је да се ради о организованом протесу таксиста. Устао је, погледао кроз прозор и, кад је видео зачуђене људе, довикнуо им је:

- Не брините! Само је прошао један мало јачи талас радијације осиромашеног уранијума!

Услов за напредак

Према проценама стручњака за демократију, постоје само три услова да бисмо кренули напријед. Први услов је да испунимо друга два, други је да испунимо трећи и све остале, а трећи је да испунимо први из кога произилазе сви остали услови.

Врло једноставно! Само није једноставно у оваквој демократији кренути напријед.

Живко ВУЛИЋ
(Република Српска)

Сајбер прича

Свет је, дефинитивно, постао глобално село. Довољно је само дотаћи електронског миша и кренути у бесконачне могућности.

Рецимо, сваким даном је све више сајтова за упознавање људи. Хиљаде њих непрестано дебатују по разним форумима и чет-собама о најразличитијим темама. Сате и сате људи проводе пред монитором верујући да нису сами. Не само да се стварају нова пријатељства, већ и нове љубави. При том, већина и не размишља да тај нестварни живот има и другу страну, јер никада не можемо бити потпуно сигурни како, заиста, изгледа тај неко други. Размењују се меилови, поруке са срцима, просипајући успут блискост и интиму некоме кога и не познајемо. Можда је то само чиста чежња за оним неповратним временима романтике и удварања која нам, сасвим је јасно, колико год потискивали, ипак недостају.

Није ли, пак, онлајн романса пуко завааравање? Кафу са пријатељима никако не може да замени празна соба и "разговор" у виду типкања по тастаури. Нема те технологије која може да замени поглед, додир или живу реч. Реч је највећи афродизијак. Љубав, заиста, на уста улази. Ту и излази. Реч опија, али она и убија. Нема тих добрих женских ногу које могу да надвладају вербално моћне квалитете. Паметно речит мушкарац увек је имао проћу код мене, па макар био и најружнији човек на свету.

С друге стране, безброј пута деси се да нам саговорници у неком друштву баш и нису одговарали, али смо се, из неког разлога, прилагођавали, глумили и усиљено смешкали. Овде је довољан само један клик и у секунди неког "избришете". Сами одлучујете кроз постепено упознавање, кроз стил писања, начин изражавања, по темама о којима разглабате - да ли вам неко одговара или не. Жене које производе више окситоцина лако се заљубљују и на овај начин. Онда нам ти ускомешани осећаји дају наду да је судбина, ипак, умешала своје прсте и навела на особу која нам је суђена.

Хоћу рећи, без обзира на неизвесност око нечијег изгледа, није много тешко, кроз размену мишљења путем порука, провалити да ли нам неко одговара или не. Било да је реч о пријатељству или ситној романси. Искусној жени, попут мене, то махом полази за руком (мада би за ногом то кудикамо било лакше). Али, као неко коме је непосредни контакт незаменљив, трудим се да новопечена сајбер познанства реализујем у стварности. И, могу вам рећи, нисам се преварила. Неколико изузетно занимљивих људи, са којима сам касније и живио имала о чему да прозборим, упознала сам на овај начин. Сад, са интимним везама је мало другачије. Јер, ако нисте из истог места а некога упознате путем интернета, онда се сретнете лицем у лице, зближите и схватите да одговарате једно другом, питање је колико такви односи могу да потрају. Наравно, под условом да не јурите "дах за један дан". Дакле, да ли је одржива љубав на даљину? Хм, зависи од последњег утиска, рекли би неки. Лично, не верујем у ону да је "далеко од очију, далеко и од срца". Ваљда зато што сам од оних сулудих емотивних будала које умеју да воле за цео живот. Исто као што никада нисам прихватила ни то да "време лечи све". Не лечи! Само, у међувремену, научите да живите без нечега, или некога, и та патња и бол постану део вас.

Зато је са виртуелним пријатељствима лакше. Довољне су само речи, чак и написане, па да се лепо дружите. Тренутно имам (не)пријатеља Албанца. Заправо, Шиптара, јер он каже да ни ово није увреда. И даље нисам схватила разлику између та два појма иако је покушао да ми појасни. Ваљда зато што сам плавуша. Врло лепо комуницирамо, мада се можда никада нећемо срести. Јер смо одрасли, растерећени и, ваљда, паметни људи који знају да се човек не може априори мрзети због предрасуда. Што неки други нису хтели (или смели) да знају.

Али да знате, никада му нећу опростити што су били алави да Косово претворе у своју државу. У то име, својски лобирам да им поново "увалим" ове "наше"!

ЛЕПА ЈЕЛА

Горан Миленковић

СРЂАН ДРАГОЉЕВИЋ, редитељ:
- Себе сам увек сматрао редитељем радничке класе, ништо неким ко ствара за метиљаву квазиелиту. Чини ми се да то цене људи који воде филмске фестивале и публика, свесни опасности да се фестивали претворе у забаву ситне буржоазије.

ИЛДА ШАУЛИЋ, певачица:
- Била сам у ванбрачној заједници која је трајала веома дуго, а била је озбиљнија од половине озваничених бракова које знам.

СИНИША КОВАЧЕВИЋ, драмски писац:
- Догодила се једна изузетно необична ствар. Министар полиције пева народу, а до сада је увек народ певао полицији. Додуше, Ивица добро пева, слушао сам га на једној прослави „Партизана“.

ИВИЦА ДАЧИЋ, премијер, после сусрета са Хашимом Тачијем:
- Као главно јело служена је телетина. Ја нисам желео да се превише препустим храни како бих остао концентрисан на теме о којима се расправља. Пио сам воду, јер не пијем алкохол, било је и воћа и слаткиша, али то нисам окусио због своје линије.

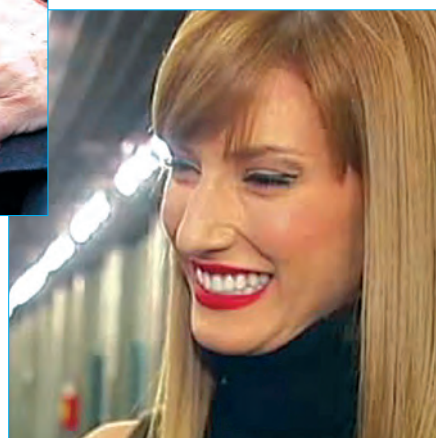

МИЛУТИН МРКЊИЋ, министар саобраћаја:
- Не плашим се прислушкивања јер немам шта да кријем. Све што говорим преко телефона није никаква тајна, а љубав не водим преко телефона.

ОЉА ЦРНОГОРАЦ, водитељка ТВ Хепи, поводом изјаве Александра Тијанића да су „данашње новинарке силиконске лепотице“:
- Ја сам извадила силиконе, али не разумем зашто њему сметају лепе и успешне жене. Као женомрзац Тијанић може да се придружи још једном женомрцу, Јовану Дучићу и да напише „Благо цара Тијанића“.

ЈОВАНА ЈОКСИМОВИЋ, ТВ водитељка и супруга Жељка Јоксимовића:
- Сваких месец дана новинари ме питају да ли сам у другом стању. По ком правилу жена мора да затрудни у првој години брака.

МИРКА ВАСИЉЕВИЋ, глумица:
- Сада сам емотивно зрелија, али и даље учим шта ми прија као жени и као романтику, јер нисам имала неко богато искуство.

Како се лепо слажу овај ауто и канта за смеће

Удружени рад, један прави клин, а други заклинчи

Чува им стражу, за сваки случај

Добро је што се више не плаћају фирмарине

РЕЗУЛТ СРПСКЕ ЛИГЕ У ПРЕФЕРАНСУ

Раднички је гостовао у Петровцу на Млави. У тесној утакмици 18:13,5:12 победио је тим Млава Шреф и тако поред освојених 18 добио додатно 10 бодова као први. Друга је била екипа Пинкум из Великог Градишта са 13,5 плус 6 бодова а Раднички је добио само 12.

Резултати градске лиге после седам одиграна кола и распоред за наредно коло које се игра у понедељак 19. новембра од 20 до 23 у простору ресторана Палиторић

	презиме и име	Бод	Супе	сто
1	Богдановић Мирослав Крапа	33,0	1786	1
2	Ђорђевић Раде Ђерка	27,0	2428	2
3	Туцаковић Бранко Туца	26,5	1674	4
4	Станић Радован Рака	26,5	1546	3
5	Марковић Мирко Професор	26,5	1052	5
6	Данас Иван Грк	26,0	4008	3
7	Николић Ненад Шоне	23,5	2670	6
8	Вујисић Данило Дача	23,5	2152	4
9	Милојевић Ненад Неца	22,5	490	1
10	Васиљевић Зоран Гуки	22,0	904	5
11	Николић Драган Муша	22,0	296	3
12	Јовановић Драган Дуца	20,0	-384	2
13	Ивановић Горан Чича	19,5	372	6
14	Николић Небојша Ушке	19,5	-906	2
15	Николић Србислав Срба	18,5	434	4
16	Лазаревић Славољуб Лаза	18,5	-848	10
17	Матијашевић Мирослав Маче	18,0	1476	8
18	Филиповић Дарко	18,0	796	1
19	Цветковић Небојша Цвеле	17,0	878	7
20	Алексић Миленко Мика	17,0	-1508	7
21	Гајић Марко	16,0	-700	7
22	Мартинковић Милорад Мића	16,0	-1340	9
23	Живковић Стефан	15,0	502	5
24	Јеврић Милан Паки	15,0	-832	6
25	Милојевић Жељко	13,5	616	8
26	Андрић Дејан	13,5	-846	9
27	Весовић Миодраг Веса	13,0	-2012	8
28	Раденковић Ненад Будјони	11,5	-2176	9
29	Петровић Милован	7,5	-3170	10
30	Мајсторовић Милош	5,5	-5508	10
31	Милетић Раде	3,5	-844	11
32	Милојевић Александар Лија	2,0	-82	11
33	Миловановић Драгутин	2,0	-768	11

Градска управа за комуналне послове и надзор града Крагујевца, на основу Одлуке о приступању изради Стратегије развоја саобраћаја Града Крагујевца 2012-2017. година («Службени лист града Крагујевца» бр.3/11) оглашава

ЈАВНИ УВИД

-Нацрта Стратегије развоја саобраћаја Града Крагујевца 2012-2017. година

Јавни увид обавиће се у периоду од 16.11.2012. године, закључно са 30.11.2012. године, у просторијама Града Крагујевца, Градске управе за комуналне послове и надзор, Одељење за саобраћај (III спрат), радним данима од 12,00 до 15,00 сати, и на интернет страници града Крагујевца (www.kragujevac.rs).

Заинтересована физичка и правна лица, у току јавног увида, предлоге, сугестије и примедбе на Стратегију развоја саобраћаја Града Крагујевца, могу у писаној форми препорученом поштом упутити Градској управи за комуналне послове и надзор, Одељењу за саобраћај, Трг слободе 3, 34000 Крагујевац.

Јавна презентација нацрта Стратегије развоја саобраћаја Града Крагујевца биће одржана 19.11.2012.године у 11 часова у сали Скупштине града.

Мали огласи

МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Часови у току школске године и припремна настава за упис у Математичку гимназију (СМ) и полагање мале матуре. Студенти (припрема колквијума и јануар – 2013.). Пријемни (више и високе школе, факултети и војна академија – посебни програм). Велика матура. Такмичења. Телефон: 034 360 202, 063 77 11 002, Арсић.

Последњи поздрав куму

Рашку Ковачевићу

Хвала ти, мајсторе, што си ме научио да нисам најпапетнији

Александар

Дана 15. новембра 2012. године навршава се двадесетједна година од погибије на Вуковарском ратишту припадника ЈНА, мог јединог детета, када ћемо положити цвеће и залити сузама његову вечну кућу на гробљу Бозман

Александар Чанчаревић Саша

1991 – 2012.

Драги сине, ти оде заувек у цвету младости, а мајци уместо среће, наде и испуњења снова, твојих и нас који смо те волели остави само б е с к р а ј н у т у г у, која је и после толико година свежа, баш као и мамино сећање на твоје зелене очи и благ осмех, увек присутан, да ме у срећи развесели, а пружи утеху и охрабрење у тешким тренуцима. Моје су очи све тужније, кораци краћи, али на путу теби сам све бржа, уз жељу да га пређем храбро – достојна тебе.

Замоли Господа Бога и анђеле да ми помогну, јер ти си сигурно са њима.

Мама

СЕЋАЊЕ
2010 – 2012.

Александар Саша Матијашевић

С љубављу и поштовањем

Жикица, Тања и Дејан
са породицама

У суботу, 17. новембра 2012. године, даваћемо годишњи помен нашем вољеном

Ристић Радомиру Рилету

Помен ће се одржати у 11 сати на Палилулском гробљу.

С љубављу и поштовањем
његови најмилији

Две године бола и туге

Предраг Радомировић

25.9.1993 – 19.11.2010.

У једном тренутку свог живота бог нам те дао...
У твојим најлепшим годинама узео, још увек се питамо зашто.
Анђеле, наш нека нам те свеци небески чувају, ми те чувамо у срцу свом.

Твоји : мама Снежана, тата Слободан,
сестра Јелена

15.11.1991 – 15.11.2012.

Александар Чанчаревић Саша

Драги Саша, данас се навршава двадесетједна година како ниси са нама.

Време није избрисало тугу и бол, већ је створило навику и неминовност живота без тебе.

Никада нећеш бити заборављен ни од оних који остају после нас.

Почивај у миру и нека те анђели и Господ Бог чувају.

Тета Злата

Наш драги

Момчило Тодоровић

1930 – 2012.

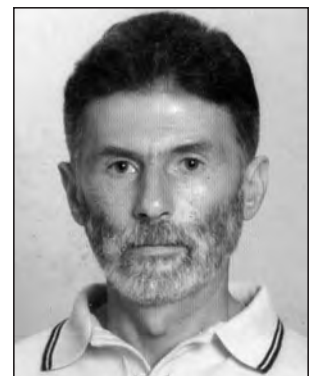
Преминуо је дванаестог новембра 2012. године у 83. години живота. Опело ће се обавити 14. новембра 2012. године на Варошком гробљу у 11 сати, а сахрана у 12.30 сати на гробљу у Новом Милановцу.

Ожалошћени: супруга, ћерке, зет, унука
и остала родбина

У суботу, 17. новембра 2012. године у 12 сати, на Варошком гробљу, даваћемо годишњи помен нашем драгом

Миладину Јевтићу Микију

31.7.1953 – 24.11.2012.

Позивамо рођаке и пријатеље да присуствују овом тужном помену.

Породица Јевтић

СКАНДИНАВКА

155	ТВОРАЦ КРЕАТОР	СПОЉАШЊИ СЈАЈ ПРЕДМЕТА	ПОВИШЕН ТОН "А"					
ТУРСКИ ПЛЕМИЊ								
ИМЕ БИШПЕГ ФУДБАЛЕРА ХЕНЕСА								
ТАЊИРИЊ НА ВАГИ								
ОСИГУРАВАЉУЊИ ЗАВОД			СТАНОВНИЦА МАРОКА					
АЛКОХОЛНО ПИЊЕ								
	РАДИЈУМ			ТВ ВОДИТЕЉКА СА СЛИКЕ	ПЛАШТ	ПРИМОРАТИ	ОГЛАШАВАЊЕ НЕВАЖЕЊИМ	ОКРУТНИ ВЛАДАРИ
	КУМОВА ЖЕНА							
СО УГЉЕНИКОВЕ КИСЕЛИНЕ								
УРУГВАЈ		ДЕЛОВИ ОРГАНИЗМА						
		ЛУКА У ИЗРАЕЛУ						
АМЕРИЧКИ ВОЈСКОВОЂА ДАГЛАС								
ФАЗА РАЗВОЈА ПАРАЗИТА								
	ЛЕТОВАЛИШТЕ У ИСТРИ							
	ЕНГЛЕСКИ ФУДБАЛЕР							
ПОНД		АЉБ. РАЗБОЈНИЦИ У 19. ВЕКУ						
		ГЛАСНИЦИ (ТУР.)						
ИМЕ ГЛУМЦА ХОКА				ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА				ПИСАЦ БАЈКИ ХАНС КРИСТИЈАН
				НЕДОВОЉНО ДОБРИ				
ТЕЛУР				ИМЕ РЕДИТЕЉА КАЗАНА СА СВИХ СТРАНА				
МЕСТО КОД СКОПЉА					АКАДЕМИЈА НАУКА			
					МОДНИ КРЕАТОР			
ИМЕ ПЕВАЧА УРОШЕВИЊА					БОРБО			ДИНАР
								ПИЈАНИСТКИЊА РИТА
МАШИНЕ ЗА КЛАСИРАЊЕ								
ГОРЊИ ДЕО СТОПАЛА					СПОКОЈ			
					КРАЉ ТЕБЕ, ЕДИПОВ ОТАЦ (МИТ.)			
АМПЕР		ЕНГЛЕСКИ ФИЗИЧАР РИЧАРДСОН						
		ПРЕМА						
СТАНАРКЕ У ИСТОЈ КУБИ								
АФРИЧКА ДРЖАВА				КИНЕСКА ВЛАДАРСКА ДИНАСТИЈА				

ОСМОСМЕРКА

Н	А	Г	А	Р	Т	С	А
А	А	К	А	К	А	Њ	П
Т	Р	З	Г	А	Д	В	Р
Ф	Р	М	А	Р	Н	А	К
А	А	П	П	Ф	А	Р	А
К	Н	С	Ш	Р	М	А	З
Л	Ч	А	Р	А	Ж	А	Н
А	Н	Ј	К	З	Ј	Х	А
К	А	П	М	А	Ц	А	Ч
А	А	Ж	М	П	Р	Р	К
Ј	Ш	Т	А	М	П	А	А
Р	Н	З	А	Г	Ч	Ч	М
А	А	А	А	Р	А	Т	Р
Б	П	А	В	Т	Р	Б	А
А	С	Ц	А	Л	К	А	С
Д	Б	В	Г	А	А	Р	П
А	А	А	А	К	М	К	Р
Н	А	М	Ж	А	Г	Н	А

Све речи из пописа од самогласника садрже само слово "А". Када их откријете, преостала слова даће решење осмосмерке.

АБАДАН	МАРНА
АГАВА	НАВЛАКА
АНГАЖМАН	ПРААГ
АСПРА	РАНЧ
АСТРАГАН	САРМА
БАГАЖА	СПРДЊА
БАЗА	СРМА
БАРЈАК	ТАВАН
БРТВА	ФАЗАН
ЖАБА	ФРАЗА
ЖАРАЧ	ФРКА
ЗАЈАМ	ХАРАЧ
ЗАКРПА	ЦАМПА
ЗНАЧКА	ЦВРЧАК
ЗРНА	ЧАРКА
КАКАЊ	ШАЈАК
КАФТАН	ШАНК
КВАР	ШНАПС
КЛАКА	ШПАГА
МАНДАТ	ШТАМПА
МАРАКАНА	

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ: лаки

			6	2	7	4	3	
		2		1				
7	3	6				5		1
	8		5				7	4
	2	7	4		1	9		3
	4			3				
2	5			6	9	3	1	
		9			3			
3					4		9	6

НИВО ТЕЖИНЕ: средњи

3				5	1			
		9	6				3	
	6		3			5		9
	9	4		1				
		7				4		
8				9		3	2	
	2	8			7			5
		3				2		
					2	7	1	

НИВО ТЕЖИНЕ: тешки

				2		1		7
						4		9
8	2	7						
					8			5
5	9	1						
				5		7		
9	5		1				4	
	7	2		3		8		6
4	6		2				7	

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: шек, тна, ико, гл, лињ, иту, цијанати, копилян, маракана, у, кронин, каналити, китајац, орк, ђа, и, пасау, кј, сб, ирала, таштина, а, качара, јар, клин, аналогни, тупе, иек, иредента.
БЕЛА УКРШТЕНИЦА: гробари, ропот, с, есен, дк, штрикер, ири, рпа, тостао, ипак, за, дот, низ, увидети, шисел, ј, ученица.
САЊЕ: година, богдан, ритерн, досада, солица, елемир, дакија, кацига, резиме, иринеј, рагуза, блузер, низови, зараза, алберт, вођице, мађари, нитрат, мрцина, намена, цемент, магија, пагина, имењак.
СУДОКУ: а) 261-578-493, 593-214-687, 784-963-512, 438-726-951, 926-451-378, 175-839-264, 319-647-825, 842-195-736, 657-382-149. б) 345-916-782, 168-527-493, 952-843-165, 856-274-931, 439-158-627, 217-369-548, 624-735-819, 591-482-376, 783-691-254. в) 481-239-657, 635-874-912, 729-165-438, 547-328-196, 918-546-723, 362-917-584, 196-483-275, 273-651-849, 854-792-361.

ВОДОРАВНО: 1. Евроазијска држава (0), 2. Седми падеж (0), 3. Арапска владарска династија (0), 4. Домаће говече - Енергија (скр.) - Наш предлог (2), 5. Племићи у старој Угарској (0), 6. Ранији председник Француске, Жак - Реомир (озн.) (1), 7. Ауто-ознака за Шпанију - Нигеријски фудбалер, Џеј Џеј (1), 8. Врста ноћне птице - Ознака за италијанску лиру (1), 9. Пензионери (лат.) (0), 10. Украсни орнамент од ружа (1), 11. Четинарско дрво - Упитна заменица (1).
УСПРАВНО: 1. Приповетка Милована Глишића (0), 2. Механички "људи" - Замор (1), 3. Град на Камчатки - Амерички Индијанци (1), 4. Огранак села - Добро печен (1), 5. Спилбергов ванземаљац - Нижи свештеник у католичкој цркви (2), 6. Хебрејски језик - Јасан, читљив (1), 7. Послати авизу, обавестити - Округло слово (1).

АБА ЛИГА

8. КОЛО: Цибона - Раднички 81:85, Задар - Игокеа 61:60, МЗТ Скопље - Цедевита 74:61, Олимпија - Солнок 83:63, Партизан - Црвена звезда 78:92, Широки - Будућност 70:76, Крка - Сплит 79:68.

Партизан	8	6	2	626:582	14
Игокеа	8	6	2	595:557	14
Цедевита	8	5	3	584:586	13
Црвена звезда	8	4	4	660:617	12
Олимпија	8	4	4	603:580	12
Будућност	8	4	4	555:535	12
Цибона	8	4	4	594:582	12
Раднички	8	4	4	635:625	12
Крка	8	4	4	547:555	12
МЗТ Скопље	8	4	4	549:564	12
Широки	8	3	4	502:506	10
Задар	8	3	5	596:615	11
Сплит	8	3	5	578:611	11
Солнок	8	2	6	566:669	10

9. КОЛО: Раднички - Широки, Будућност - Задар, Сплит - Цибона, Црвена звезда - Крка, Олимпија - Партизан, Цедевита - Солнок, Игокеа - МЗТ Скопље.

КАКО један играч може да бриљира, буде прва „виолина“ на терену, а да то буде искључиво у служби екипе, показао је Терико Вајт у Драженовом дому у Загребу. Најпре је у првом полувремену, када је његова екипа играла не баш сјајну одбрану а напад „шкрипао“, био сигуран реализатор и одржавао прикључак, а у другом, када су ствари кренуле другим током, попуњавао изузетно успешно рупе у скоку у одбрани и погађао кад је требало. Нанизао је тако чак 36 поена уз шут 6-8 за један, 9-11 за два и 4-4 за три, осам скокова у одбрани, три асистенције, четири украдене лопте за индекс успешности од фантастичних 49. Уз раме му је био Александар Ђапин који је у другом полувремену држао конце игре своје екипе, а у финишу, када се резултат ломио и када је Раднички прелазио у вођство, био и вођа и реализатор за пример. Њих двојица су забележили укупно 57 поена. На дебију добар је био и Ратко Варда који је водио рововску борбу са најбољим

НАПОКОН ЈЕ ВАЈТ ОДИГРАО „ЗА СВЕ ПАРЕ“

Фото: kkradnicki.rs

Пацке Еменингу

Крилни центар Радничког Мејџу Брајан Еменини наћи ће се после утакмице у Загребу на међи казнене пољитике клуба.

Наиме, на шом мечу у ири је провео само три минути и за то време начинио истио шолко фаулова. У клубу смајрају да је шиме, у свешлу изосианка Драгојловића и Мијатковића, угрозио изосианка резултат екипе, па ће, као ојомена да не игра за себе већ за Раднички, уследиће финансијска казна.

Еменини ионако не даје парције какве се од нећа очекују, па је ирисциуом итри у Загребу угрозио свој положак у клубу. На последњој утакмици у „Лезеру“, приликом извођења са шерена, показао је незадовољство демонстрацијом бацањем торње дела шренерке, шито је део љубике пропраио са нејодовањем. Врло лако се може десити да је ово последња ојомена.

ВАТЕРПОЛО

Европа на тапету

ЛУЧЕ је по распореду требало да буде одигран први четвртфинални дуел Европа купа између шпанског Матара и Радничког. Наш тим је, наравно, фаворит, али је веома важно да на гостовању резултатски не заостане превише за ривалом.

Реванш је на програму следећег викенда у Крагујевцу, а услед европских дуела неколико наших тимова, првенствена трка за првака Србије наставља се тек половином децембра.

В. У. К.

ПРВА „А“ ЛИГА

6. КОЛО: Црвена звезда - Партизан 8:5, Бањича - Дунав 9:7, ЖАК - Београд 12:8, Војводина - Сингидунум 11:7. Раднички је био слободан.

Раднички	5	5	0	0	87:29	15
Црвена звезда	5	5	0	0	62:20	15
Бањича	5	3	1	1	42:30	10
Партизан	5	3	0	2	57:24	9
ЖАК	5	2	1	2	37:44	7
Војводина	5	2	0	3	44:44	6
Дунав	5	2	0	3	28:49	6
Сингидунум	6	1	0	5	29:72	3
Београд	6	0	0	6	23:95	0

7. КОЛО (15. децембар): Раднички - Бањича, Партизан - ЖАК, Београд - Војводина, Дунав - Црвена звезда. Паузира Сингидунум.

М. М.

КОШАРКА

ЦИБОНА - РАДНИЧКИ 81:85

Терико гранд шоу

Загрепчанином Андрејом Жижичем.

Први део крагујевачки састав одиграо је у грчу, без способности са зауставе продоре бекова кроз спољну линију одбране, још мање офанзивни скок ривала који постаје рак рана ове екипе. Ипак, ривал је на одмор отишао само са пет поена вишка, што се на основу приказаног могло сматрати добрим резултатом. У наставку одбрана доноси преокрет, за разлику од досадашњих утакмица, у којима је тај период био по правилу слабо одигран. Такав приступ изродио је много контри и лаких поена, што је брзо донело предност од 52:53. Цибона преко Жижича, Машића и Строуберија враћа резултатску предност, али само на кратко. Неколико добрих одбрана

ЗАГРЕБ - Хала: „Дражен Пејровић“. Гледалаца: 1.000. Судије: Пукл и Јавор (Словенија), Цифра (Мађарска). Резултат по четвртинама: 21:21, 26:21, 17:20, 17:23.

ЦИБОНА: Кус 6, Машић 15, Картер 14, Марчинковић 6, Бејр, Розич 2, Јагодић Курица 9, Строубери 9, Жижич 20, Арајовић, Хамилтон, Ковачевић.

РАДНИЧКИ: Миљеновић, Синовец, Ђапин 21, Јовић, Марковић 2, Брајан Еменини 2, Варда 4, Бирчевић 2, Борисов, Кршиновић 7, Вајић 36, Воршинон 11.

Радничког везало је руке „Цибосима“, нису више били тако сигурни ни у шуту ни у пик анд ролу, па Ђапин успева да асистира и поентира за још један, испоставило се коначни преокрет. Минут и по до краја на семафору је писало 78:81, па је остатак, уз сигурну пенал завршницу, донео велику победу. Раднички је у свему надвисио Цибону осим у скоку, 17-27, па остаје да се тај сегмент додатно

„утегне“, мада је олакшавајућа околност изостанак Драгојловића и Мијатковића са овог меча због повреда.

Прилика да број победа у овом првенству премаши број пораза стиже у наредном колу када у „Језеро“ стиже представник Босне и Херцеговине Широки.

С. М. С.

ФУТСАЛ

Орлови међу 16

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА Србије у фудзалу, чију окосницу чине играчи крагујевачког Економца, своје надметање на Светском првенству на Тајланду окончала је у осмини финала. Даљи пласман наше селекције онемогућила је Аргентина, која ју је савладала са 2:1. Ипак, у питању је историјски успех Србије, с обзиром да се ради њеном о дебитанском наступу на планетарном скупу.

А прелиминарну фазу, „орлови“ су окончали без пораза. Две победе, против Египта (3:1) и Кувајта (7:2), као и реми са Чешком (2:2), донео нам је прво место у групи и пласман међу 16 најбољих на свету. Нажалост, ту смо стали, иако сви извештаји говоре да смо били бољи ривал.

В. У. К.

ОСЛОНАЦ СРПСКЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ СУ - ИГРАЧИ ЕКОНОМЦА

КУГЛАЊЕ

Половичан
учинак

КРАГУЈЕВАЧКИ Водовод забележио је прошле недеље, у оквиру осмог кола Прве лиге Србије, група Центар, четврту првенствену победу. Гостујући у Смедереву, савладао је тамошњи истоимени тим са 6:2.

Одлично су и убедљиво одиграле „водовоције“, што говори и податак да су се чак тројица играча, Бранковић (572 оборена чуња), Маринковић (544) и Ђорђевић (544), по постигнутом резултату нашли у најбољој шесторки одиграног кола. Уз њих, поен својој екипи донео је и Пантић са 530 оборених чуњева, па је и коначна разлика била више него уверљива у корист крагујевачког тима - 3.190:3.051.

И Пак Промет је у прошлом колу могао до победе, али нису имали среће у чудном дуелу са Краљевоном, пуном преокрета и непланираних измена играча. На крају, ипак, 5:3 за домаћина уз разлику од 76 чуњева - 3.080:3.004.

Предстојећег викенда Водовод гостује код екипе Краљева, у директном дуелу за треће место, док је други крагујевачки представник Пак Промет, у овом колу, слободан.

С. М. С.

БОКС

На реду избори
у региону

НАРЕДНЕ суботе у Трстенику одржаће се редовна Изборна скупштина Боксерског савеза Шумадије, на којој је главна тачка избор председника за наредни четворогодишњи мандат. Крагујевачки Раднички има свог кандидата, Радета Гвоздића, некада првог човека, а сада потпредседника клуба.

Поред тога, истовремено ће се на рингу у истом месту одржаће се борбе седмог кола регионалног такмичења, у коме ће крагујевачки тим, по обичају, бити један од најзаступљенијих.

М. М.

КАРАТЕ

Осморо на
државном

КВАЛИФИКАЦИОНО такмичење за првенство државе Карате федерације Србије у борбама и катама за кадете, јуниоре и млађе сениоре, одржано је прошле недеље у Чачку. И, у конкуренцији 200 каратиста из 40 клубова, крагујевачки Јуниор освојио је чак седам медаља, две сребрне и пет бронзаних.

У клубу су посебно задовољни издањем Ђорђа Ковачевића, Огњена Кнежевића, Немање Гојковића и Јелене Симић, док су подбацили они од којих се највише очекивало, Љубица Зекић, Славан Шљанић и Алекса Васковић.

У сваком случају, збир је позитиван, јер је осморо представника Јуниора стекло право да наступи на првенству Србије.

В. У. К.

ДИВЉАЧКИ СТАРТ НАД СПАЛЕВИЋЕМ

Фотото: fkradnicki.com

ФУДБАЛ

ПАРТИЗАН - РАДНИЧКИ 1923 2:0

Ништа од игре,
ништа од бодова

НИШТА Раднички није изгубио у Хумској прошле недеље, јер на бодове против шампиона у гостима тешко ко може рачунати. Пораз је пристожан (2:0), игра „црвених“ баш и не, отприлике у духу многих јесењих.

Играло се пред празним трибинама, јер су „црно-бели“, као и Крагујевчани раније, одрађивали казну због бројних испада својих навијача, али са укљученим камера-

БЕОГРАД - Сјадион: Партизан. Играло без присусјства јублике. Судија: Владо Глођовић (Врбас). Стрелци: Иванов у 24. и Марковић у 48. минути. Жути картиони: Смиљанић (Партизан), Пејровић, Милошевић, Фејса (Раднички 1923).

ПАРТИЗАН: Н. Пејровић, Миљковић, Лазевски, Остојић, Иванов, Смиљанић, С. Марковић, Јојић (ог 62. М. Шћековић), Томић, Л. Марковић (ог 72. Ашковић), Мишировић (ог 81. С. Шћековић).

РАДНИЧКИ 1923: Кнежевић, Павловић, Фејса, Косорић, Милошевић, Неговић, Пејронијевић (ог 75. Буричиновић), И. Пејровић, Симоновић (ог 52. Својић), Милошковић, Силевић (ог 33. Сикимић).

ма ТВ „Арена“. Тмурну атмосферу са трибина, није нарочито попра-

вило ни издање два два тима на терену. Наравно, домаћи су били бољи, и прву добру прилику пропустио је Милош Јојић у 19. минути. После корнера није успео да искористио кикс голмана Кнежевића који је лоше проценио лет лопте.

Ипак, једва пет минута касније Партизан постиже гол. Фаул Фејсе донео је прилику Немањи Томићу да изведе слободан ударац, он из њега погађа пречку, а одбијену лопту Остојић главом враћа до Иванова, који користи неслажљивост „црвених“ и погађа празну мрежу - 1:0.

На вођство противника, мало касније, Радничком се додатно, као неугодна околност, надовезала повреда првог стрелца Дарка Спалевића. На његово место ушао

НИЖЕ ЛИГЕ

Српска лига „Запад“, 13. Коло: Победа Белошевац - Полећ (Љ) 0:1, Раднички (Кл) - Бане 1:0, Слобода (Ч) - Рудар 0:1, Железничар - Вујић 2:0, Сељак (М) - Шумадија (А) 2:1, Мачва - Јасеница 1911 1:0 Партизан (ББ) - Крушик 2:0, Млади радник - Слоја (ПМ) 2:0.

Табела: Млади радник 25, Слоја (ПМ) 24, Мачва 21, Рудар 21, Полећ (Љ) 20, Сељак (М) 20, Шумадија (А) 19, Победа Белошевац 1911 17, Крушик 16, Вујић 14, Железничар 13, Слобода (Ч) 11, Партизан (ББ) 10, Раднички (Кл) 7 бодова.

14. коло: Рудар - Победа Белошевац (субота, 13.00), Бане - Слоја (ПМ), Крушик - Млади радник, Јасеница 1911 - Партизан (ББ), Шумадија (А) - Мачва, Вујић - Сељак (М), Полећ (Љ) - Железничар, Раднички (Кл) - Слобода (Ч).

Зона „Морава“, 14. коло: Славија - Омладинац (НС) 2:1, Шумадија 1903 - Слобода (Г) 2:1, Омладинац (З) - Мокра Гора 0:2, Јошаница - Полећ (Т) 3:0, Пријевор - Таково 3:2, Мешалац - Орловац 1:0, Трејча - Кара-

ђорђе 2:2, Тушин - Водожажа 0:1.

Табела: Јошаница 29, Мокра Гора 29, Шумадија 1903 28, Тушин 26, Карађорђе 22, Таково 20, Мешалац 19, Полећ (Т) 19, Омладинац (НС) 18, Водожажа 17, Слобода (Г) 17, Трејча 16, Орловац 16, Пријевор 14, Омладинац (З) 11, Славија 8 бодова.

15. (последње) коло: Омладинац (НС) - Шумадија 1903 (субота, 13.00), Водожажа - Славија, Слобода (Г) - Омладинац (З) (недеља, 13.00), Карађорђе - Тушин, Орловац - Трејча, Таково - Мешалац, Полећ (Т) - Пријевор, Мокра Гора - Јошаница.

Прва градска лига, 14. коло: Партизан (Ц) - Сушица 3:0, Шумадија - Маршић 3:1, Јединство - Арсенал 0:4, Гава - Сељак (МП) 2:3, Будућност - Виногради ДБ 2:0, Јагран - Слоја (Д) 2:1, Шумадија (Ч) - Корићани 0:1, Колонија - Ерголија 1931 2:0.

Табела: Колонија 34, Арсенал 31, Корићани 27, Сушица 26, Јагран 25, Будућност 23, Јединство 23, Шумадија 20, Партизан (Ц) 19, Маршић 18, Сељак (МП) 16, Виногради ДБ 11, Слоја (Д) 9, Е-

рголија 1931 8, Гава 8, Шумадија (Ч) 7 бодова.

15. (последње) коло: Ерголија 1931 - Шумадија, Маршић - Јединство (субота, 13.00), Корићани - Колонија, Сушица - Шумадија (Ч), Слоја (Д) - Партизан (Ц), Виногради ДБ - Јагран, Сељак (МП) - Будућност, Арсенал - Гава (недеља, 13.00).

Друга градска лига, 14. коло: Шумарице 2008 - 21. октобар 1:3, Бајремар - Младосић 3:2, Борац - Добрача 2:1, Бошунје - Сељак (Ц) 3:4, Слоја (Л) - Азбест 3:0, Кременица - Србија 1:3, Хајдук - Кушлово 2:1, Кошунџак - Младосић Теферич 2:2.

Табела: Бајремар 37 21. октобар 34, Србија 32, Слоја (Л) 28, Кушлово 25, Хајдук 24, Кошунџак 23, Младосић Теферич 17, Бошунје 15, Младосић 15, Добрача 13, Сељак (Ц) 13, Азбест 12, Борац 10, Кременица 9 Шумарице 2008 2 бода.

15. (последње) коло: Младосић - Борац (субота, 13.00), 21. октобар - Бајремар, Младосић Теферич - Шумарице 2008, Кушлово - Кошунџак, Србија - Хајдук, Азбест - Кременица, Сељак (Ц) - Слоја (Л), Добрача - Бошунје (недеља, 13.00).

СУПЕР ЛИГА СРБИЈЕ

12. КОЛО: Партизан - Раднички 1923 2:0, Хајдук - БСК 1:1, Јагодина - Смедерво 0:1, Слобода - Раднички (Н) 0:0, Војводина - Нови Пазар 1:0, Јавор - Рад 1:0, Доњи Срем - Спартак 0:0, ОФК Београд - Црвена звезда 1:0.

Партизан	12	11	0	1	37:7	33
Црвена звезда	12	8	1	3	26:16	25
Јагодина	12	7	2	3	12:7	23
Војводина	12	5	6	1	9:7	21
Спартак	12	5	3	4	16:12	18
Рад	12	5	3	4	14:10	18
Слобода	12	4	5	3	15:18	17
Јавор	12	5	1	6	16:11	16
Доњи Срем	12	4	3	5	10:13	15
Нови Пазар	12	3	5	4	15:14	14
Раднички (Н)	12	3	4	5	13:23	13
ОФК Београд	12	3	3	6	14:16	12
Раднички 1923	12	2	5	5	11:18	11
БСК	12	3	2	7	12:29	11
Смедерво	12	1	5	6	6:17	8
Хајдук	12	1	4	7	9:17	7

13. КОЛО: Раднички - Слобода, Рад - Хајдук, Нови Пазар - Јавор, Раднички (Н) - Војводина, Црвена звезда - Партизан, Смедерво - ОФК Београд, Спартак - Јагодина, БСК - Доњи Срем.

ОД ЧЕТВРТА ДО ЧЕТВРТА

ПЕТАК

ОДБОЈКА (Ж): Сметс 5 - Зрењанин, сала „Артем“ (19.00)

СУБОТА

ФУДБАЛ: Раднички - Слобода (Ужице), сјадион „Чика Дача“ (13.00)

КОШАРКА: Раднички - Широки (Широки Бријет), хала „Језеро“ (17.00)

КОШАРКА (Ж): Раднички - Сјадуент (Ниш), хала „Парк“ (17.00)

ОДБОЈКА (Ж): Крајуг - Раднички (Београд), сала ОШ „Силанслав Сремчевић“ (19.00)

НЕДЕЉА

РУКОМЕТ (Ж): Раднички - Карпат (Украјина), хала „Језеро“ (17.00)

је Сикимић, што ништа значајније није променило у односу снага. Прилику је још у првих 45 минута имао Лазар Марковић, али је био непрецизан.

Међутим, у 49. минути - није. Марковић је на старту другог дела вешто искористио проигравање Јојића и нову смушеност одбране нашег тима, чиме је скор повишен на 2:0.

Раднички је припретио преко доброг шута Петронијевића неких седам минута потом, а нови прави налет имао је тек у финишу сусрета, када је Милошковић са пар метара није успео да се упише у стрелце. Минут касније постигли смо гол, али из офсајда, те се све окончало без промене крајњег резултата.

Наредне суботе „црвени“ дочекују Слободу из Ужица. Сусрет се игра од 13 сати на „Чика Дачи“.

В. У. К.

ПРЕПИРКЕ УВЕЛИКО НА СУДУ

Тужба против Лекића

ПРЕДСЕДНИК УО ФК Раднички 1923, Небојша Васиљевић, данас је поднео Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу кривичну пријаву против Драгољуба Лекића, бившег председника клуба, због основане сумње да је злоупотребио службени положај и на тај начин оштетио клуб за 100.000 евра.

Васиљевић оптужује Лекића да је у преписци са више менаџера фалсификовао документа и да је користио неважећи печат са именом Шумадија Раднички 1923.

Основни мотив ове пријаве је то што господин Лекић од марта 2012. године континуирано узнемирује јавност, благи углед клуба изношењем лажних оптужби и подношењем лажних кривичних пријава, а све то у циљу прикривања штете коју је нанео Фудбалском клубу Раднички 1923 - стоји у саопштењу „црвених“.

FITNESS SHOP
OLYMPIA
SPORTSKA HRANA № 1
Kod Vatrogasnog doma (034) 338 338

ПРВА ЛИГА - Ж

Дерби
убедљиво
Смечу

ДРУГИ овогодишњи крагујевачки дерби у конкуренцији девојака припао је очекивано Смечу 5, екипи која ове године има амбиције да оствари право уласка у Супер лигу Србије. Као домаћин Раднички није имао снаге да се озбиљно супротстави конкуренту, па је гост у овом мечу добио утакмицу без изгубљеног сета, по деоницама 18:25, 23:25, 8:25. Други сет донео је превагу победнику, који је смогао снаге да после 23:23 одигра два добра напада и преломи меч.

Лепе вести стигле су и из Зрењанина. Новајлија у лиги, Крагуј, савладао је убедљиво на гостовању истоименој екипи са 3:0, а омер у поенима био је у сва три сета истоветан - 25:15.

Смеч 5 и даље држи чело табеле са бодов више од Црнокосе, Раднички је четврти, а Крагуј пети. У шестом колу Смеч 5 дочекује Зрењанин, Крагуј београдски Раднички, док крагујевачки Раднички игра са Војводином у Новом Саду.

М. М.

СУПЕР ЛИГА (Ж)

8. КОЛО: Миленијум - Црвена звезда 24:23, Књаз Милош - Раднички (С) 30:27, Железничар - Наиса 21:23. Утакмице **Нопал - Раднички (К)**, Раднички (Б) - Јагодина и Зајечар - Макс спорт играће се 16. јануара 2013.

Зајечар	7	7	0	0	268:160	14
Јагодина	7	7	0	0	200:137	14
Миленијум	8	5	1	2	218:198	11
Макс спорт	7	4	1	2	171:161	9
Раднички (К)	7	4	1	2	180:187	9
Наиса	8	4	0	4	228:219	8
Црвена звезда	8	3	1	4	224:232	7
Књаз Милош	8	3	0	5	215:235	6
Железничар	8	3	0	5	185:208	6
Раднички (С)	8	2	0	6	199:236	4
Нопал	7	1	0	6	172:234	2
Раднички (Б)	7	0	0	7	193:246	0

9. КОЛО: Раднички (К) - Раднички (Б), Макс спорт - Књаз Милош, Наиса - Зајечар, Црвена звезда - Железничар, Јагодина - Миленијум, Раднички (С) - Нопал.

ОДБОЈКА

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА - РИБНИЦА 3:1

Преслишане комшије

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 300. Судије: Симић (Обреновац), Лазаревић (Шабаци). Резултат по сетовима: 25:19, 21:25, 25:15, 25:9.

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА: Ђировић 15, Н. Сивановић 16, Јовановић 1, Радовић 8, Пројић (либеро), Петровић, Вуловић, Р. Сивановић 12, Илић 1, Чедић 15, Благојевић 2, Пантелић (либеро).

РИБНИЦА: Јанићијевић, Окошановић, Вељовић, Јунозовић 13, Моћић (либеро), Јанковић (либеро), Радовић 10, Бићанин, Маринковић 8, Лукић, Трајчевски 9, Радовић 12.

ДУГО је Раднички ломио Рибницу, ток утакмице и коначни исход били су неизвесни, али само до половине трећег сета. Тада су гости, после неколико везаних грешака али и протеста због судијских одлука, пали у концентрацији и више се нису вратили у меч. Победа је сасвим заслужена, а испоставило се да је крагујевачки састав ипак у овом тренутку бољи.

Прве две деонице имале су истоветан ток, али са обрнутим улогама. Најпре су Краљевчани повели на старту сета са 5:1, но убрзо је домаћин стигао разлику и обезбедио вођство. У другом је Раднички имао 4:0, но серијом грешака на пријему дата је шанса коју ривал није пропустио да искористи. У трећем се догодило напред наречено, па је до краја на терену постојао само један тим. Играче Дејана Матића, додуше, кренула је лопта, па им је успевало све што су замислили, наравно уз пожртвовање у пољу и добру сарадњу техничара и нападача. Прва виолина био је Немања Стевановић који се полако уклапа у игру екипе, а Владимир Чедић солидан, но никако не успе-

ва да одигра баш целу утакмицу у континуитету. Последњу деоницу одиграо је на месту дизача Игор Јовановић, који све више добија шансу и свакако је заслужује. Што се друге стране тиче, најбољи коментар дао је тренер Бошко Мачужић када је својим играчима на једном од тајм аута у финалу рекао: „Ајде бре, немојте да се брукамо!“

У наредном колу игра се занимљив меч са Партизаном. Београђани су ове године далеко од екипе из претходне две сезоне, на дну су првенствене лествице, па траже сламку спаса. Крагујевчанима дакле предстоји тежак меч у коме су ипак фаворити.

М. М.

ЧЕЛИНЦ КУП

Следи реванш

СИНОЋ је у хали „Језеро“ одигран први меч првог кола овогодишњег Челинц купа. Раднички Кредит банка је дочекао белгијску екипу Хило Но Амштетен, а наредне среде одиграће се реванш на терену противника.

Бољи из два меча, игра се по принципу „златног сета“ у случају истоветног резултата, наставиће такмичење у другом колу, у које се укључују и поражене екипе из првог кола ЦЕВ купа. Победник сусрета састане се у другом колу са пораженим из ЦЕВ меча Детингем (Холандија) - Анкара (Турска).

М. М.

РУКОМЕТ

КАРПАТИ - РАДНИЧКИ 31:22

Нису се
усрећиле

УЖГОРОД - Хала: „Јуноста Карпатаи“. Гледалаца: 800. Судије: Сирбу и Суйоников (Молдавија). Седмерци: Карпатаи 7/6, Раднички 6/4. Искључења: Карпатаи 10, Раднички 10 минута.

КАРПАТИ: Балох, Уманец 6, Шолковска 6, Шауб, Семал, Килч, Тарасова 7, Лебедијева, Галовић, Пешировска 3, Туркало 6, Малуљенко 3, Воронова, Руснак, Шевелова.

РАДНИЧКИ: Ђосић, Јовановић, Танић 2, Сивановић 6, Радовановић 5, Чаировић, Кнежевић, Илић 2, Тошовић, Балаћ 3, Кукић-Радовановић, Филиповић, Кухаровић 4, Обућина, Стољковић.

ДЕБИ рукометашица Радничког на евро-сцени није протекао баш онако како су замислиле. На гостовању прекаљеној екипи Карпати у Ужгороду, у првој утакмици трећег кола ЕХФ купа, „црвене“ су доживеле убедљив пораз - 22:31 (9:15).

Нису се представиле Крагујевчанке у најбољем светлу. Много тога им је запињало, пре свега у нападу, где је начињено сјајет грешака, одакле су проистекле многе контре домаћих. Још кад се ни у одбрамбеним задацима нису показале довољно агресивно и

компактно, остало је само да голман Оља Тошовић вади „кестење из ватре“, што је неретко и чинила.

Само захваљујући њој коначна разлика није прешла у двоцифрену, али је и овако, чини се, превисока за успео реванш. Но, то остаје да видимо у недељу, када Украјинке долазе у халу „Језеро“.

В. У. К.

СУПЕР ЛИГА (М)

8. КОЛО: Раднички - Металопластика 26:22, Партизан - Војводина 24:23, Зајечар - Врбас 29:30, Црвенка - Црвена звезда 26:28, Колубара - Рудар 34:28, Железничар - Југовић 22:26, Напредак - ПКБ 28:25.

Партизан	8	7	1	0	242:206	15
Војводина	8	6	0	2	207:181	12
Металоплас.	8	5	0	3	210:197	10
Раднички	8	5	0	3	211:212	10
Колубара	8	4	1	3	250:228	9
Ц. звезда	8	4	1	3	211:217	9
ПКБ	8	3	2	3	224:222	8
Зајечар	8	4	0	4	233:232	8
Напредак	8	4	0	4	210:220	8
Врбас	8	4	0	4	195:215	8
Црвенка	8	2	2	4	205:215	6
Југовић	8	2	1	5	212:218	5
Рудар	8	2	0	6	216:222	4
Железничар	8	0	0	8	195:236	0

9. КОЛО: Рудар - Раднички, Југовић - Напредак, ПКБ - Партизан, Металопластика - Железничар, Црвена звезда - Колубара, Врбас - Црвенка, Војводина - Зајечар.

РАДНИЧКИ - МЕТАЛОПЛАСТИКА

26:22

Добро иде

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 300. Судије: Косановић и Николић (Панчево). Седмерци: Раднички 3/3. Искључења: Раднички 6, Металопластика 2 минута. Црвени карпон: Пралица (Раднички).

РАДНИЧКИ: Пешировић, Косић 7, Пралица 4, Радовић, Јанићијевић, Филић 1, Мандић, Лекић, Сивановић, Милинчић 1, Симић, Милошевић 2, Николић 4, Томић, Ђосић 1, Рајичевић 6.

МЕТАЛОПЛАСТИКА: Алчаковић, Миловановић, Алексић 1, Медућ, Палевић, Марјановић, Драгац 2, Рајичић, Обрадовић 1, Марковић 8, Арсић, Грујић 6, Јездимировић, Мишировић 1, Вејин, Продановић 3.

СТРЕПЕЛО се за исход дербија осмог кола Суперлиге, у коме су рукометаши Радничког дочекали Металопластику из Шапца. Не без повода, јер је била реч о врло неугодном противнику. Ипак, показало се да су „црвени“ одиграли одличан меч и убележили нову победу - 26:22 (11:10).

Централна фигура сусрета био је голман домаћих Душан Петровић. Његове бриљантне и честе одбране омогућиле су домаћину да држи константну резултатску предност, мање или више убедљиву. Крагујевчани су и овога пута били најубојитији са крилних позиција, на којима су Костић и Рајичевић убележили равно половину погодака свог тима.

Још да није било инцидента у коме је члан Радничког, Дејан Пралица, зарадио црвени картон због ударања противничког играча, било би то у правом смислу речи сјајно вече „црвених“.

У наредном колу Раднички путује у Костолац, тамошњем Рудару.

В. У. К.

WIENER STÄDTISCHE LIGA

6. КОЛО: Раднички Кредит банка - Рибница 3:1, Црвена звезда - Спартак (С) 3:1, Војводина - Спартак (Ј) 3:0, Ђердап - Млади радник 3:1, Железничар - Партизан 0:3.

Црвена звезда	5	5	0	15:3	15
Ђердап	5	5	0	15:3	15
Раднички КБ	5	3	2	12:9	9
Војводина	5	2	3	12:9	9
Млади радник	5	3	2	10:8	8
Спартак (Ј)	5	2	3	6:10	6
Спартак (С)	5	2	3	8:12	5
Рибница	5	2	3	9:12	5
Партизан	5	1	4	4:12	3
Железничар	5	0	5	2:15	0

6. КОЛО: Партизан - Раднички Кредит банка, Спартак (С) - Рибница, Млади радник - Железничар, Спартак (Ј) - Ђердап, Црвена звезда - Војводина.

РВАЊЕ

Црвени ван
борбе за титулу

РВАЧИ Радничког преварили су се у прогнозама око тога где ће ове сезоне победити а где изгубити, тако да су поразом у претпоследњем, осмом колу Прве лиге од Сенте у Суботици резултатом 4:3, изгубили све шансе да се нађу у завршници такмичења међу четири најбоље екипе.

Био је тесно на гостовању, али ипак је ишло по плану. А-накијев и Димитријевић су донели вођство „црвенима“, близу победе био је и Јовановић у категорији до 66 килограма али није издржао до краја меча, да би Тодоровић донео нову предност Радничком. Ипак, домаћини су били бољи у тежим категоријама, до 96 и 120 килограма, па су Крагујевчани заслужено поражени, чиме су остали без пласмана у плеј оф, што им је, иначе, био циљ пре почетка првенства.

Крагујевачки рвачи тренутно су шести сада са 14 освојених бодова.

Овог викенда у хали „Језеро“, са почетком у 11 сати, на програму је последње кола Прве лиге, а Раднички ће, у мечу без икаквог значаја за њих, одмерити снаге са екипом Новог Сада.

С. М. С.

СТРЕЉАШТВО

Сребрни Милош

КРАГУЈЕВАЧКИ стрелац Милош Ивановић, освојио је са јуниорском репрезентацијом Србије, сребрну медаљу у гађању ваздушном пушком на Међународном турниру олимпијских нада који је од 9. до 11. новембра одржан у Нитри у Словачкој.

Ивановић имао је најбољи резултат у националном тиму - 585 кругова, и само је два круга недостајало па да се најбољи млади „орлови“ нађу испред првопласиране селекције Украјине. Уједно, он је био и најбољи српски представник и у појединачном наметању. Он је у апсолутној конкуренцији код јуниора са резултатом од 587 кругова освојио 13. место.

Код јуниорки, други крагујевачки представник, Невена Армуш, код јуниорки, освојила је 18. место са 387 „убијених“ кругова.

На овом такмичењу учествовало је укупно 37 стрелаца из Србије, само 12 о трошку Стрелачког савеза, а боравак осталих, међу којима су и Крагујевчани Милош Ивановић и Невена Армуш, морали су да покрију клубови и родитељи деце.

С. М. С.

Shopping
Avantura

POPUSTI DO

50%

**od 16. do 18.
novembra**

RODA CENTAR

Kragujevac, Save Kovačevića 48a